

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعل هذا الكتاب من كتب الفقه والدين

بسم الله الرحمن الرحيم

مكتبة الفقه
درج نظامی بنو مصروع

MA LIBRARY, A.M.U.

PI 3607

بسم الله الرحمن الرحيم

اشعر عرونی محمدری که می آید عطا نا انشاء الا لاه و النعم و اسأل الکینا یا رب الجوده و الکرم
 شریع میگزین است از شریعتی که در او اقسام نعمتهای ظاهر و باطن را و جواهری است بسوی ما چشمهای خوش و در کم را
 آبی خفته است و عیان است الا غنیة الذی یدک الکثیرة لیک و فی الالسان و الا لیسة النفس
 قوی آفریدار و میگردی مانند امای خوش مزه بسیار است که از ان فلک زبان و لبهای پاکیزه
 المتلویة لیزین بها الابدان و معهما النفس و الرقیعة الی سبعة الشکوة و الا ربک
 زنگار و لا یستغنیه از ان با ما بدنا و بان هر دو گفتگوی بسند استاده برای سکونت و آرام
 و الحمد ابق النعمة المحضه لا یزول و العین و لفرح الا و انهم فجعنا غنیة باعطاء النفس
 و یزیدنا و انما یزیدنا سرسبز برای چشمها و راحت این در میان بر گردانیدار المادک اذن نقد
 لقمه انا حاجت و صاننا لیک و کهار امن کل الصمدات و الا فایت و کسر فایت و کسر فایت
 برای هر برای ما است و در شتاب و روز از هر آسیبها و آفتها و بزرگ او را بدان
 انا و هم یحصل النعم فی علی سائر الخلق فایت و المشارکات و جعلنا ائمة بین المرات
 علمای حصول برتری بر تمام آسمیگان و ششگیان و گردانیدار ائمه که در میان و میان

[illegible]

وَمَنْ يَرْزُقْكَ بِكَافَّةٍ أَعْمَالُ الْغَنِيِّ تُنْسَبُ إِلَيْكَ بِظُلْمٍ لَقَدْ قَبِلْتَ آيَاتِ مَوْجَاهِي أَنْتَ
 املاتیم پادشاه اعمال که نسبت کرده اند بسوی منظر تامل ای مولای من تو
 كَرِهْتَ خَلِيلٌ وَهِيَ مَلْجَأِي أَنْتَ رَحِيمٌ وَلَمْ تَكُنْ حَزِينٌ لَمْ تَلْذِذْ لَنَا كَيْدَ
 بختیوار بزرگ دای پناه من تو مهربان می داشتی تو بسیارستی پناهی نیست ما را نهست
 دِهْ لِيْزِيكَ فِي الْحَيَاةِ وَبَعْدَهَا وَلَا مَفْرَدُونَ عَتَبَتِكَ فِي الدَّارِ الدُّنْيَا
 دایه تو در میات و مامت و پناهی گزینست سواي استانه تو در دنیا
 وَالْعَقْبِ الْبَعْدِ أَحْسَنُ مِنْ جَنَابِكَ لَا حَتَّابِ أَخْطَاكَ كَأَنَّكَ أَنْتَ الْبَقِيَّةُ بِالْجَانِبِ
 آخرت تجز نیکست درگاه تو برای سامان خفا برای این که تویی سزاوارترین برکتها
 الدُّعَاءُ وَالشُّعْرُ أَحْسَنُ مِنْ جَنَابِكَ بِحُضْرَتِكَ كَبِيرِ جَاءَ الْعَفْوَ لَأَنَّ عِنْدَكَ أَكْثَرُ

دعا و قافیه بهترست ببارگاه تو باید عفو از یکدیگر بفرستد نزد تو سامان

الْقَصْفُ عِنْدَ الْعَدُوِّ مُسْتَقْبَلٌ لِلتَّوْبَةِ وَالْعَطَاءُ فَظْم

تقصیر وقت عذر سزاوارستند برای درگذشت و بخشش

سُبْحَانَكَ يَا مَنْ خَلَقَ الشَّمْسَ صَبِيحًا وَوَسَّعَ لَكَ يَوْمَئِذٍ سَبْعًا

ای که هست ترا ای آنکه آفرید آفتاب را روشن و وسیع کردی برای تو آنکه

جَعَلَ الْكَلْبَ لِبَاسًا لَا يَحْسَبُ أَحَدٌ وَصَافًا

گردانید شب را پرده شمار کردی و صفای تو

سُبْحَانَكَ يَا مَنْ خَلَقَ الشَّمْسَ صَبِيحًا وَوَسَّعَ لَكَ يَوْمَئِذٍ سَبْعًا

ای که هست ترا ای آنکه آفرید آفتاب را روشن و وسیع کردی برای تو آنکه

جَعَلَ الْكَلْبَ لِبَاسًا لَا يَحْسَبُ أَحَدٌ وَصَافًا

گردانید شب را پرده شمار کردی و صفای تو

سُبْحَانَكَ يَا مَنْ خَلَقَ الشَّمْسَ صَبِيحًا وَوَسَّعَ لَكَ يَوْمَئِذٍ سَبْعًا

ای که هست ترا ای آنکه آفرید آفتاب را روشن و وسیع کردی برای تو آنکه

نعت نربانی ترکی

کوپ پتوق و اوسو قو لوق فی سزاوار اولی قو تلو ق جناب ایر و گیم انی ننگر تجمالی اوزی ساو
 است بندگی اور بت غلامی کے لائق وہ مبارک جناب ہو کہ اوسکے بندای برتر ستہ اپنا پیہر
 قبیلہ سی و ہار چہ فضل لار و عالم لار و اوز کا کیشی لار فی زانی است الہدی سبحان اندر اول اولوغ حضرت
 کیا اور تمام فاضلون اور عالمن اور آدمیوں کو اوسکی امت کیا سبحان اللہ ایس بزرگ دگاہ
 غہ گوز گوز اسام گیم نیمی ہدایت نینگ بول کو زنگی ایزور وسعاوت نینگ بیورت فی زخضر وور
 کا دیکھنے والا بیون مین کہ میری ہدایت کی راہ کا دیکھلائے والا ہو اور سعادت کی منزل کا
 جہزنی گیم شک نینگ سوسوز لیتی فی زائل قیلموچی دورانی روان تفتیر سیرا و ہرنی گیم شہ
 جو کچھ کشک کے دیا نین دور کرنے والا ہو اوسکی روان تفتیر ہی اور جو کچھ کہہا کے
 اولوغ فصیح و بلیغ لار فی تیل سیریلدی انی تخریرا بکیشی لار فی کوکل لار نینگ یشکاندہ نور
 بیٹے نصیحت اور بیخون کو سنے زبان کیا اوسکی تخریر ہو آدمیوں کے دلون کی مغل بین نور کی
 لومک انی معرفت یلوق ابلادی و کول لار فی راحت و باغیر لار فی طراوت انی سیون لیتی
 شمع اوسکی معرفت سے روشن کی اور جانوں کو راحت اور جگروں کو طسراوت اوسکی دوستی سے
 باغیشلادی تو کوک گیم بارچہ نیمہ لار دین رفیع ایزور انی رفعت قدر کو رقب اوزی حفیض
 ہنشی یہ آسمان کہ تمام چیزوں سے بلند ہو اوسکی رفعت لدر دیکھ کر اپنی پستی پر
 نگہ کیچہ وہ پلور لاریاس لار دین نہ چنلار و بو قوباش و بو ای گیم بارچہ یاروغ لوق لار دین یاروغ
 رات مین ستاروں کے آئینوں سے روتا ہو اور یہ آفتاب اور یہ جہت اب کہ تمام روشنیاں شہزادان
 راق بارانی آلن نینگ نور انی قولوتی ایستار طوبی اوچاغ بستاندہ او شول ایچون ہر چیز
 اوسکی پیشانی کے نور کی غلامی چاہتے ہین طوبی بہشت کے باغ مین اسو سٹے ہر مہود کے
 براق غمقا و ایر ورتھوض کوثر و ساسیل الی وضو قیلماق ایچون قولہ قولہ بلبل موندور سے منبر
 جینے مین قادر ہی اور حوض کوثر اور ساسیل اوسکے وضو کرنے کے واسطے پری بلبل شاخ کے منبر مین

انی شہنشاہ اوقاف ایچون چپکان نینگ عمامہ فی ایستاکو چچی دور و سراسر بوی نینگ قفس
 اور سکی ثنائے خطیب کے پڑھنے کے واسطے پھول کے ٹائے کو چاہئے والی ہی اور پڑھ سکے تفس کے
 کور غور مان تین قمری سے تیلیمہ قسب ملک چچی تونز سترن و نسورن ایچیرہ سنے خلق نینگ
 دیکھنے سے قمری کو دیوانہ کر سنے دلا ہی اور سترن اور نسورن ہیں اس کے خلق کے
 شمیم ایر وروانی پر نکو اتلا کو حی لاسے نے یونست لار نینگ گردنی آست نسیم دور او شول والا جتا
 شمیم ہی اور اس کے رکاب کے سوار ہونے والو کی منزلوں کے گرد کا گھوڑا نسیم ہی وہ برز جاب
 بارگیم بارچہ بدعت و اشتعل خرمن لاسے نے انی ذوالفقتارنی بترق کو تندر ووی و کفر قبول
 کہ تمام بدعت اور ظلم کے خیر سنون کو اس کی ذوالفقتار کی برق نے جلایا اور کفر کی راہ
 نینگ قمر غولتقیہ انی ہدایت نینگ مشعل نے تائق اوچور دسے آیزمی انی افذشی الیکری
 کی تاریکی کو اس کی ہدایت کا شعل کی روشنی نے اوڑایا تھاسے اس کو اپنے
 تیلاندی و آسے افذشی حبیب دیب تواندی کوک نینگ شفقنی او شول ایچون جسراج
 پاس بلایا اور اس کو اپنا حبیب کہہ کر خوشش ہوا آسمان کی جھنڈیں اس کے واسطے معراج کی
 کچیرہ حشرق بولدی کو کتہ کتہ باغی لاسے نہخت بو قدر بدین خجالت سامی ایچندہ غرق
 رات میں پارہ ہوئیں اور بڑے بڑے باغیوں کی غوث اس کے قدر سے خجالت کے دریا میں غرق
 بولدی انی براق آست دور وانی قنبر قول ایرور
 ہوئی اس کا براق گھوڑا ہی اور اس کا قنبر غلام ہی

سالت کوک سبے بلد و زور محمد	جہان قبیلدی ضیا دین پر محمد
پیچ جیدی کے آسمان کا ستارہ ہی محمد	جہان کے روشنی سے پر محمد
قرنواوی نیگیچ بو جہان بادر	لوک بو اویدہ اول شاہ زمان بادر
تاریک گھر کے مانند یہ جہان ہی	سمنع اس گھر میں وہ شاہ زمان ہی
تغیث بزبان فارسی	

وہ احباب عاقل و متعصب ہیں کہ بجا باعث بالیگی کوئی ایمان نہیں لائے اور جو صبا و شمال اور
 نسیم اور اسید طعلی اور ہوا میں کہ چمن خلط کو اسادین اوکی محبت ہی کہ جنہیں بغیر فی اپنا
 احباب کیا جہان شک فوارسی کہ نہ میں ترقی رونق ملت کی تھمتے اوکی وہ خزانہ بانی دانی ہیں
 اور غیبی و خبیث کہ زمین سی دریا حکام شریعت کی اوکی وہ جڑ و پھانی دانی ہیں اگر وہ
 بلبل و قمر کی طرح گل و سرور و خیر و سعادت کی عاشق تھی تو کیوں آواز اوکی نہ زمزمون
 میں ہوا غلط کے سامعین نے اسوقت کی اپنے کانوں کو سنا لی اور اگر نہ رکے ہانکے مانند
 کہا کیوں میں حق و انصاف کے روان سنتے تو کیوں تماشائیوں نے اسوقت کے
 اس سپر یعنی زیارت سے اوکی آنکھوں کو ٹھنڈک پہنچا لے اگر وہ تھی علو تربت نہوتے
 تو کیوں نسیم سحر کی طرح عنایت ابرہی اوکے ترقی در ارج کی گلزار کو کھلا تے
 اور جو وہ برسر باطل ہوتے تو کیوں خلقت خدا کی اوکے قبول اطاعت کے پوچھے اپنی
 زمین خاطر میں پھلاتے اوکی سہی کے پتھروں نے جب خازنار شک کو حیرت سے
 صاف کیا تب ہر ایک کا پانوں اوکی راہ میں پڑا اور جب اوکی عدالت کے پہلوں نے
 بدعت کے گرد ہوں اور نالوں کو بالکل بھردیا تب سکا قدم ثبات و یقین اوس زمین پر گرنا
 اگر اوکے قدم میدان اطاعت دین میں سب سے آگے نہ پڑتے تو شاید ان نزول آید کہ کیا ہو
 التا ہون حضرت حق سے نہوتے اور زمان رسول سے کسوا سطر اٹھائی کا نتیجہ کہ جاتے
 اگر اپنی شعل سے سہی کی رہشنی سے ظلمت کفر کو نکھوتے پیتھوائی اگر نصیب اوکے
 ہونی تو نبی کی پیروی میں اور صدارت اگر پائی تو فراغت گسٹری اور پیغمبر کی دنیا لہو

یہ پیش رو
 و شایان نور
 و پندہ ان
 و حق است
 و لہ برکت
 و بن شاکان

نظم	وہین مدن فضل علم و کمال	وہین ہم بخشش بے زوال
جہان اوکے ہی عدل احسان ہے	صدر جیسے ہو در غلطان ہے	آغاز دعا

اما بعد فقیر پر تقصیر خواجہ امام الدین معرونی، خواجہ مامی خانہ طراز چہرہ شاہدین
 بیان ست کہ چون این خاکسار پیدار بر آشتی سعادت تلخ حضرت پیر و مرشد برحق مسجود و ملائکہ
 شامی ۱۱

خیر طبعی قبله بستان و کعبه ارباب ایقان جناب هر از محمد حسن متخلص بقلیل بسط السطال افادات
علی رؤس المستشدین الی الزمان الطلیح در تحریر نثر و ری گردید اکثر لغات کوچک و طویل چکیده خامه
انجمن شما ملازمان ممدوح فستما انتباه از عیبت و مستقیم باری است و فوائد اصطلاحات و تعلیم طریق وصل و پیوند
الفاظ و فقرات حسن و قبح ترکیبات و اجتناب از اغلاط و دیگر بدو بات و تحفظ مقام نشست و برخاست
اصطلاحات و محاورات که تمسک برسانیدن ناقصان سیاه کابلان ضبط این طرح تواند شد و دیگر حالات
زمانه و احکامات بزرگان و ...
بهر وقت سیر روزگار روانگی نواح مغرب و صورت نیست و چند سال بدین یابند بی قیام مصنفات ضلع الموده اتفاق
افتاد و خطوط طویلی مختصری بر آرداب در بار قنایه صاحب برو سه کار و تالیف تلامش و سلیقه معاش و دیگر لوازم
و ضروریات و یغی و صفات غیبه ای و فواید ووری و دستنی غریبه و استیلا علی طبیعت که دلیل راه مذهب اخلاق
و غریزی در اتفاق توان گفت با دیگر و ذلک غیره و سوانح عجیب و حکایات موفوق مقام و معجزات نیک انجام قدر افزای
ساعات نیست آیات بود و کر است آموختی شد از آنجا که این بی سرو پا از اینده امر تب و وصول هر روزه کوچک
و خطوط طویل را بمنزله ایشان نزول و دوره اشخاص و سوره رحمان شمره بقصد ترتیب غریز از انجان نگاه میداشت
و قیام که نویت به پیش شدن یکم جز و وانی ز سیر شوق خاطر تجدید مطالعه و تکرار استفاده تکلیف صاف کردن
آن بر اجزای ساده نمود مگر بسبب انانی چند مدت درازی دست این آرزو حاصل گردن خرید و حصول نگر
و چند شوق بدین مراد نرسید آخر با درویشانه از و صد و سی و دو شهری تبعید حکومت تلخ الامرا اشرف الوزرا
بنایگان دادند و در آن رفقه الموده رفیع الملک نواب غازی الدین حیدر خان بهناور
شما مست جنگ و دم اقبال و ناد اجلا که بزرگ و کوچک نیز ظل عاقلتش بماد و اما دست و گریبان و حصول
المیسان از نرسیدن پیشانی بر گردان انباز انصرام این مهم فراغت دست و او ازین سبب که اجزای کتاب مرقع انصاور
بغات عربی و ترکی و فارسی و به شهری ترتیب طبع جناب ممدوح بشمول نظم ضروری المقام است و در طلب هم رعایت این
براعت الاستدلال بکار رفت یعنی به زبان عرب و لغت بزبان اترک و تقبیل بزبان فارس و توفیق اصحاب
بزبان هند با مقام نظم از تحریر پذیرفت و نظم بر فواید و درجه مکاتیب نام نسخ محمد بن الفوا که قرار یافت

[illegible]

20

[illegible]

بی التفاتی خوب نیست الحاصل مرزا ابودیده آستانچی آیدم در روز شنبه جلوسه یاران نزد فقیر بود و فقیر کرام خان پسر خانسان جانا
محلی و محمد کمال خان ملاهوری و سیدی حسین خان آناه بودند آنان هر دو صاحب خرد این وقت رخصت شدند و سیدی

سین خان نشہ اندیکہ خیریت

رقصه هر چه بر سر داشتند خوش اقبال که بعد از شش ماه از آن ماضی نماند که توفیق دست طراز زبان ترک که عبادتش
 روح امیر علی شیر نو انی تازه می گردید هم شهر حال سیده دل را به جوش تازه و روان را راست بی اندازه از دل او دشتن و
 محبت نامزد از تبیین سجایای نه خطا گزیده جاریه و قلم شامش شیشه بود و در دنیا قبالای شنگامان غلطی که فرستاده خودی شده که
 معنی خفقان تجرید و در دوا و الا از خفقان شکار گویی مشهور و در موج که خدا کند می بود چلی رخ بر می داشت که شکار از آن خفقان
 سر امیر از ادای نازک طبع ناپسند و آن متصفه اند محفوظ است بهر حال که آن غرض و آن مصرف بود آن اقبال نشان
 تجرید و مطالعه کتب کمال شگفتگی بخاطر دوست و او از فرین جدا فرین می چینی کینه خوب می کیند و برای خودی کیند روزی یکی
 خوابگاه جهان را گمان این است که تحصیل علم و کسب کمال برای همه ساینده مبلغ خیل است و نه غفلت از این معنی از سر غفلت
 زیرا که از کشتن کمال کسب یافت و در وقت فقر کم و خا طر باب و بیست می باشد و آنچه و خصه من سیدن جوار با تو که از طرف و از
 خود نکاشته اند و زود فقر و بلا می باشد و در وقت و در دوا و حال میروان نیست یا خطر را قدم و خاک لگیزی تا هفت شد با جوار گمان آن غفلت
 هر کار با خاصیت حقیقت پیدا کرد و لیکن جبران این معاطام بدی است که خطا می و در خاک انگیزی تلفات نبیند و در خاک گشت
 که خطا بر است او است هم سجای حرکت کند باز و طراز اندیش می کند یا با کتب یا پیوسته سید اگر در جهان قریب و جوار تر و دوا و الا
 بهر که نوشته است پس می و در سیم و خاک خبابانی که همیشه جهان خطا و خطا بد و با لیل و ناله زنیان جوار خطا را
 کلی دارم امروز خطا دیگر بعد عصر و آن خطا هم کرد و برین بعضی است که تا اینجا دارم اگر چه ابی می آید بصاحبی سدا و الا بلکه خوشام
 قیامت اول این سفر این مرتبه و هم بنویسد و من این قدر که می گویم از سفر نگذاهد و حرف نمیزنم بلکه از بی شغلی تر آید و این دوا و الا
 من اکنون و صحرای لای و دق هر دو بر دست لیکن بشیر طیکه اسیر جمیع منقعی باشد و الا دوا و الا نسیم که سفر استخوان شکر
 انتخاب گرم تمام و احوال فرق آنچه اکل تو را قیام که تا اینجا می رسد و الا تو را زار و لای لیکن اگر خواجها غنی خان بود یک بیار و
 لا ین روز یکسان رشتاد نشان از خفقان بگانه در جلدی خدمت حاصل نموده و پیوسته خواند و فرستاد
 خوش خواهم شد و توفیق و در پیوسته اسلام و میار و توفیق و از شکر بی دعا و یا چه کوی لایق سلام و سبک و بیار و دق بی نماند

لفظ فصیح متصل یافته شود چه ضروری که آدمی در بنای غیر مشهور رود و گویا مخفی نماند که در رفته ملازمان که در پیش
روز پیش ازین چکیده به خاصه برافت نامیده بود این عبارت را ازین قصه چه کازخت تخیل شدم زیرا که هیچ
رازی از دزدان می نماند و تفرقه زبان نماند از انصاحب مخفی نیست پس با وجود این معلومات ازین قصه بجا
باین قصه نیلی تباد و در گمان می رود که در عالم عجیب تر اتفاق افتاده والا این مقدمه مقدم نیست که
از صاحب کاران پنهان بوده باشند آئینه غمان بدست بی پروای بناید سپرد و قصه نویلی آقا صاحبان
که مرز این دو صاحب برای خود میخوانند باز خواند تجربه نمایند که من آن مطلب را بنویسم تا قیاض نمودم و
بعد از آنکه در وقت دست نشاندان را هر قدر که عرق بریزی امکان دارد و پاس خاطر شریکین و بخواهد رسید
زیاده غیریت بر محرومی ملازمان چنانچه در آتش آفریزی ایشان تریک مدعا را گرم نمی کند تا سبک کل
در این وقت ملعام سال گره جناب عالی از خانه خاص محل آمده بود و قریب به بیست و ششین هم می رسید
و در آن زمان نورس حدیقه معانی و در دامن صدف نکتہ دانی سسکلم الله تعالی خطی که در جواب مکتوب
والد ماجد شما می رسد در خط خاکی ملغوف نموده باید فرستاد و جدا و پاک نباید و او هرگاه خط سرکار نوشته شود در جهان
خط بگذارد و دیگر آنکه فی الواقع حاشیه پیکریت از مجلسی است هر جا که این صحبتها سوای مجلس فقرای صوفیه
انتهای می پذیرد و شبانه اتفاق می افتد روز اندیشه و آلتی که شایسته می خوب را که در گمان می کنند که شایسته باید
سوای اینها هر که هست منصف ندارد و لا فک شود پستان بی لیاقت است و صاحب غمان را همین می باشد
که فرقیه این چنانچه نویسی نشوند که قدر و منزلت درین سو و از دست دهند آلتی محل را ده این است که روز پیش
از پنج سواری شده شما را باین اراده همراه بگیرم که در کربلا چند ساعت مکث نموده هرگاه برگردیم با اتفاق اینجا می آیم
و نیمه سرج سلطانی که فوساخته شده است بشما می بخشیم یک روز پیش از روز و جناب عالی استاده خوانده اند زیرا که
ملازمان جناب وزارت با هم اول روز که هنوز دو گری یا سه گری روز بخوابد اما شریعت خوانده اند و در دنیا
چنین قرار پذیرفته که هر روز پیش از بیدار شدن استاده شود و فرش را درست نمایند تا روز جمعه بوقت مذکور بجا آید
جناب عالی زیاده از یک پاس بلکه کمتر خوانده اند نه است باقی زمینها تا سه چهارم خوانده اند لیکن بودن شما
بقدری است و در مجلسی زنی لطف محض است اگر شب می بودم و نصف نقد داشت هر کار با هم می شد چه ضروری که آدمی

[illegible]

نیز او شمس را با اقا صاحبان محترم و اقا صاحب خود را خوش و عزت جانشینان و قریب صحت است چون من این وقت بخاطر
استم و فردا را ده حضور پر نور دهم از طرف خود و الا به حسب حکم دعا و از طرف دیگر آن سلام میرسانم به خطا بهر سگه و درین خط
ما فوق است فردا من و قاضی صاحب و اسیر صاحب قاضی بی نو که بجهان توئی تو پیش رو و خواهم رفت تا شام آنجای ما نیهم
این صاحبان بجهان صحت خواهند کرد و من بجهان میرا انشا را در میان پیروان هستم کرده بود.

رقعه ۱۴ گوهر روح علو نسبت اختر روح سمو حسب سلک امدت عالی بعد از تقیای قضا محضی نماید که پر بر روز که پانزدهم شهر محرم سال
دو شنبه بود و موافق قاعده مستقره عنقی معمولی با کافک غنای اسی فقیر رسیده مشهور از حالات آن سر را با یک لالت گریه و چینی که
اسی اقا صاحبان بود نیز رسانیده شاید این صاحبان بعد یکماه کامل ویر و در داخل توایی خود شده اند من هم بریر و زبانه زده
روز پنجشنبه آید ام خطی که دوست اقا صاحب مختار سرکار فیض آن را صاحب علم بود و منی نشان نوشته بود و نیز بطلان نشان
دران خاطر آن بزرگ جمع کرده باید داد و دیوال از قصه قلعه این که امیر خسرو کتانی دارد و سوم با عجمار خسروی و زینت کتانی
صانع شهر بی بسیار ذکر کرده از آنجا که قصه متضمن است شش خطی نوشته یعنی هر خطی برابر خود و قطعی هم صورت خود را در مثل

این عبارت درویشان و روشن چون بسته خون بسته بر تانی بهر بافی میان دنیا بند معلوم نیست که این عبارت بجهت
طبع امیر خسروست یا کافک و دیگری با لحنه شخصی این عبارت نیز جناب عالی برده بود و بسیار بسته بدید و حکم نافذ با عجمار
دولت صادر شد که هر کس بقدر استعداد خوش عبارت متضمن این صحت نوشته بیارد و یا در هر طرف درستی از دستان صاحب

محرم میرا انشا را در میان هم دو سه قطری نوشته بودند و بسته طبع عالی نوشته بجهت بطلان عبارت تمامی غلط بود و بعض
حضرت محفل معنی فرستادند لاله امرت لال هم دو سه عبارت نوشته برای اصل حاج میرزا قلم فرستاده بودند الحی و قدس که نوشته بودند

از غلام پاکس بود و لیکن به خود بسته نوشته بجهت جمعی از هندو و مسلمان عبارت تمامی عربی بود و نام و نام دیگر آن نویسنده
از نظر فیض آنرا که را بنیاد بعضی بنام خود و بعضی بنام همان شخص که خون جگر خورده است بنادگان و در این نمیت که هر که

عبارت باین صفت خود نوشته بیارد زیاد از آن کس که عبارت بخیر بخواند و مورد الطاف شود و یکا نویسد و آن برز و طبع و
خواننده هر دو برابرند حال این عبارت هم بعد از حال غزال علی پادشاه ویران است که هزار بار غزال این بجهت گفته شد

بود و لیکن اینجاست که نوشته شد بر پروردگار محمدا و محمد شهاب الدین شاکایه که بر پروردگار اندازدی روز درین فکر مذموب بعد از این
پست از عجمار است که نوشته شد بر پروردگار محمدا و محمد شهاب الدین شاکایه که بر پروردگار اندازدی روز درین فکر مذموب بعد از این

سر انجام می یابد بقل آن نزد صاحب خواهد رسید درین مقام مقوله من نیست که این چهار تانوا نه نویسه نشود
 با هر که می نویسد است و است که مطالبی بنویسد و بگوید که درین حدیث نکاشته آید و منی عود صاحب این بود که شام
 بگذشت و درین فکر تصدیق اوقات بگذشت یکبار من نگاشتم که نکاشته شام شود اگر درینجا نشیند می نوشتند و صاحب
 آنجا در عالم حاضر باشی بجز بر آن اوقات فرستاده کن که اوقات را تلخ بایزد کرد و دوستی حسین علی خان صاحب
 دایم می بود و عبارت فارسی او عبارت از زبان عربی نزد من فرستاده بود و با آنکه صاحب مدح و تعویذ و درین چرخ
 ندارد لیکن غرق و رستی بخشنه بود و هیچ نقشی نداشت بود من جواب رفته ایشان می شنیدم و درین این عبارت با هم
 و منعتی بود و در آن وقت یکبار اینک از آن صاحب خود ما فیلی چهارست بیاورد آن قطع امید از حیات آن
 عرض کرده اند باید و چند روز و بگوید نفس من عارض بر می آید و خوارم برده کند بر خانه خرابی آن صاحب دل می سوزد
 با وجود آنکه از زمانت و سنگینی آثار مال بحسب ظاهر از چهره ایشان پیدای نیست و اختلاط با ایران باری توخت
 لیکن نظر به حال طفلان تغییر اندوه بسیاری بجای خود دارند زیاده خیریت حال احوال بیدار نشان صاحب بزرگ
 من پوری باید و بد که صاحب مباد و روح شما چه بگویم می فرمایند وقت رفتن شما را همراهی بر ندیدیم چا
 می گذرانند و بد و است این امر بعد از آن صاحب لاجا و منی که مناسب خواهد بود و کرده خواهد شد
 رفته اند و عالی قدر بلاغت آفرین سلامت پروردگار که باز و هم در حال و روز چنانچه بود عرضی ننهادم
 احوال خیر شما را می جد بزرگوار و دلیران مکتوبی می راقم رسیده جز از ماجرای غمگین و در دست یابن که در آنجا
 نانی را که خدمتگاه جوان خوش سلیقه است نزد خان صاحب روانه نموده ام که بگوید صاحب لاجا بسیار بداند لیکن
 چون از خط خان صاحب که در همین روزها آمده بود ترشح می نمود که طلب روادیدین پوری می شوند و لذا
 با دم مزبور گفته ام که است بخت مستقیم پوری می رود و با و تهنیت کرده ام که اول خان صاحب بسیار سید اگر آنجا باشند
 خط آنجا صاحب بدو الا خط رسمی شما خط خان صاحب و لایمایی سپاری همه صاحب بسیار انداخته
 مبضمه بن خط و از سیده بر هر چه نوشته ام عمل بکنید صاحب من آدم تا همین اندان آسمان کی نخواهد آمد صاحب
 والا چنانکه اگر ناپسندید بفرستید و با و چمی هم بعد تلاش بدست آمده طما هم الکر می و چند و ستانی سرود
 می بزنند و او هم با و بدیدر گاشته هم در دست و پیوسته هر چه می خواهد ممکن نیست که بنورده را ضعیف شود و اطال

باقیمانده و پیش ازین می نگارم که حقه بردار را هم روانه کنم لیکن چون خبر رسید که سراجی خان صاحب کاپو
 یک خدمتکار و حقه بردار را فرستاده اند و قوتی که در میان او باید دید که خان صاحب چه میگوید و آنچه از کار و
 ایام و رفتار او بداند و در وقت لازم ۱۲
 بار دنیا نوشته بود و به ورت این هست که از بهر بهتر بودن صاحب حالی و آید و هر جا که تشریف دیند باشند چنانچه
 صاحب والا استاقب پیرنا نیست و اگر این امر صورت نگیرد امکان ندارد و بنیاد پرگنه از جنابت سرشته داری
 پسندیده تر لیکن بشرطی که همراه خان صاحب ممکن باشد الحاصل چون شما تعلق بذات خان صاحب دارید
 هرگاه تشریف بیارند بهین بگوئید که نیابت تحمید داری برگزیده خود را برای شما مقرر سازند مضمون خط خان شمس
 همین بود که بدون شما و برگزیده خود که در خط دارند با لاجوردی به پهلوان و زبیرین که خان صاحب است و آنجا رسیده اند
 برای صاحب قرار گیر و دیگر اینکه در خط شما لفظ جامه گذاشتن در پیش شخصی بود آید و به کار و هیچ نباید نوشته
 خبرهای اراجهت از زبان عوام معتد نیست اگر چیزی بدو لالت بخوانست و جبروت او نوشته باشد منتهای قدرت
 والا چه دروغ و سخنان است که در خط شما لفظ جامه گذاشتن و نشان با نشاندن صورت سنا نیست چه این اصطلاح
 را کم کسی میداند لیکن بقدریه دریافت می تواند شد آید اگر چه خبری بگوئید و بهتر این است که نویسد چرا که
 اگر اصلی در و بی و روز شما هم خواهد شد و اگر دروغ است نوشتن آن خالی از قیاحت نیست و بهر
 آفتاد و تصریح نام شخص است اگر گویاید باشد هیچ قیاحتی ندارد حالا بعد از این و را حارج که آنکه کیشی یا اولوق کیشی
 می نوشته باشد یا تمام عبارت در ترکی باشد بلکه هر چیزی از کتبه کیشی یا از شخص دیگر اندکی اظهار آن
 قیاحت داشته باشد و ترکی نوشتن بهتر است که احدی بران مطلع نمی شود شما نام خدا سوای عربی و ترکی
 و هندی و ترکی سلیقه و درست دارد عربی هم اگر چند روزی با طایفان خاطر توجه آن نوازید شد و درست
 خواهد شد و یک خبریه از حضور اقدس ارفع و عابر سد حال یک رقع با قافله احباب باید نوشت یا بیشتر را کسی
 که قضا نوشتند چندان ضرورت نبود و استند بسلام هم نوشتن میشود و ال شما نیز بعضی کور نش براسه
 رقع ۱۸ سلمک اعدا صاحب الفضل و الرشاده بعد ازین محقق نمائید که کتب و النوازم قوم بستم ربع الکامل
 بزمی سلام است دارد و شما را با لاجوردی صاحب بزرگی و بهر نامه ۱۲
 هجری بود که در کتب بهر محفل که است و بزم شهر حال بود و چهره افروز و وصول گشته بخیر انتظار را به مار گل و
 منتظر و دیگران را و چه عجیب که درین سفر اتفاق بود و لشکر صاحب والا چاه پر آینه فاند صاحب باطلو ایست

در این مضمین وقت که چارگزار می رفته هم نگذاشته است متوجه تحریر شده ام شاید خطه میر حکایتها که پیش از این از قلم دست نداشتند
آمد فوالماده والادریخت آید در خط خواهد رسید ۴۰

رقعه ۱۹ خواجه با کمال من سلیم الله تعالی خطا سبقت از طامرقوم شان و هم نمانده است بهیچ دیر و زک نوزدهم شهر صفر
و روز جمعه بود و طریقه عصر رسیده جهان جوان خوشدلی به افروخت از جبهه رود و چشمه بر خطه بود و هم بابت دیر کشیدن در خط در میان
خی شده بود که تا مل یک و نیم این عقده در روز از خط صاحب محل شد که قبضه بر کارهای ذاک بود لیکن این ق خطا بزرگ را از آن
هم ثابت است که برای قلمت از این بلا بر سر شستاقان مکاتیب نازل کرد و بهیچ نود و یک توپا ثبت خطای خود شده و باز یاد
از این چه نوشته که یکدلیقین بخیر رسیده از او قصد تصاق افتاد و او بهیچ در قی حال سطر خطی منتهی به کارهای ذاک و دعای بود و حق نشان
بود آینه از آن اجتناب ضرورت گاه هست که خط بدست کسی بیفتد و بلا صرفه ندارد و بنویسد بلکه بدست احدی در خط و کیفیت
ندارد و اگر باشد مثل شاه پیر از اول نامی برای آن قابل بهیچ قرار باید داد و بهیچ تر غرما که وصل شده بود و رسید آن درین خط
و بیه شد و خا طر طلعن کرد و بهیچ حال غلما می دیگر بعد از این خواهد رسید مجموع غلما را تا رسیدن جناب جنوری خان قتاب
با احتیاط تمام نگاه باید داشت هر گاه تشنه یی بیارند و حاشیه دیوان نقل آن بردارید و حقیقت پیش کارید این است که اگر بهیچ
آن امر دیگر برای صاحب قرار نه پذیرد و بهیچ این است که پیشکاری برگرفته خان صاحب باشد بنما بهیچ بکینه و من بهیچان حساب
نوشته ام و اگر این بالفعل صورت پذیرد بنما بنمایند نشانی صاحب پیشکاری برگرفته ای و نه بنمایند صاحب بهیچ است و مزایای
موصوف هم در توفیق و تکریم صاحب و بهیچ بنمایند که در ویست صاحب باطن نیک نهاد و روان من او را هم بسیار دوست میدارم
و او بهیچ با من محبت شدیده و در خلاصه تفضلات صاحب ملک که بهیچ بود که از وی تخریر صاحب دریافت شد و بنمایند بنمایند
رسیده که اگر برگرفته خالی می بود بنمایند بنمایند و حالا هم توقع آنست که هر گاه کسی از بنمایند از آن مستغنی گردد و بهیچ
تقصیر غلما و مناسبت بنمایند بنمایند و بهیچ ای او و بهیچ سازند که اصل شرفه بزرگی بهیچ ایس از بطن ما و بنمایند بنمایند
امور بهیچ بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند
عمده زاد و یادگار از این بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند
یعنی از این زاد و یادگار
احدای عظام باشد بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند
با قلمه من از این بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند و بهیچ بنمایند بنمایند

صاحب خانه و دیگران بوق حشم که در آن گرفتند و حضور را بسواری بنشیند و ده که آن تا بکثرت فرست بر دهنش میبرد
 ملازمان و اهل ابر بر سر سجد او اند و خود نشان از فرید و سینه بسته پنداده شدند بندگان اقدس با شاره ابر و حکم بشنودند
 و اندک بعد تسبیح هر یک بجای می نهادند تا نوکره نشسته و وقت شستن حضور بر نور بر سر سجد صاحب خانه و اشرفی دیگر
 گذرانیدیم که کسی بکشتن اتفاق افتاد و بعد از آن حضور بدو کلمه مختصر که این اطم را پایان نیست و دل چنین می خواست
 که تفرقه شدی درین خانه بیا که بیکم با مقدر مستی و توان کرد حق تعالی شمار بر سر فرزندان آن موجوده ملاست و
 آنرا از زیر سایه لطف شاه بر و از رسد اقدار رسد فرموده که چون در تعزیت بشیر مستحق خداوند قانون هست سال
 خورشید ششم شمس را از طون بر او کلام عرض کرد که از تشریف آوردن حضور اقدس سرافرازی را موم بشکال افلاک
 پیدا آنچه پیش لی نعمتانی بجای علمان و خاندان می بایست از حضرت و اهل بطن آورده لیکن ما را از سبب
 پیش کشید که شنبه که بخوبی در عالم تعزیت خلاف رسم او بجل آمده سر خجالت پائین است از نشاندن که در عالم تنها
 این تکلف را ضرورت نیست انشاء الله العزیز را برینند با تقریباً متعینیت و بیخاندان و او را هم پیش کشید که شنبه که شنبه
 فر فرموده برخاستند آنجا بر سر حضور را از کنار فرشت پنداشتند و خود تاسیر و در و از نه همیشه و در و در
 بعد از ادب و حضور شد برای اطلاع حواله بقلم شد دیگران که صاحب تاطیف نشان چند تا فرجه و یک ساله و اندک
 چند و اندک شفا و برای شفا فرستاده اند باید گرفت و احوال و فاقا پس روزه میر محمد علی صاحب که چاره ساله قصدا کرد
 دریافت شده باشد و پادشاه شنبه آنرا بدست میری و لاک شنبه و شنبه بود معلوم نیست که بجا نه مطالب چه وقت رسید
 و قفسه ۲۲ سر سوخته و درخت بر ایت و کرد و بوی بوستان از ایت طال عمر که بعد از شنبه که کفر شنبه بان ستر را از آب که سگان
 و تخریش خاصه و در بان را با خوشی و منت و کربان می سازد پوشیده نماز که در مکتوب انوار صاحب نقلی دیده شد که
 غلط آن زور را هم آفتم چون تل لونی بر جهان افزون ظاهر است و آن این است که لفظ پاره را که معنی دست بخن و کفر نظم
 و شمر استعمال پذیرفته و آن زور نیست که تر نان آراشیش دست بان می نمایانند تا با لاف نوشتن بود و بجان من
 یا را معنی قدرت و توانائی در اشعار امانت داده و منشیات نشان یافته شده معنی پاره و نظر فقیر بر سیده لیکن اینهم
 نمی گویم که با را بمعنی غلط است صورت این است که اگر این لفظ را در بر بان قاطع دیده ایم مضایقه ندارد و الا با را بر
 آنرا نای می و در نوشته باشد و بعد از این هر لفظیکه غیر مشهور باشد آنرا در کتاب دیده باشیم بجان تمام بنویس نیست

فایده‌ی در سر کار صاحب موجود است و مستحق آن در هر روز الفاطحی و ال بشا صراح را همراه بر قند است و سید و بزر
 دیگر می‌کنم و امر و زشتی را بکنار گوشتی و مقام هم می‌رسد و هنوز که نیست و از بی‌شدید و غلبه که این به تمامی رسید
 بعد از این گوشت و سینه و بکنار برای مقام بهتر از این قند و سینه نیست و از سینه اگر بخاید که نمی‌ماند حتی و بعد با سینه
 دیگر خیریت و این قند و سینه نیمه حضور پر نور و زلال و طالع طالع است و بهمان چنان به هم پیوسته و اندک اگر روزی بود و سون
 و سینه حرفی از سینه و این طالع می‌شوند و علی‌هذا تقیاس از این طرف و از جهت آن می‌شود و این طالع می‌شود و این طالع می‌شود
 هر دو طرف در آن می‌مانند از هم تمیز نمی‌شوند و حال حساب هم و سون نیز به همین صورت است
رقعه ۲۳ حرز اصحابی از قدر و زامای صاحب و ام که اگر تکمیل یزد چون امید صاحب را طبع تحصیل ز برین
 پنج انداخته و روز و افق و عده حرکت عمل نماید و از پنج تا وقت عصر بر پنج طالع مزاجی صاحب و ال یا جانشان
 اگر از چندی با هم عده و قسم شده بود و کوکبی بود و هم شش طالع و زنان و یک طالع و بعد از آن بود و چو شش و سینی را
 کسل طبعیت نخست حرکت نماید و این طالع و سینی بی رنگه بود و گلو بود و اول جادی که خواندش و صلوات
 دمی چند مجلس اگر کرده بود و لیکن دمی و در هر صبح با این حرکت انداخته خانه بخوابد و شش بار یک که بعد از آن صاحب قاهر
 فرو نهد و نشسته است و سینی شش خالی بچرخانی چند ساعت آن بسته است لیکن من و مرزاجی و در کان جانگاز
 از مجلس شش به جز خود را حاصل کردیم تمام شد این حکایت امروز نشود مذکور به تمامی رسید و در آخر از هر پنج
 شش به خود رسید و معلوم نیست که هر روز امروز تمام کردید یا قدری باقی است و نمیدانم خوبی فربه که بنا کرد و صاحبیت
 مسوده خود را از پیش شش برای اصلاح آورده بود و یا نه این چاره افتاد و سینی در شش بهمان سینه و زیاده نیست
رقعه ۲۴ منشی صاحب را از قدر و زامای صاحب و ام که اگر تکمیل یزد چون امید صاحب را طبع تحصیل ز برین
 صاحب به تفاوت نماید و شش فرصت در یک روز تمامش را می‌خواند و بعد و حاصل کرد و لیکن درین روز با کثرت
 فرصت است و سینه و زواید که شش و شش غزل عمومی شش می‌رسد باید و سینه و زواید که شش و شش غزل عمومی شش می‌رسد
 فرستاده شد نقل آن برادر و این کاغذ را نگا بدارید و بر کاغذ بکاغذ این دو غزل و سینه غزل تازه که پیشتر
 رسیده است نوشته بگذرید این از دست مرزاجی بجات یافته و زواید آیم و این کاغذ و آن کاغذ هر دو را
 خود هم گرفت و چنانچه صاحب برای شما وقت شش شش و سینه و زواید که شش و سینه غزل عمومی شش می‌رسد

برآورده بامیرسانید که یکسجیل طریقت ثانی او را زرد و ساخته مختصرا این که در فرجه انبیا من این احوال
 نوشته بدستش دادم از عجب تر آنکه وقت خلوت می گفت که خدا سلامت دارد و امیدوارانم بوده ام
 گفتیم حال معاف باید داشت دوباره کنی تا بیدر دو انعام یکجا داده خواهد شد و سکوت در زبده در دست آمد
 بر مطلب بگر این مسوده را شما پیش خود بگذارید و بپایر و زیاده من و شما هر دو خط برای میر موصوف که
 بنویسیم مسوده را هم بخط نام سنگ بنویسانید و در حال آن که فانی کنتم یا اینکه صاحب نقل این را برداشته
 یا نزد من بفرستید هرگاه نام مشککه انجایی آید صاف کرده پس بیدر من پیش صاحب میر موصوف و در لفظ خدا خود
 روانی کنتم و احوال تشریف آوری هر از هر صاحب ریافت شد و ضمن احوال ایشان لفظ برادر میر تقی و شکر
 کرده بودید تا در حیران بودم نمی خندیدم آخر معلوم شد که لفظ برادر از قلم صاحبی بخت بود بعد از آن
 مشتارایه نوشته بودید که برادر من میر تقی خود ما هستند و می بایست که چنین بنویسیم که برادر من برادر
 میر تقی خود ما هستند الحاصل این بزرگ زاده از برت مدیدی بحال من و مریان مست من خود هنوز
 فارغ نیستیم که بیایم و سوای این از فردا نشوید معلوم را استعمال خواهد کرد پس بهتر این است که ایشان
 و من در رجبه نمایند لیکن رقبه دیگر سوای این رقبه ای آن صاحب نوشته ام آنرا بشمارا بیاورید
 رقبه مقدمه همیشه بلبلان روزگار سلیم الله استار الفنا یک فیل خود در سر کار جبریل صاحب فرستاد
 فیل و بین که از خانه خواب حسین علیان بر باد خواهد شد معلوم نیست که برای آن دیر و فک که در گاه بخان
 بسید یا آکتفا بهما تقدیر بیا مرفت که بالای این بنگاه حواله از رقبه ای نامی از نوکران صاحب داده
 مدوخته شده بود خداوند آن مرد عزیز ادای پیام کرده باشد یا بفراموشی سپرد بهر صورت اعوذ
 بنسج اسلام اگر چه در دست بهر کیف فیل که از عاوشماست و را بنجا سوای عاوشماست و دیگری نمیتواند
 نشسته آدم فیل و اگر کسی فیل بیاورد و حاجی و خواج و عبد الله و میر عبد الله را باید نشانید
 و اگر دو بیاید فیل دیگر خواج و حاج و رحمت الدخان و میر تقی را سوای دیگر و اگر آمد
 در فیل چنینی باشد میر تقی را بیاورید و اگر بکنم والا برای او که اران کریم طلب غایم بود یا اینجای موجود است
 و این تحقیق برای این است که مسادا از انجا یک فیل بیاورد که اران بروقت پیدا نشوند و اگر

بالکس بقصر و باید کرد و چهار روز و پنج روز هم گرفته و در پیه باکن زن کور باید رسانید و در پیه پشته علی خان
 اربان تخلص انداد و انشان مزبور باید پدید آید که خط در روز که در امام باژنه از انجایی صاحب بجه بودی بکه
 دای زیاد خیریت و دای مذکور گری بسیار کرد و روز خورد هم امروز ترک کردم اخبار حبیلین و شش شانه
 یکسایل با اتفاق کوسن و از به رویه تا که لکود انفصال یافته بهلیان و برین نکوست که بخش چهارمین
 هم بهر ساند اگر امروز و فردا بهر سید خوش است و الا بهین یکسر گفتا و زیده بهای اوقت چون این
 کتاب هنوز ابتداء ندارد اما ابواب و فضول آن را به سرخی مقید شد بر یکده ام و قتی که خطبه و هر چه
 تبع آن نوشته می شود آنوقت سرخرها چندین دشواری است

رقعه ۳۳ میرزا علی میرزا ان نواجه صاحب عالی شان خط برانی وال را حاج شهابی رسد این را در عالم
 زمانی خوانده و طالع او صاحب است و در او در صبح بر میزد و خط را خاکی پیچیده و ده آن بفرستید
 به نازان و دیگر می بران میقتد اطلاع نوشته شایه خیریت

رقعه ۳۴ میرزا علی خان فی سالیه تعالی درین و الا شنید شده که ناله صاحب کفر مرغان الدین حسین خان
 بین این که از کوی دست برداشته و اگر این روضه مقرون به مدق باشد و بشنود که ایشان تیران
 بعل آور و در وقت تعالی نشان پیرایه شما نیز نوکری بگناید یا خیر و مش مشه و ایشان بهر سید ندا
 که میست یکمائی از دست نیاید و او را چواری به با هم نشد و در آن کیم که اگر از ان صاحب باشد شمام هم
 یقین که شما پیش از نوشتن من چنین خوا سید که من هم نظرون در فی نوشتن زیاد خیریت

رقعه ۳۵ نواجه خواجگان میرزا ان سلیک اورد تعالی خطای نواجه قطعه الدین حسین
 سر باز میسر یعنی گرفته و نفون و نفون در و اند فرایند چون خط مودی میسر علم ایمان جواب خط من
 بود و فرستادم دست ندا و لهند اخبار برای ایشان بعد از این فرستاده خواهد شد امروز بهین
 که قاور زیم و امرونیانه بر افشاران و خالصتا بر فرموده و اینها در این باره توقع غرض ایشان
 رقعه ۳۶ نواجه صاحب والا قسید رضی الکمال من این وقت اقصا صاحبان مکرم تا بعد
 نشان را میان صاحب فرموده اند چون در عالم رقابت هر کس بچهره است چار و ناچار باید شود

پس فردا و این صبح اجل صبح اینجانی آیند و فردا ضرورت تحریر و انتخاب ضامع داعی خواهد شد
در نیمه شب بزرگتر نقش صاحب بنام شایسته این مهم بر روی یک کسبایدید چه رنگی که در نیمه شب بزرگتر
مجبور است بر دوشم لیکن فردا وقت میرسد آن صاحب کسبایدی و دیدن حسن ترود و انتخاب ضرورت
پس فردا وقت نماز که آفتاب بر نیاید خواهد بود و التماس شد لعنت خواهد بود

رقعه ۳۱ خواجہ امامی صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ معلوم نیست کہ آن شیخ زادہ سکین مسافر و فرزند
آمده بود اگر نیامده باشد خیرام و نہ وقت بیاید گفتگو باید کرد و اگر دیر روز نماند آمدہ باشد جواب است
کہ طی شدہ باشد یا نہ نوشتہ و اگر این وقت ہم رسیدہ باشد میرزا شمس و فیض باید متذکرہ و اگر کم و بیش
رقعه ۳۲ خواجہ امامی صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ سبجز از رقعات ترکی لالہ ابرت لالہ فرستادہ
اگر نقل نیماگرفتہ خواہد شد اجزای دیگر ہم خواہد رسید اگر در زمین اجزا درس میگردد و فقیہان را انجام
میکنند باقی اجزا ہم طلبیہ خواہد شد اگر بہرہ و افتخار واحد می خواہید این را باید گرفتہ برای باقی
فوقین خواہم کرد و خطیکہ سی قاضی نجم الدین خان تفویض شما نموده بودم میان ریاض الحسن طالب علم
ہر گاہ طالب نماید لکن اگر باریاد و افتخار ایگان در بیان دیدہ نمی آن باید نوشتہ و نہ نقل شدہ
خطا مولوی منیر علی شیشب نصیب شد لیکن مضبوطش سجا طردارم بہین قدر است کہ قصہ سائرہ و طلبہ
سیاہ را شش زبہن خیسایندہ صبح باید نوشتہ اند چون نصف آید بالیدہ و صاف نموده باید نوشتہ و
وال مولک میرزا خیر سیاہ بہ نیز ضرورت و غذا ہر قسم کہ پرورغن باشد باید خوردہ و شام ہم عیادت
بابا خطا مولوی صاحب مقابلہ کنید اگر بار آید میرزا بہت عالی خان بگویند کہ نسخہ جمع مستند الہ
در زمین کاغذ بنویسد این قدر جا برای ششہر یک نسخہ کافی است

بند و صاحب آید بود و بجز دست پیر سدر لا خطباید نمود صاحب حسیه من این احوال زمانه من نشین و حو
که یکم اندر خان صاحب بیاید و اگر نیز نای من بر او را بنقد مبلغ بعد تحقیق احوال از صاحب
منا آید باقا صاحبان پیر سدر و آقا صاحبان هم رضی شوند چیرضا ایله والا من و شایسته

را انقصان نشان منقول نیست و بکریستین آتشیده نماند که قاعده این و لام بهی ازانی پیش نیست
 صیغه های آن نیز همین حال دارند پس اول و دوم باشد و باید که جمیع مصدرهای صحیح را که فعل جمعی
 و مضارع نباشند بهین وزن حساب کنیم و صیغه های مقابل صیغه های ساز و خواه از باب ثانی مجرد
 خواه از باب غیر ثانی نیکه که کسی بهر سده که ضیق بر چه وزن است تا مل کنند که درین صیغه بهر حال
 مصدر که ضرب است تاسی قرشت صیغه دوم و نوانی باشد و زیاده است هرگاه همین تا و نون را بر فعل که
 میریزان است بیفزایند صیغه ماضی جمع مونث حاضر می شود همچنین در استکمال فاعلین و لام را مانده
 ناید و بگوید که کمال بر وزن استفعال است زیرا که هر چه در استفعال بر فاعلین و لام زیاده است و کمال
 بر کاف و هم و لام خواهد بود همچنین نظر را و انتشار بر وزن استفعال است و انحصار بر وزن استفعال
 و اگر در میان استفعال و انفعال التباس افتد مثلا لفظ انفعال را می بینیم و تشخیص هر سده که آنها من بر چه وزن
 است باید که بگوئیم که اگر حملش بر مضارع است آنها من و وزن استفعال است و اگر حملش بر مضارع است آنها من
 بر وزن استفعال واقع شده و در باب استفعال سبای تاسی قرشت طای حطی و دال نیز می آید و این است
 علی هر چه صیغه فاعلی باشد که امر حاضر مونث است از باب فاعل ماضی بر وزن مضارع که مجموع مضارع و فاعل
 و بایستی که کلمه استفعال صیغه مضارع است از باب فاعل سبب ثانی می نویسد و قاعده و باید دید
 و در خطی نوشته نزد قاضی است و فرستاده شد اگر در روز وانه شده باشد و غیره و الا هر خط
 امر و نایف و باید که روانه شود و انحصار بر وزن وانه و غیره و عطفی که برای جابجایی نوشته بود و نیز
 باقی بعد از ما و او که نوزدهم ربیع الآخر است و هجری و روز شنبه و روز و فرسخ خیمه طعام است زیرا که فردا
 و زایلیهان شکوه سها و عیال و اطفال خود را گرفته اینجا خواهند آمد و یکشنبه و روز سه شنبه و روز چهارشنبه
 اندرون و بیرون هر دو با محبت و مهر و در خدمت خواهند بود و بجهت چاره روز و نه میسر و هم
 سبب رفتن این که چون این محبت و مهر و در خدمت طرف نمانی قدر است دل کواری نمی کنند که نمانی و دست هر نمان
 خود نشانی نماند که استخارفته بود و بخواهش بنشینم اگر چه استخارفته ای من احدی نخواهد نشست
 لیکن من یکسری قلبان و آنچه یار موافق چه می کنم بعد چهار روز که جناب عالی دام اقباله

و صاحب کلان تبریک هایت یایا اتفاق خواهد آمد البته در آن جلسه شریک نشویم شکر که این
 هر دو والا جناب زاده از چار گوشه نهایت یکپاسی نخواهند نشست و معذرت ما نیز در محبت ایزد
 است اساس چنینها ازین بختیست که مرزا با گنجشاهزاده را همی بوده است و شاه جهان آباد چون حاضر شد
 زنی از راه رشک این نشین شاهزاده موصوف کرد که این بچه در شکم دارد از شما نیست چون اغیارا
 خصوصاً اطفال را همین گوشه است و در گنج و مقادیر زن زو صاحب عجب بسیار از آنکه مست و زانی
 محسوس قصد کشتن او که در محضار محل که مادر شاهزاده باشند و را پنهان کرده و من بعد با حقه نقل سخانی
 و نواب قدسیه که حضور اقدس را علی مشهور نموده او را نه که منور نزد صاحب عالم خود ما که در آن آنوقت
 بماند و مضمون خط من از محضار آسمی چه عالم بهادرین بود که پیر یک از بطریق این زن متولد خواهد شد آنرا
 شاهزاده زنی خود دیگری بدو نامش هم نام مرزا بگزارد چون حامله آید بود بعد دو ماه و چند روز وضع حمل اتفاق
 افتاد لیکن بجای مرزا مرز جهان افروز بانو پیدا شد چون این دختر اولین فرزندان شاهزاده و وصوفت
 و سوای این زر کارهای گنجینه بنانگذاشته شد که هزار و پیه در هم شادی و خیره صرف باید کرد و در
 سلیمان شکوه بهادر با اهل و عیال و جناب غلی دام اقبال و صاحب کلان بهادر راجه ادهو
 باید ساخت این هزار و پیه را مادر شاهزاده مقدم اندک فرستاده بود باین گمان قوی که میرنده خواهد
 لیکن نوشته بود که این پول را در هر دو صورت مصرف باید رسانید تمام شاد این مطلب دیگر اینک مرز
 من بغض آبی قرن محبت است خاطر شریفی جمع باید داشت این بار هم در غرضه که اسمی بعد بگزار نوشته آید
 و وجا غلطی یافته شد یک از باعث تعلیل است چرا که جان افندارد و مطر پیش ازین در چنین خطا هیچ نوشته آید
 پس گمان غلطی سوای این میرود که در جلدی خیال نماند آن نیست که نتواند که توفیق محمد غایب است
 یکا باین صورت نوشته که بانوشی محمد علی صاحب دوم مستخافه است مستند ملاقات شد این خود
 نیست بلکه سرای صحیح و جای دیگر نوشته که باز انوشی صاحب دوم ملاقات شد این غلط است
 لیکن چون شما این مباح را خوب طی کرده اید این خطا از ادب جلی نیست اتفاقی است و جای دیگر
 که غلطی دوم واقع شده باین هم معرفت بحال انقضاست و آن اندک قیاس است که شما آنرا

نمی خواهد و ازین محالدا صراحتی در نشانی است آنچه بخود بیندیدی بر دیگری می پسندد فی الواقع
سود بسیار و دوباره خود را رسوا کرد و هیچ لطف ندارد و گویند بهتر نیست آن حد رسیدن لیکن
ندرت العجب این صورت بسیار بد و هم خوب نیست چیزی ضرر و زیاده اندیشد یکدوم و دختر شاه پسران
شاه بر دیار سیاحتی و سبزی و فراختر شاهی شود هزار آفرین بر فهم شما خوب نصیحت اید و طرف
مال اندیشی بکار برده اید کدام بر قصه دیگر این مردم عجیبی نمی غیرتی نیستند که بر شما قرائت
کردند و اسحاق بی آنکه تقاضای شدید از طرف شما نکند و آید و اسی زرقیت آن در خصم ندارند
درین صورت هر چه آید رسیده است مال بابای شان شد زیرا که تقاضای شدید چه گویای
طلیقیت هم ازین طرف محال می نماید دیگر احوال این است که خان صاحب مکرم و الامتاق
تاج الدین حسین انصاری در بیج اول منتهی سی صدر و پنجه و پانجه و ولایت علی
بابت دیوانچه داده بودند و مگر میساف معلوم شار علی نامی در قرض خواسته امیر خان صاحب
بر دو صد و پنجاه و دیگر که در بیج اول است و طلب هم هنوز صورت وصول ندارد و ازین جهت که جناب بیج
بست و یکم بیج اول روانه گانپوش شده اند و از انجا مع انچه را داده فرخ آباد دارند و بیست
که خطی بخدمت شاهی روانه نموده شد هنوز جوابش نرسیده سبحان علی حسن صاحب کلبان بزرگ
خواهد آمد نزد من خواهند فرستاد من امروز رفته بخدمت ایشان فرستادم و دوم دران رفته ام
بوده است که فیروز و زخوخواجه امانی آمده بودند و گوی بخدمت ملازمان نوشته اند ایشان هم در جواب
سلام و آشتیاق بشما نوشته بودند و پانزده روپی هم رسیده و وصول شدن نزد خواجه قاضی صاحب
خواهم رسانید جناب بیج و کتب کوره را خریجه و صحیح نموده نزد شما خواهند فرستاد که بان امر و که بپسند
شما می دانید که من از شما هم نازک مزاج تر ام نگاه شما خانه اسی را که لذت زندگی موقوف بر آنست گویا
نگردیده و نسیه که ما ام الحیوة و برنج و ملا که قمار خواهم بانداز من کی می شود که یک یک درق
این نسخ را ملا خطه نماید لیکن در بنجوی منج و پسند و ناپسند رفاقت خواهم کردم و می دانید که مردم زان
شاه پیران و قبیله انی گایم ملا که اسرار و باغ تصحیح کتابهاست و در باره انچه که نقد نیست خود

منقول کتب می سازند و اندکی تحقیق نموده حرف باید زد و مقدمات و بار بسیار نازک می باشد اگر چه شما هنوز طفلی
 احوال اماره است لکن خوب است دانید و چه ضروری که این چیزها را تحقیق بکنید و بکنید در روز بارانچه معلوم باشد باید
 رقص خطیست و در روز که بحساب رویت چهارم ربيع الاول و بحساب تقویم پانزدهم و روز شنبه
 بود این مشتاق رسیده خاطر نگران را به روش هزاران مسرت و شادمانی گردانید و رسیدن خط ازین طرف
 سیبی و شات این است که لاله را چند شما میفرمودند که تا خط دیگر از آن طرف نیاید از اینجا چیزی نیاید نوشت پسند
 روز دیگر انتظار بیاورید اگر درین عرصه خط خواجهامامی می آید خبر و الا می نویسم و شاید که خطتون ایشان بوده
 البته وقت روانگی زری از معما جن قرض گرفته فرمایش صاحبان اینجا هر چه آمده این خط را منتهی به اینجا هم
 استیلا بهرگاه بهرستی می آید خط و هندوی هر دو را یکجا خواجهامام فرستاد و مناسبت کلین حرف مقرون بعد
 بود و این یقین که دروغ نباشد چرا که این جهان مافی الضمیر خود را از من پوشیده نمی دارند الا کلمه من و غم نیست
 که این خط صرف فرستاده اید باز هم آمده است من هنوز عرض شما که اسمی جدا می فرستادید و بعد ازین
 خواجهامام میفرستد من دیدن و ندیدن آن هر دو برابر است کار باریا میفرستد سلامت بوده است الحمد لله و البته که از
 آمدن این خط خاصه ای که بوده باشد چون قاضی صاحب بهر روز و رختی است باشد و خاندان صاحب و چه مافی از باعث
 نویسنده و آخر شدن روز خط اسمی من بر ختم خواهد کرد و عرض را از سبب خوانده نشدنش آنوقت اینجا فرستاد
 این از دو حال بیرون نیست یا رستم وقتی نزد قاضی صاحب سید هست که عرض نزد خان صاحب و قبله سپردنی
 می فرستاد و باریا پیش از رسیدن او خط اسمی من نزد خود نگه داشته عرض را روانه کرده باشد و خاندان
 خود پیش از آنکه بنامش نزد من موقوف بر او نوشته یقین است که حالا بیاید چون شما هم پنج طلبی و خط
 من باقی نمی گذارید و خاندان من جمع است که در عرض بهم طلبی هوای بندگی و سلام و دعا نموده باشند آدم بهر احوال دیگر
 تلخ البدر چوین خان صاحب میر غلام علی خان میر دو بلانم حضور پر نور شدند شما هر خاندان صاحب بهر رویت
 و از غلام علی خان صاحب صدر و سپهر قرار یافته شما سنجید و نگار نگار فرستاد من میر غلام علی خان صاحب گذاره
 خود درین مشا هت فرستادم دکن بود و حکیم محمدی بخبر و اضاف و ایضا خدمتی از خدمات استعمال نموده نگاه داشته
 بایده دید لیکن هیچکس ازین صاحبان بایب سامم حضور نیست الا سبحان علی خان که بلا فصل میرزوز

جمع باید در شش وعده کرون برای تنخواه بکوشد و عالی صاحب لاجواء کمال الهی و در این شش است من این قدر
 نورش را در خط اول کرده بودم برای آن بود که اگر کسی بالا بالا بدیافت شود مضایقه ندارد و الاسوائی بین
 گفتگوی تنخواه چه صرف دارد بلکه باید بگمان هم گفتگو ازین قبیل مناسب نیست شاید رفتن به صاحب لاجواء
 برسد و انکار نیاید بشکوه اباد عین او اگر کرد و حال من در هیچ امری بصاحب لاجواء شش است بخدا آنچه در زمین
 میگذرد و شفا آید بعل می آید بلکه من اینجا چارگه تری بادل خود مشوره کرده و نگاشته ام بچند روز و کرون قبایح
 امری قرار میدهم و شاید از آنکه من بنویسم بهتر از آن کاری کنی پس مقابل با شفا خط است که تا بید روح القدس
 همراه است انشاء الله العزیز درین سفر ملاقات خان صاحب نصیب کن صاحب خود اید تاز به اینکه چون
 درین روزها شفا بدهد و مرا جها نگیرد درین ملک من است و درو نصاحب علم بهاد و من شیرینی دکان کوی و
 چیزهای دیگر برای او بجا نپور فرستاده اند میر یوسف علی خان وکیل حقه و در ناسر سنگه تالیق شان شرف و فایده
 سواری هر دو است دیگر تو نزدیک بستی آدم همراه دارند اول بنا هر سنگه گفته بودم که بهرین بستی کنائی
 تنما برو و پلو تنی کرد و سببش عین است که مر و که از مدتی کرون طبع به تیغ خیرت و استغفار بید شیری روزی ۲۰
 تا چار میر یوسف علی خان را تجویز کرده ام لیکن بنص و والا نظر بصر من میر یوسف و ناسر سنگه را هم همراه
 کردند تا یک روز و روزگاری اتفاق کاشت افت وقت سوال و جواب پیش طرف ثانی تعلیم کنم ایشان باشند دیگر اینکه
 عمارت نو که متصل کوتهی ساخته می شود هنوز مدتی باید که تمامی رسد اگر چه ترک شهر موجب پنج روحانی است
 لیکن خلاف رای سلاطین و حکام هم خوب نیست تازه اینکه سابق شخصی من است و دو سال از بزرگ
 شمای من برای اصلاح مسود با و در یافته امشهای تالیف نموده من است بود و من سوالی او را رد
 کرده بودم و درین نزدیکیها شخصی را بجهت قاضی صاحب آید و در چنانچه چار شربت را تمام کرده اند و شفا
 شروع نموده است و مسود با را هم قاضی صاحب دیدند و می گویند که مر و که عجب بهرین تا را شنیده است و است و
 مناسب است با تجویز دارو القاطع سمل فارسی را نمی دانند تا با الفا طهری چه رسد شفا علی بهر شربت بهرین و بزرگ
 لازم او بود و چهار دسته بسته استاده می شد قبل اتفاق کاری کرد و اینحال را که معاینه نمودم خون از شش من
 بارید گفت من این او گری تا یکبار او بجز گفتن بهر چه گفتم بعل آورد و حال چهار و پیر از حقه و پر نور برای او تفرقه

[illegible]

احوال نامی صاحب را از این حادثه خبر شد و من سزای نوزاد صاحب را بجا آمد و من پوری بختی و انهم رفت اگر طلب می کرد
 میر و موالا خیر و نیز هر قوم بود که از حضور بجای باورچی و حقه برود و تقیه بسیار است بلکه نوشته اند که شامی بختی
 که من نان خشک خورده باشم پس از شام توقع آنم که یکتا باورچی خوش بپزد و روپیه ششاد را صحنی بخورد و یک
 حقه بردارد که سوای اینکه آتش به قلبیان بگذارد و دو گرگ هیچ حقیقه درین کار نداشتند باشد لیکن قدری خوش
 ظاهر و جوان باشند و رو باید فرستاد تمام شد و من شامی شامی نام خان صاحبی ایلیه حال شامی بشنودیکه
 باورچی خوب در لکهنوبه روپیه چهارم میسر شد چه جای اینکه بهین پوری بیاید و بهر دو طعام هندوستانی و انگریزی
 خوب بپزد لیکن شامی حضور عرض بکنید که هر باورچی این سلیقه ندارد که هر دو طعام را بخوبی تمام بپزد و دیگر
 بتلاش بسیار شخصی بدست آید هر گاه حال باورچی هندوستانی در لکهنوبه این صورت باشد که بهشت روپیه
 ششاد و آت و یکیش خدمت بدست آمده روپیه یکتا تا که در هر روز گرفته باشند این گونه باورچی که سلیقه
 بهر دو طعام داشته باشند چگونه در سفر کم از بست روپیه قبول خواهد کرد زیرا که در لکهنوبه برای چنین کس پیش خدمت
 پانزده و شانزده نفر است و بعضی سرکارها از نیمه زیاده اگر حضور عالی مرکوز خاطر دارند که طعام های خوب نماند
 چیده شود پس یک باورچی هندوستانی که قدری از سرشته رکاب داری هم آگاه باشی مع پیش خدمت بپارد
 پانزده و بیست و چهارم فرماندار خود و دخل حساب نیست محول باورچی است و یکشان مالی بهشت روپیه که اقسام
 نان بختی و حضور بیارود اگر شوق نان هندوستانی نباشد و بعضی مبارک بهین است که اطعمه هندوی و
 ولایتی هر دو در حضور بیاید پس پادشاه شود که باورچی باین صفت تلاش نموده آید لیکن ششاد مع پیش خدمت
 کم از بست روپیه نخواهد گرفت و ماحرم یکتا به طعام ملک خود را خوب می فهمیم قوت نیز ماد اطعمه ولایتی ناقص
 است لیکن اگر اتفاق میشود یک و چهار که خواهد بخت با کسانی که مستحق طعام ولایتی هستند و ششاد
 خواهد شد یا در حضور باستان خواهد بپزد و دیگر آنکه تلاش حقه برادر هم می کفایت هر گاه بدست آید روانه خواهد شد
 تمام شد این قصه هم غرض امانی مشاعره حال اگر والد ماجد صاحب شسته باشند و المارود و الابعه از این
 خواهر سید و این بختی از آنست که من درین چند روز بنیاس فراموش فرود عورت چنان عالی بافرزند از
 جوده و تمام حساب این و دیگر صاحبان عالی نشان بخت خدمت مرشد زاده خود را بهر سبب یکسان از سر شام
 بخارامه بهر سبب که در این

لیکیده نیم پاس شب خواب برادرین صحبت فر از سلیمان شکوه نهاد و بهم خوابند بود آتش بازی از صافان دو
فریاد و ایامی برای روشنی چار طرف و بعد رفتن شهاب از دست آمدن زمین نو و محبت اجاط هم بسیار است
و بر جای کاغذی هم درست شده است این بر جای همان است که به وابلند می نشیند و عوام آنرا غبار می نامند
شما هم ملائکه سوده اید و در خود و بخواه رویه برای باور چنانچه جناب عالم و نصف آن را می میسلیخ ^{کمال} است
فرستاده شد و طعناهای دیگر اینجا هم نوشته خواهد شد دیگر خبر نیست در آن خانه شما خواججه حسن خلی با شما دوست
بچه ارشد است هر روز من میگویم که هرگاه کسی آید برود و در آن خبر بگوید شما پیگیری ار سال هر یک از قسم
حلویات مرکز دار و معلوم نیست که شما چه افسوس بگوشت است که در آن خود میدید اید که از اصلاح عمو صاحب
بلکه فایده شما خوش نمیشوند و قوت خیر شما از همه زیاد میداند لیک بر صافی من مهربان اند روی کم فر
سیاه دلت اصلاح کسی ندارم میر و یوسف علی خان دختر خود را از شیر و آید و هست بخشش شیرینی بخا و کم
فرستاده بود جای دیگر که چو خانه ساز رفته بود و اینجا همه از کان کولی بود از آقا صاحبان بخود و آقا صاحبان
کم فرمای خود و لاله امرت لال سلام و دست ختیاق و از حضور پر نور دعا رشتا شدند و بر صاحبان بفرستادند
الافا هم و داد و نماند و چندی در پست جلیع داشتند حالا انشل آبی بنام روز سبل دوم بود یک سال دیگر خواهد نوشت
و ^{نقش} چند روز است که جواب خط زبان اردو که در آن احوال خوش نوشته بودم رسیده بود و جوابش نوشته بود
نمودن زیرا که جواب خط من بود است و با مطالبی هم اقبال نه داشت لیک چون بعد از آن که جواب خط
شما که طه و صفت خوشی استی قیام کرده آمد و نوشته فارغ شدیم آقا صاحبان جواب خط شما فرستادند و درین
خیال بودم که هرگاه خط صاحب بیدارین بیاید عنایت نامه مغزی الیها در آن بچیده خواهد فرستاد
درین اثنا میر جیدر حسین نامی از اولاد نواب شایسته خان که درین روز با من بود و الدما چید شما از الفصحه
و چار شربت و رقعه های فقیر ساخته بود می کنند آید و نماز نموده اند که خواججه قاضی خان صاحب گفته اند که از بابت
بعضی عوام ^{بعضی عوام} خط خانگی نزد در خور دار فرستاده اند پس خود احوال و نوشته این را می دانند می گفتیم میر جیدر
تا امروز چهار روز است که من خط بقاضی صاحب اودام موافق معمول به روز بایستی که و نوشته و خوب
اگر که روز از سببی دیگر کشیده مضایقه ندارد این نمیشود که چهار و پنج روز بگذرد و هنوز این مهم حال پیش

باشد شاید شما سو کرده باشید با خبی را مستقبیل ساخته گمان دارم که قاضی صاحب همین قدر گفته
 باشد که بر هر خط و طره انداخته شما بچو حال کردید که پس فرودانده خواهند میریزد و منتظر نشدند گفت این
 چه میفرمایید این قدر جلوتر نالان نیستیم که ماضی و مستقبل را از هم فرق نکنیم چون دیدم که طرف ثانی
 بر هر چه گفته بودا هر دو در خط دیگر از همی شما نوشته مع عنایت صحیفه آقا صاحبان در یک لفافه بسته شد
 اند که نزد قاضی صاحب بنام طرف ثانی خط را بقاضی صاحب رسانیده که آمد به سو خود اقرار کرد که سبیل
 از من خطی نشد خط و طره این پوری پس بچو میریزد و روانه شد لیکن قاضی صاحب خط امروزه را از من گرفته
 و من خطم را که نوشته اجازت انداخته می خواهند اگر بفرمایند بآدم تاج الدین حسین خان صاحب که در روانه
 میشود و بدین گفته اند از من چه میگویند این قدر گفته بچو را بار فقه که چکی بخندست جناب مدوح فرستادم ایشان
 همان وقت خود و افاق محمول نزد مولوی حسین علی خان صاحب رفته خط را تفویض نشان کردند بقی که
 تا حال رسیده باشد یا بعد از این برسد هر چه در آن خطم قوم سنت بران عمل باید کرد و اگر از اتفاقات خطم که
 دیرینه برسد و دل آن این است که من یکبار بر سلام اکتفا می ورزم شما در عرض خود و غیر و عافیت خود را من
 بنویسم و پس این خط و طره ای همی آقا صاحبان نوشته لفافه بکنید و سر باز نزد من بفرستید در خط مذکور هر قدر
 که خواص را در آن خط خود و فضل و بزرگی این صاحبان خواهید نوشت خوب ترست تمام شد این مطلب
 آدم برین که بر هر خط و طره شما و خط اسمی من سید و منتهی و نه باطل العود آمدن خان صاحب و الا قدیر
 و رسیدن ایشان می رسد از اینجا بشما و لطیف عنایت آقایی قدر دان بجال شما و موقوف و ششنگه آگاه
 بانوی هر هر در دریافت شد و شکر آبی بجا آوردم این خواه که بالفعل است اگر امروزی یا فردا می آید
 بچو چو من در خانه اگر چه محمول این است که نخواه بکس نرسد چون دنیا بامیدست ازین فرد که صاحب الاجا
 بحال شما در آن منت بسیار خوش شدم آفرین بر محنت و جفا کشی و علم و همت شما و فیه فضل آبی شامل حال
 خواه شد ما هم از شما امید و ان فیض خواهیم بود از اخلاق حمیده و ملازمان شریف توقع قوی داریم
 که بسو که نمایان پیش آید ما من هم بعد شازده روز بر روز حضور آمده ام و هر یک که آمد من را بسته بخط
 مستقیم در آن آقا صاحبان رسیده شب همین جاسد بروم و در شام خسته و زخمی و در پیشگاهم

این خط و طره
 در خط دیگر

این خط و طره
 در خط دیگر

بکرا از مشاعره برخاستم از با بحث گل ولای که باران شدید باریده بود باز همین جا آمدم چون آن خسته شب
هم باران بود از صبح تا این وقت هم گشته شش بار یکش گاهی باران پر زور و شور می بارید حالا اندکی
استاده است هنوز همین جا هستم شام باغچه انجاس می آیم غزلهای مشاعره حال مظنه که امروز برای شما
نوشته شود و نام هر سنگه که حالا بگوید و گفتار ام شهرت دار و درین روزها از باغچه بنس کعبه بخش خود بخود از دونه
جا چاک شده است و درم هم کرد و یک شب پیش بود و روز باز پنجاه و نوزده آغا صاحب خان صاحب بنس که در نو
رفته خلاصه بجای آزار کشیده است که چه بگویم قلم نمیتواند داشت که یک سطر هم بنویسد من با جرات او
بندگی از طرف اومی نویسم حالا لازم این است که در شمار قلم متضمن است نفسا کیفیت حال قلم خود را در دست
این خبر برای او بنویسد که خیلی محبت با شما دارم و زیاد غیرت قلم و این کلام را

رقعه مخفی نماند که خط بهجت نمط قدس ده است چهارم شوال ۱۲۸۳ هجری بتایخ بدست و
شهر صدر رسید و سرور ساخت بگمان با شما در شکوه آباد بودید از خطا حال دریافت نشد که بعضی عوارض شما
قطع اندامها مانع حرکت گردید الحمد لله که آن بلا از سر گذشت و بمنزل نقصود و انگلی اتفاق افتاد
حالا بر سر نامه خط آنچه شما نوشته اید نوشته خواهد شد پیشتر از رسیدن خطوط نزد شما تردید بود و خیال میکردیم
که حالا باین روی رسیدن خطوط صورت نخواهد بود لیکن از بهارت شما که برای عنوان جواب بایستد
خود قرار داد و بهار قم نموده اید لطیفان کلی حاصل نشد یعنی زود و خطوط از طرفین خواهد رسید و زود
خط مشفق مکرر مخدومی تاج الدین حسین خان صاحب بهجهارت آومی که بنا بر دریافت چگونگی آقا صاحب
مخدوم مخلصان آقا محمد صادق خان صاحب مدد بود و بقیه رسید و خط مذکور پاره از احوال صاحب هم بر زبان
قلم سپرد و بلوند از تخریر خان صاحب می تراود که صاحب الاجاه از شما راضی است اگر سببش میرسد سلوک
نمایان می کرد جای شما در دل او است و بشرط و سنگاه انجاس که باز هم با و فریاد هر چند از بچه تقصیر شما است
زیاده الا ان بشما نه بدعا می کسی خواهد رسید و سخی شما و سفارش می گیری لیکن راضی بودن قاناز نو کراعت
مزید غرض است و دست رد که در صدر و پیوسته بر سر مناسبت بود این را و اما در عالم هیچ شیشه نیست یا آقا که از این قنای
نمی آید عیال است الناس هر چه هم بداند نشد خدا مبارک کند شاید در خط خالص مشفق مکرر سبب اتفاق نشد و باشد که

صد و صد نوشته بودند و طاعتی از این جهت بشمار با عت بعد از این پوری و پس بدین شرح بایشان سپید شد
 یا همه مطلب را با جمال یکجا حواله کردم که در هر حال هر چه بشنود بپیش خدا فضل خواهد کرد و الا شما یک
 کتابت کنید از شرح اینها از این شرط مشمول حمایت ایزدی است و تصدیق از خود او پیدا شد خدا هر چه بدید بعزت
 بدین پادشاه خیریت خود و کلام این عوالم و امن حویلی با حق و تندرست اند و دیگر اگر که در عرض شما این بار و قوم بود
 که اکثر را شایسته تقدیر قلم نشکوه ابا و فسق نمودیم و الله ماجد شما اجدط العالین عرضی سگوشه کرد و نه و قلم که قلم
 شما نوشته فارغ شدیم گفت که برای خواجده امای درین خط تنبیه ضرورت که فسق را بسجاسی فسخ نوشته است
 باید دانست که فسق یعنی به کار نیست و قاعدا آنرا فاسق می نامند و مراد آن مجوس است چنانچه فسق فخر و شرف
 دارد و قاعدا آن فاسق و فاجر گفته می شود و در فی را که با این صفت مستحق باشد فاسق و فاجر می گویند و
 بسجاسی را ده و غمیت و فاسق است و احتمال می پذیرد یعنی برهم خوردن اراده و غمیت جناب امیرالمومنین علیه السلام
 الله علیه و آله و سلم می فرماید عرفت برقی فی الشیخ الاسلام یعنی شما ختم خدای خود را برهم خوردن اراده می خود و ده
 رفته ۵۸ خواجده امای صاحب سلم الله تعالی و دیروز قلم رسید و قلم فسخ دریافت کرد و بدین ترتیب
 ترکی خالی از غرض نیست برای اینکه خود را از ان بدقی دست و دلباز طریق نوشته شده و بیشتر این
 حرکت پایایی عمومی شماست آدم برود و دیگر بتاسیج بقدر هم گهری شب گذشته لکاح میرقی خوانده خواهد شد
 سبب قلم به کعبه یعنی جدا می شود و عرض باید کرد که روز یکشنبه به تمام برای سبب خواجده فرستاد و پیشبره مانند که
 در لکاح زیاده از سکه و مکی ازان حاجی که بلای صا حبه استند خواند و خلاصه اینکه فردای لکاح میرقی خواند
 و زوجه اش زعفرانی پوشش خواهند شد و بتاسیج نسبت و دووم سهم صاحب حق بعمل خواهد آمد و فردای آن جنازه
 و نسبت و چهارم یعنی نسبت و پنجم و ششم و هفتم و هشتم و نهم و دهم و یازدهم و بیستم و سی مرتب خواهد شد

۵۹ خواجده امای صاحب سلم الله تعالی امروز که چهاردهم شهر محرم و روز چهارشنبه است پیش از ظهر بوقت
 برزانه شد و دیگر چیز را هم مثل کعبه تر خواند و با و چنانچه در سبب است رفت و در اقله کعبه است لیکن رخ خیره طرب
 بکشد و نیست رخ آنکه با دست مشهور این است که برای انتظام برگشته سلطان پور و تندرست و حال میرقد شایه یک و
 مقام و اینجا اتفاق افتاد بعد از آن بلکه غریب و ندرت و جان صحت دارد و نهایت سفر تا پرتاب گشته باشد که نسبت

رسانید و بی خودی آنکه کم کم مهارت میریزد بکند و از برای صاف نمودن زمین و در یافتن حبابا نقش سفید
 قهوه رنگیست که در خاک و در این خاکچه ای که در اینست بدانند که حواله باید کرد و لیکن چون آنهم ایشان را
 نمی شناسند آنهم را بر آرد و میگوید صاحب و کوه باید و فرستاد اگر چه بی رقه سن آنهم هم جز دست نخورده رسیده و
 رقه مرشقا و تیری شناسید و در صورت احتیاج آنهم نه نیست قهوه رنگیست که برای همین است که کسی فیهن
 بر و در این خاکچه که در اینست احتیاج به شناسیدن آن صاحب است و فرستادن کنایه او کسی و این خاکچه لیکن در و در آن کتاب
 غیر بر کس از این راه تا مال میرود که چندی از این خاکچه را در این خاکچه که برای این میسر می باشد به این خاکچه که در این
 این خاکچه که در اینست بی تا مال باید و در و در آن خاکچه که در اینست و در و در آن خاکچه که در اینست و در و در آن خاکچه که در اینست
 شما بخیر عرض کرده شد و آن صاحب را نیز از حضور در عا رشتا و دست و آن صاحب را هم می رسانند و میر
 اکبر علی هم و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست

رقعه ۶۲ در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست
 آخر جادوی آخره و در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست
 یکبار در باره و در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست
 کتاب بیاید اگر می آید چندی می رسد و لیکن که چندان هم و در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست
 و اگر نمی آید چندی می رسد و لیکن که چندان هم و در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست
 که در اینست و در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست
 رقه ۶۳ در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست
 صاحب و در اینست و در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست
 یا حسین بیگ که در اینست و در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست
 خود می شناسد اگر اتفاق شد من می آید و شما را سو کرده برای سیر در اینست و در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست
 خواهی چنانست که در اینست و در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست
 رقه ۶۴ در و در این خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست و در آن خاکچه که در اینست

[illegible]

که در روز پنجشنبه بود و امر روز پنجشنبه است و در وقتیکه فرود آمد که روز جمعه است از او که کاپور و او هم با حق و دست که اول وقت
 می آید و از آنجا سوار شده و بر او خواهم افتاد می خوانم که در روز پنجشنبه است و در وقتیکه فرود آمد که روز جمعه است از او که کاپور و او هم با حق و دست که اول وقت
 مدو علی بنیکه از پدر که شنبه و دوشنبه است و در وقتیکه فرود آمد که روز جمعه است از او که کاپور و او هم با حق و دست که اول وقت
 بسیار سنگین است که اگر است و در وقتیکه فرود آمد که روز جمعه است از او که کاپور و او هم با حق و دست که اول وقت
 قبله و کعبه از طرف من عرض باید کرد که بر اساس هفتست و یاده روز غایت شود و یاده و غیره است .
 و در وقتیکه فرود آمد که روز جمعه است از او که کاپور و او هم با حق و دست که اول وقت
 ایشان آنکه فاضل صاحب کوفه را سوار و پیوسته است و در وقتیکه فرود آمد که روز جمعه است از او که کاپور و او هم با حق و دست که اول وقت
 بهر که این او اند و در وقتیکه فرود آمد که روز جمعه است از او که کاپور و او هم با حق و دست که اول وقت
 طلبیده گفتند که گاو آن تو هر روز چه قدر دانه می یابند و برای کاه چه می گیری و برای خوراک تو چه کار است
 بهر که این جواب داد که صاحب تبر و آهنهای خود بکنند آن صاحب خرج راه بهر داده اند اگر نمی دادند از صاحب
 می گرفتیم حال که پیش ما موجود است از صاحب چه طور بگیریم هرگز ما هم نمی خواهیم گفتند این هرگز نمی شود
 که شما از پیش خود بخورید و این دروغ می گوئی که آن صاحب خرج داده اند بهر که این سوار و پیوسته است
 کشیده باین نشان نشان داد باز هم قبول نکردند آن طرف ثانی مجبور شد عرض که خوراک هر دو سبب این و
 بهر که این گاو آن دانه ایشان بود و وقت رخصت هم یک دوسه انعام دادند بهر که این سوار و پیوسته است
 و صاحب رسانید و این حکایت را نقل کرد آن صاحب گفتند که اگر طبیعت ایشان اینقدر رخصت کردن
 بی اندیشه بود چه راهی که از طلب بگذرد و خوراک بسیار میان و بهر که این سوار و پیوسته است
 چه ضرر بود و سهل بال ایشان بود و حاصل اینجا بنویخته شده بود که آنچه از ایشان رخصت شده است بهر که این سوار و پیوسته است
 قائم مقام پیر بزرگوار خود بهر که این سوار و پیوسته است
 و در وقتیکه فرود آمد که روز جمعه است از او که کاپور و او هم با حق و دست که اول وقت
 آمده ام و هنوز دو گاهی سبک پاش نهاده بود که چو از غاس این نهاده و عرصه که برای جدا می خود نوشته بودید پیش آورده
 نمیدانم که هر کاره خط اندک و امروز رسانید یا در روز ظن غالب اینکه دیروز آورده باشد خلاصه این عرض

جواب همان خطوط است که اثبات چهارم محرم الحرام ازین طرف رفته بود زیرا که نسبت و هفتم نشان این خطوط را نوشتند
 الحاصل غنایین مرقوم در این نشان شده فی الواقع فرستادن خط متضمن فوات در حرمه موقوفه اسمی مرزا ابوالحسن
 دیوان وقت نیز بر خط تعریف از خاطر مرتب فتنه بود حق اینست که اگر من نمی نوشتم سواي بزرگان شما که از
 طرف من منع بودند و خود هم مناسب استند دیگر کسی چگونه می نوشت آنچه از نور الطاف آفاقی
 قدردان پاک خدای در حق خود نوشته اید یک بر یک و کذب سخن آرائی بدان گنجایش ندارد اگر صفات حمیده
 صاعقه الامنا قسب مد الله العالی کونش سامعان الهی نواخت رفتن شما که ردای دشت الحیدر که رفتن
 شکوه باد اعلی ندانست و این شهرت بنا بر مصلحت بود و غیره و فکر در دهن علامه که خاطر مارا خوش کرد دنیا و فریبک خود
 یقین است که در دروغنا نیست باشد و باورچی باین صفت که طعام انگیزی دهند و ستانی ببرد و خوب بزد و بغیر ازین
 که برست و پویند شاهره برای او قرار گیر در ارضی برفتن بین پوری نمی شود و حق بجانب دست چرا که اگر بجای
 او و باورچی نوکر کرد و نشود هر یک کم از ده و در سفر نیکو پس این بچاره که یک دو آدم پیش خدمت بهم خواهد گذا
 در سفر چگونه کم از نسبت و پویند خواهد گرفت خلاصه آن باورچی که اول مقرر کرده بودم بعظیم آباد رفت و خوشه
 که رفت برای این که بسیار بد و بود و لافون امر انبوه است و حق بهر دار معقولی بدست آمده بود و خوشه
 هم هست لیکن بچاره ساله بلکه از بچاره تمیز از دست خالص صاحب پسند نکرد و بدست کیف شما خود به جناب
 خدا صاحب الامنا قسب عرض بکنید که اگر شاهره باورچی مع پیش خدمتش نسبت و پویند مرکز خاطر و الا باشد
 من باین صفت شخیص که هر دو طعام خوب بزد و دست آورده روانه خدمت عالی سازمان یاد و کس جدا جدا با
 صناعت بد و و پویند راضی کرده بفرستم آنچه نوشته ام بجهت و عرض کرده هر چه بفرمایند باید نوشت زیاد و خیر نیست
 رقع ۶۶ ستاره اوج معانی و هر سرچنگه دانی سبک الله تعالی خط دیگر اسمی معمول صاحب شما در جواب
 ایشان که امر و زحمت سبب اعلی جان صاحب رسیده است میسرید این راهم بکرم خان باید و او بهتر این است
 که هر دو خط اسمی ایشان در خط خود چیده بآدم ندکور بدید و ویر و در ستاره و و پویند و و پویند و پویند و پویند
 میر الشار الدخان صاحب باغلیان بدزی مسوزنی صاحب خانه و در دستار و یک پاپوش اندویدر آومان و در و
 و پویند حاجی خان با پویند که در خط خود در خط اعلی جان رقع نماید و پویند آومان علی حمله نسب یاد و او

پاچه کو چکی گامیست که گوشت کار می بخیر و عافیت اندکین از بیکاری فرزند و لذت خوشی شوش است باشد
 چه بشود بر سر نامه و رضی لفظ علام خواجه امام الدین بود معلوم نیست که این غلام را شهاب هم می شناسید
 یا نه سابق ازین برای یاران بقدر ابو دحالا گفتن چه فایده ریاده خیریت
 رفعت مشهور سعیری نیست و لودعی جهان نزلت سلیم الله تعالی بعد از زودا خفته نماد که ام و ز که تخم
 شهر حال است صحنه محبت طراز رسیده جهان جهان نشان این مشتاق ارزانی داشت بر عنوان مکتوب
 شهاب هم بود که نشانی طلبه یوان رسیده والا ترجمه میرسد آنچه گمان برده اید مقرون بصحت است اگر با
 منظره میرسد به آن نوشته می فرستادم معلوم نیست که خط مشتمل بر خطبه و ذاک فرستاده بودید یا بدست
 آدمی که این را به او سپرده اید اگر ذاک داد و آید رسیده نشنید لیل قطعه بزرگه شهاب است باغبان
 شدن و هر چه دیدار ذاک در به دست از ان بایوس باید شد و اگر این هر دو علت پیشتر است که هر کس
 رسیده بود و جویش نوشته شده بود و اگر تفویض شد که عازم لشکر بود و نه دیده بعد ازین خواهد رسید به منزل
 که آن مرد از دست بیست و نه روز است چندی دیگر در شهر توقف رزید و یار راه که نام باقی پیش آید در
 هرگاه خطبه باقی میرسد ترجمه اش بخیرست خواهد رسید تمام شد این مطلب هم گفتگوی دیگر خطبه که گفته
 خط خاکی خانصاحب قلی میرانشاه الله خالص صاحب فرستاده ام و بصاحب فرسیده ترسیدش از مجبوریه است
 شورش نیست که خانصاحب و یکم این خط بخیرست نشان ساینده ام و خط نوشته بود و ندیک منظره این خود
 که هر روز می نویسنده آید و ذاک سپرده بودند و من شتمل بر هندوی پیچاه رویه بدکان مهاجر فرستاده
 از اتفاقات عباد الله خالصان خانصاحب خط فقیر را و خط هندوی ملفوف کرد که با حقیقا تمام برسد یا سو
 واقع شد برین قاعده فرقه مهاجر است که خط هندوی بهار بعد جمع شدن روانه می نمایند یک هندوی راز و تر
 روانه نمی سازند از نجاست سه بهار روز بدکان مهاجر نند و در چهار روز به کاره مهاجر بکنند و رسیده و آنجا رسیده
 خداوند که مهاجر چه وقت با کرم علیخان صاحب پدر خانصاحب خبر کرد و بالجمله اکرم علیخان صاحب خطه کور
 به برزور دار کار میرسد تقی خان سپرده اند اگر فرستاده باشند فهو المطلوب لا خدش من و جوی اسیل گنج فرستاد
 باید طلبیده و بر روز جمعه در لعل خط خانصاحب فرستاده ام آنرا هم بر خود دار خواهند رسانید یا صاحب خط طلبند

۸۱ **رقعه** منشی بلاغت نشان بخند بوستان عبارت بر اعست توانان سلک الله تعالی بعد از وی ملاقات
 شریعت و لغت و خوابهای خوش و شب ممتازی بای بام و خط بدین از قلیان الونش خواجیه و ریاض صاحب
 دامن لطف و طبع باد که در روز سه روز قعه طبع زاد صاحب ملا خط نموده با ترجمه بازی و در نشین در رقعہ خود پیچیده در
 لغت خط خاستگی خالص صاحب قبا میرانشاد الله خالص صاحب و اند نمودم غلب که کروز پیش از رسیدن این خط
 بخند دست برسد یا انکار رسید بعد سافت مکان خالص صاحب زنجاس رسیدن آن میر یکشتن پیر و نیز نام
 بخند دست و الله صاحب نوشته نوشته شده شد این صورت که خط و در کال انگریزی روانه شده نزد دیوان صاحب
 خواهد رسید ایشان بقاضی صاحب خواهند رسانید اگر جواب می آید نزد صاحب خواهد رسید لطیفه شما و دستم
 یا و میگویم می خندم بقاضی صاحب هم آن لطیفه اگر جازت بدیدیم آه حال لشکر این نیست که بنویسد یک
 هست نیست کوچ شنیده نمی شود شما بدینا آخر به بیع الاخر بلکه بنویسد و جوشوند این قدر هست که از این زمین
 بقاضی صاحب کوه پیشتر رفته نیمه می زنند زیر که در اینجا از باعث مقامات قدری عفو نیست در روز هم رسیده است
 لولیان این ضلع هم در لشکر آمده اند عیب صورتی و طرفه خواندن و دارند لیکن این قدر هست که طرز خواندن
 و پوشاک لگو شود که چیرست صورت با اختیار خدایت بیشتر موقوف نیست بهر زمانه خواندن بلا بر سر

غولهای فقیری آرند زیاد خیر نیست

۸۲ **رقعه** ففتح افصح و اعوب العرب سلک الله تعالی بعد دعای طول عمر خفته مانند ذریعة النشا طریقه
 مکتوب و دنو از شاد و سلطان بود که بقاضی صاحب کوه از لکته کناره نگه گزینی واقع است رسیده و فرحت افزا
 خاطر نگران گردید هر دو رقعہ که لغت آن بود و هست با ترجمه در همین کاغذ مکتوب است ملا خط باید کرد لیکن این
 بار اندکی غور در آن ضرورت است چرا که من از سبب تنگی جاتر جبهه الفاظ بر آن نگرد و ام شما خود نام خدا صاحب
 فهم با هستی در حال رقعہ نظر نموده لفظی را که از آن سموع صاحب نباشد و معنی آن نفهمید و همین کاغذ الفاظ
 ترجمه را بدیده عملی خود کنید و آن عبارت را با تمام دست نمایید و نیز بعضی الفاظ را که معنی آن صاحب
 میدانند و در رقعهای دیگر هم ترجمه آن نکارنش پذیرفته از قلم ریخت حالا بنایت این روی شما آن حال اند
 که لفظ الفاظ را بشما فهم عالم العاقل تکلفیه الانبازه صاحب بجای خود وقت فرصت ترجمه را بفرمایید و ملا خط را بنویسند

خود بخود دریافت خواهد شد و هر چه از باعث دومین و تخریب یا محو و نش شدن خط یا سبب دیگر نخواهد شد
من نشان انوار اعم داد سوده که در خط سابق بر صاحب فرمایند کرده ام نه در نوشته باید فرستاد و همچون خط قاف
صاحب دریافت شد بر یک فقره که در خط محاسب و بسیار خندیدیم این را مفرط طبیعتی گویند و همین جان
تخریب است و آفرین انوار الشکر این است که بر یوز و بیستم شهر حال از گوتی عبور واقع شد و این طرفه آب
نیمه از دند خیزد و افق زبانه های متعدد و مختلف بعضی بر آنند که پنجم ربیع الاخر داخل لکنوم می شوند و بندی برین کلبه
ایستایی کلان رویا آباد برای شکار کوچ خواهد شد و پاره چغین می گویند که بدلو و بریل که از لکنوم بعد سترلی داد
میروند و نیز غیر نیست مخفی که یکم فیض آبادی که پاخته شده بود و باز میارشد و ابل عبادت همانجا میروند و الله اعلم
بالغیب که چه از قلم قدرت ترشح شدن جلوه ظاهر خواهد داد و این است که پیشین بر روز خجالی پشت سر خیزد و
در سلطان پور از گوتی عبور نموده اشرف علی خان داروغه انواع تغییر را برای و نمودن این پر پیام بجهت و علی فرستاد
که حضور درین سفر با وجود کثرت مقامات و وزیر آباد و نیز میارند و میرا که بر علی را هم نفرستادند و حالا هر روز که
مخفی با یک باشد شرف انداز شود ملازمان و الا غریبه و ندیکه مالک خانه را برای آمدن و خانه حاجت با هزار
کسی نیست به هرگاه طلبی است رخصت دید خانه صاحبخانه بعد از آن میرا که بر علی بوقت معین پیش از اینها علی بجا خواهد
شد ششم شریف فرمودند که من گاهی بغیا با هم در او تاراج میفرستادم و نیز که درین حالت سفر گاهی با ایا و دند و دوز
فیض علی بادشاه چهره فرستاد و در ملازم بود تال و در مقابل چنین قرار یافت که فردا عاف پس فرود ازینا که و ارمی ششم
رست بخت بخت است و نیز غیر منظور می آید چنانچه دیر و زمان و وعده تشریف آوردند و ناخستین گریه می جلد و تحول و
چند ملاط و نحوه بود چون این ملاط را که در راه لشکر نیاسان از چاه کوچی و روانه از ارباب که یکی از آن پرگاش است آمد بود
و در خواستهای صاحب ملک از یکتا آن ادا کو یکم میرا نشانی را بعد از آن حصار برین تال که کرد بود
که برای خدایا که در راه خود و یکه سورج که تال باید بود و من هم که کرد و بودم که افشار اسدالغز ازین بار بار
هم بر برای حسین بنش گفته بودم که کسی قیام و کعبه عرض کرده که فیض علی و الا برای ما و منم که یکم از یک
کاف بود و این دلیل درین ایام که یکه زنی باشد بود و او هم اوجی آمد و در روز پیش ازین که برای عبادت پس فرستاد
بود و این نیز که بود و در این روز و وعده شد بر روز تا ششم صبح شلی در رفتن و وقوع بود و اصد این ساخته و پیش شد

بگویند آمدن محمد در وقت نماز است و در دو صاحب را از دست که از دو گهر نمی روز باقی مانده تا وقتیکه تاریکی زمین و آسمان
 را بگردد و نوبت اعتدالی قوت باشد بر زمین حیات با عانت هر نوع و شعل رسیده چون نشستند با شعله درین عرصه یقین است
 که تا مبرده موافق قرار داد خود نشدند اعتدالی که دارند و نوا بدارند و اتفاقاً فارسی را پیش خود بگذارند و هرگاه آن مرد را
 بدست می آید چنان چیز از مقامات که بر عظم خود خوش آواز و عازم فرخ آباد بتوقع خوشخوالی خود برای تحصیل نیست بسیار بیفتد
 او باید نمود و هم بگوشت و صحنه صحنه عرض باید کرد که آمدن و بجا نیاید بجا صاحب عالم پیش از وقوع این امر پیش کسی
 بر زبان نباید آورد زیرا که این مردم قاعده دارند که خبر را شنیدند بجا بجا می رسد و شنیدند و باقیال قتال
 جاسوسی بگوشت کسی ساند و موجب نگرین خاطر نارکش شود و اگر بنده است قبل و کعبه هم این خبر عرض کردن باشد
 امروز این قدر باز عرض کنیم که بر زبان نیاید هر چند سید انکم که بر منع کردن موقوف نیست خود بخود کسی نخواهد
 لیکن چون از قبیل سراسر نیست شاید بوقت شای بشیریت در عالم احتمالاً بر زبان آید پس اگر نگاه نمودن لغت بخیر می باشد
 ۸۸ خبر اوج اقبال هندی خواجہ امام الدین خان سمرقندی دریافت نمایند که در وقت شام بهیچان
 و یک کاف ازین بهر چند کسی بر تقدیر زمین که امانت نزد لطفی میگرم بود آورده چون شما را آنجا نیافتند نزد خود
 شما گذارشته رفت یقین که شش بلباحطه شما در آن باشد معلوم نیست که شما کی رفتید بودید شما با ضرورتی دانی شمشیر
 و الا عادت شما نیست که جانی برودید من امروز و ای یوگر شروع کرده ام چهار روز این را هم می مانم بعد ازین آنچه
 آمدن بنای آن خاتمه باشد شوق می گزارم و فردا و چند روز دیگر در محله تعزیت امام عالی مقام است بهیچان از شما و بیشتر
 که بخواند نامی بنویسد که در ابا هر دو سواد خود چهار گهری روز بر آید اینچنین بنویسند عرض کردم که خواجہ امامی درین محله است که
 فرمودند که این چندی دارد که آمدیم در محله تعزیت سید الشهدا حاضر نشود و در خانه ما قاعده فائده است که کسی سبب احتساب کند
 گفته خواجہ امامی این عذر نیست بنیاد و اگر کسی بدینگونه بدینهم نیز بگوید که ایشان کار با جنتی امام علیه السلام دارند اگر
 بنویسد گفت سزای خود را خواهد یافت یقین که مرد با این گفت این عذر که می شنواید که علی رؤس الامر ما ذنبکم و ذوات
 بزیل مقام شکو و تنه نیست بهر صورت ایشان حاضر خواهند شد تمام شمس سلسله قتال و منتهال با نوز و نماز ایشان
 که فردا هر ذوقیل بودید که در این راه برای آوردن قرصه خوانان و کتبخانه انان و غیره خواهد رفت و درین راه و بستانیم و در
 خالی نیست که نزد شما رسید پس لازم است که شما و خواجہ امام را به یکجا بیاورید و با ایشان بنشینید و خواجہ امام را میل خوانان

شما نیز که چشم زلفت گذارید و با وی هزارانه خلق هم و صیفا که خوانی بدید و هیچ که گشتش آفتاب نشانی در زمین و آسمان و در این
فرقه ۹۱ معلوم نیست که سه و ده که گزشتند آمو که نوشته بودید و در هم آورید و یا اینها را جان و اموش کردید و چنان
قبول و کعبه امر و بختان فی الدنیا و الدنیا را در غایت آفتاب بر دهنده می بیند و صاحب باید و نه
این دو نم فیه یعنی سه است و در شرفه و در غایت خدا صاحب اگر در پی و زانگه ای نشد باشد و در طی
یاد کرد و هر چه جواب حاصل شود باید نوشت که بعد از آن و زنی ندارد که بد و من باز سه چهار روز وانی است که اگر نشخص
هم نشان او بر بی رنج است اما الیدن و بدین که ندر نیست به اعمال خود هم نمود و وقت بخت بخت اما هر چند
که خواند و یا از اول تا آخر بطور خود در بیماری با احتیاط باید کرد و او را نوزاد که چشم و اندام غول بخواند و سه

رفعه ۹۲ نوشته اند که این شعر بوستان سعدی لفظ چه دارد و شعر که چنانکه بار بود و خروس جنگ
چیزند پیش باز روین جنگ و صورت این است که این شعر سعدی است لیکن در بوستان نیست بلکه
در گستان است زیرا که برگز بوستان درین زمان نیست بلکه در گستان است فصول اول فصول اول و این اولش
همین است شعر نام جهان را در جان آفرین و چو حکیم سخن بر زبان آفرین و معلوم میشود که از افغان خوانده اند و
در طبع لیت نیغاده اگر یک بیت هم از آن بگویند تمام پیدا و این قدر پیدا نیست که نفهمند و شعر نیست
بهرگز این قدر و ظاهر و نوی او را اگر کتابهای نفهم و امای دیوان شما که تصدیق و رباعی و شعر و مسکن
همه در آن داخل است ششوی عید باشد ششوی از ابناء انا از یک بحر واقع میشود و در شعرهای متکلف
الوزن می آید بهر صورت این شعر که در گستان سعدی است اول مصرع ثانی آن چنین ناست که و آنچه شده که
شعرها هم و نمایان بهر روز و پیش از این است که بهر خروس و جنگ چالا است لیکن پس از پلان است که اگر چه

نو تواند و در جناب قبله که یکروز پیش من به منی این شعر فرموده بودند لیکن در مقام خوبی این منی بلکه
 از روی تسخیر لای کتبی میگفتند که بعضی ملاها این شعر را باین صورت می خوانند من و یوز این را فراموش
 کرده بودم چنان رسید که شاید که ام شعر بستان مستملین لفظ باشد که من سجا طندار هم ازین شعر در یاد داشته
 اند و از این بعضی دیگر صحیح و آنچه منظر صاحب ازین لفظ بر نمی آید با جمله برای شایسته نقیضات دارد و قدری دیگر
 من و یوز بهر سبب برای مقدمه معلوم هرگاه من می آیم بخوبی کنم دیگر آنکه عرض می نمود صاحب با بقیه و که باید او
 که یوز و یوز بهر سبب ازین وقت رفته می نمود صاحب من بود نوشته بودند که عرضی من اگر زدن و نوبت نصیب او بود
 بسیار غمناک باشد که خیر از نظار جواب بایشم و اگر بنور من جواب بایش چندی در فرستادن آن تر قفله باید و اگر من فرایک
 می بودم هرگاه از آنجا بر می گروم صدق خواهم بنابر اطلاع همین وقت نوشته شد ازین اندیشه که با او افتد و جناب
 قبله که سوار شوند و عرضی به صاحب زده برساند و طرف ثانی از اتفاقات بجهت و بفرستند و از اینجا و سخطا شد و میباید
 تا به حجت می حضور طلب کنند و دو سطر باز برون اوضیالت مابکشد و برون عرضی موجب شک زنی مردم شود
 رفته است احوال مشاعره بنیوال است که چون روزهای موسم زمستان که هم است و تا فارغ شد از مردم
 طعام و طی کردن مسافت تا باینجا و انقاد پذیرفتن صحبت سه پهری زندانین جهت صحبت و بیرون به نصیب شب
 کشید جاسیجی و روزه بانه شده بود و خیر میر صاحب با وصف خوشگونی بدستور بوده است تا هم مبارک ایشان
 داشت و آواز را هم کسی نمی شنید لیکن من و خدا که غلاما خوب گفته بودند و احوال آن کس و ما و معلوم شد شما
 باین سبزه چانه چه کار است آئین که بیاید حرف بنای زو اینها عادت حرف زن با ایل بازار و از این ما و خجسته
 را اول غمی شما بعد از آن پدر شما باین باب رسانید که حال انفس که روحی نشنید دیگر اینکه ندگی صاحب بجهت
 آقا و حاجان نماید شده گفتند چه میشود که اگر شب هم ایشان همین جایانید گفتیم باید و بد فاصله و در میان نیست آن
 و نیامدن و فوت طبع صاحب است و دیگر آنکه صاحبان فسانه زعفران پری که تصنیف و فارسی طالع بود و بدست بجهت بنیوال
 رفته است و بیرون طرف عصر رستم رفته برای شما آورده بود چون آنوقت صاحب مستراح بودند و یکدیگر و کار دیگر
 به تحقیق او بوده است و آنکه که از خدمتگذار که کرده وقت زن مذکور از آنرا بپایک صاحب گذارنده بهر معلوم
 که از آنجا که ام سبب برداشته بود و بطالع ز سید خلاصه شکر این بود که بریزد رفته که صاف صاف نوشته بود و بد

رقعه ۳۱ امروزی میر علی مسوده غریب یک گوره بودند جاسجا اصلاح خوب کرده ایدول بسیار خوش نشد بر منور بهر شیخ علی الهی
 صاحب استند و خط اسمی قاضی صاحب میر سید بعد بر طالع صغیر غوره ملقون خط خانگی روان نمائید لیکن دیگری از این
 و در بر بان قاطع لفظ نشود که بعضی رضا مند است ملا خطی نماید غرض من اینست که درین لفظ بعد خای نقطه دارد او هم نشود
 یا نمی نویسد پس اول در خط او بپنید اگر بر اندیزد والا در خاوشین نقطه دار باید دید چه ابر عارضی بفضلی نمی از سبب یک
 غذای یکروزه خفت شد و برای جریب قیام و گلاب مالیدن امروز شروع کرده ام باید دید خدا این جریب از
 آستانه شما و رور دارد که بد چیز است

رقعه ۳۲ فردا که پوری با جگر که از اغذیه فصلی هندوستان است برای صاحب خجالت بدید قدرت می انتظار یک کشته الیه
 یکپاس و زبانه فرستاده شود و بر آتش کهیم باقی در ستم فی برنگیر و مسوده عرسه اگر نوشته باشید بفرستید
رقعه ۳۳ سطر سبب و یک خط بی لفافه نزد صاحب میر سید خط بی لفافه از طرف میر نصیر الدین صاحب می
 ملازبان شریف در خط فقیر بود باید خواند و سطر دیگر را نیز خود گذارشته و خط که یکی امی مولوی صاحب علی صاحب
 است و دومی امی میان علی حسین است بهیچ باید داد که بدروزه مولوی صاحب مدوح رسانیده بکافی که بدروزه
 اطفال را درس میدهند بگوید که یکی برای مولوی صاحب است و یک دیگر برای میان علی حسین صاحب مرزا صاحب
 فرستاده اند و اگر ملا بدروزه نباشد بنجام حسین تفضل حسین بگوید اگر اینها نیز نمانند اصل باطلیده بگوید
 که مرزا قاتل این دو خط داده اند یکی برای میان علی حسین است و یکی برای مولوی صاحب لیکن حسین بگوید یا حسین بگوید
 نیزها آنجا هر بهیچ باید کرد و قدغن باید کرد که این هر دو خط آنجا رسانیده باز نزد آن صاحب باید هر گاه بیاید خط میر
 نصیر الدین صاحب که بنام آقا صاحبان است با و باید داد که رسانیده خود بخانه خودش رفته رخت نو برای پوشیدن
 من بیا و و روز دیگر فقیر را معاف باید داشت بعد ازین می آیم و تدبیر آوردن خان صاحب می کنم بهیچ
رقعه ۳۴ محمد جمال باورچی بخدمت عرض کرده بود که ما بایمی که ملازم نواب ضابطه خان بودم سوا می مرغ پلا
 بهیچ نمی بستم همین قسم چند تا باورچی دیگر که بودند یک یک پلا و میر یک می بخت و مقدار هر طعام زیاده از یک و نیم کتاف
 برنج بود حکم شد که مرزا همین پلا و سیزند بجناب قبله و کعبه عرض باید کرد که ازین طعام قسط خود را می برای آن
 قبله خواهم فرستاد و از فضل الهی میدوادم که چهار گرامی روز بر نیاید که طعام آنجا برسد لیکن باز نیم نظر ضرورت

رقعه ۱۸ باین آغا صاحب که غرض اوست تازده در آن نوشته شده بخواند آشنائی مستعار رفته است لیکن یا الهی
 بلیغ از همین دو بند نوشته شده حالا صاحب راضی باید که درین هر دو بند نظر کند بر غرضی که من صفا کرده ام
 آزاد دیوان بناید نوشت و بهر چنانکه خالی از عداست مذکور باشد بی تامل در سر ردیف بنویسند .
رقعه ۱۹ این وقت رتبه بخیر است آغا صاحبان که در فرما نوشته تفویض آدم خود نمود و ده ام نامه و بخت
 شریف می آوردند صاحب و در نقل این غرض اوست تازده بر درید و کاغذ مذکور باز آدم من بنمید که با غاصحان
 مکرم برساند و وقت نقل کردن غرض اوست آدم را بناید داشت که جانی برود دیگر از سوا مخ این که در قشیر پدر لال امرت لال
 بیچاره مرد و امر فرمود موافق عقیده خود و او را بآتش کرد و در سپهر بیچاره غرضی در غم پیرناک غرض اوست بر می گشتن این
 عزیز را بهم بیاورد و دست می دارم که از خلاص کیشان صادق الوداد دست فرورسان و آغا صاحبان و ده
 دارم اگر اتفاق افتاد از جهان راه آورده صاحب را بخواه می گیریم اطلاعاتی گماشته آمد .

رقعه ۲۰ خواجہ امامی صاحب کلمه الهی من این وقت از سبب قتل و مقالی که آسمان درو نمی توانم
 آمد وقت نماز ظهر عصر می گیم و اگر همین معامله است بنویسم و از دلی دیروزه که پیش بچوست بخت یکله و جهات
 نارنگی این بابت رستم اینجا باید فرستاد و باقی با طفل باید داد و کید را تنها هم پیش بگوید که کید کوچک بنگالی الی نقل
 خیلی لذت بخش و آئین هر چه ازین قبیل بیاید و من در خانه نباشم شما حاضر کردن آن بستی حاجت با حاجت
 من نیست زیرا که عقیدت کلی دارم که اگر چه منطبق خوش طبعی خواهد بود و من غواصید که داشته بلکه اگر حاجتی بخوا
 خواها آمد از و بهم بر احمی من خواصید فرستاد یا نماند خواصید داشت زیرا که آنچه می درمید که مرغوب بلع فقیر است از برجا
 که بدست می آید برای من میفرستید و گوید دیگر برای صاحب این دست که در آتش ازین چهار دیوان فقیر بخانه
 مرزا جعفر صاحب نقل شد بود و ناچار بود دیوان برای وقتی فرستاده بودند و در تاسی دیگر دیوان بود و ازین
 و تاسی باقی مانده یک دیوان گم شده و یک دیگر در صندوق بوده است که بدست آمدن از بعضی و افع
 پو مشکل بر پروان دیوان گم شده از جانی بدست آمد در میان این دیوان بعضی شایان است که نشان
 انشا الله العالی و روزی ملایم و دوسره از نقل آن باید برداشت زیاد و خیریت .

رقعه ۲۱ خواجہ امامی صاحب کلمه الهی من این وقت آغا صاحب لایک و مستند کار است بنویسند و کعبه

عرض کرده بهین وقت که دست به آغوش آید و این بود که شب برات خوابد آمد اگر چه کینه نزاره لی
می بایست که آدم به ایند یکین بر نه نیکه باشد بهین وقت باید داد

قصه ۱۱ آنروز از توباهی سر و سینه و دوا بدین نماییم بهیند شست و خیز و چنان دشوار بود که یکان
بعد ازین بایستی غلبه است دیگر یکم نکلان با کلاه و بر نه بود و نگران آید و چنان می دانند که سر را
را و دست نمی آید از اطراف نسل که اکابر و بزرگواران و فرزند من و غلبه و خنده را به امان بهاد و
گرفت و چون خود نمی پوشم برای شفا فرستاده ام که چنان نمایم روانی و ارم یکین و سر و دست و
خواه بکار خود آید بنواهد یکین بهرید بهترین است که یکین بهید

قصه ۱۲ از قوه دید و زنده احوال یکین بهید و با کلاه و بر نه بود و نگران آید و چنان می دانند که سر را
را و دست نمی آید از اطراف نسل که اکابر و بزرگواران و فرزند من و غلبه و خنده را به امان بهاد و
گرفت و چون خود نمی پوشم برای شفا فرستاده ام که چنان نمایم روانی و ارم یکین و سر و دست و
خواه بکار خود آید بنواهد یکین بهرید بهترین است که یکین بهید

قصه ۱۳ از قوه دید و زنده احوال یکین بهید و با کلاه و بر نه بود و نگران آید و چنان می دانند که سر را
را و دست نمی آید از اطراف نسل که اکابر و بزرگواران و فرزند من و غلبه و خنده را به امان بهاد و
گرفت و چون خود نمی پوشم برای شفا فرستاده ام که چنان نمایم روانی و ارم یکین و سر و دست و
خواه بکار خود آید بنواهد یکین بهرید بهترین است که یکین بهید

و قریباً از آنجا که ملک الله تعالی این وقت را اندک نوز که با کمال تازگی و او معروضه برای نقطه داشت
زیر آن قاطع ملاحظه نموده احوال آن باید نوشته که چند معجزاتی آید که نیست بمعنی خنیده پشت مشهور
و در عوالم کوزه پشت میگویند در مصورت که باقی نوز زیاد نیست و با هم نیست که این مای نوز در اصل صحت
و او در عوالم چنین شهرت یافته شما بخوبی دریافت کرده بنویسید و در برای اطافت و سید غرض من از تحقیق
نقطه مذکور همین صحت و غلطی مای نوز است که بعضی نمیدانند پشت باطنی نوز می آید یا بغیر مای نوز دیگر معنی سروکار ندارد
رقعه ۱۵ خواجه صاحب بلند مکان ملک الله تعالی کاغذ دیوژه بعد نقل غزل تازه یعنی که نزد آن صاحب
مخدوم فرستاده باشید و در شب بن و سپاری و کشنیه حصه شما چو در و در وقت تقسیم حصص اشخاص مشخص شود
مجلس گرم سازان مرحمت شده بود گرفته بود و حصه یکا کرده شد شما با هم بنمید بود و حصه علی السویه بود ازین مجموع
نصف شما بگیرد و نصف بنو خواجه اسماعیل خان بدید از هر شتادولی سپاری چهل حصه شماست معلوم نیست
که خطا که آبادم در روانه شد یا خیر و در آنکه عید صحت برای عید و ساخت نزد آقا صاحبان پذیرفت لیکن اول خبر باید طلبید
رقعه ۱۶ مانی نگارستان فصاحت و از رنگ الیوان بلاغت ملک الله تعالی خط دیوژه که می میر فیض الدین صاحب
به و بطاقت تمیز و در آفرین بر پذیر و او شما بسیار خوب نوشته بود و در دو مقام اول نامه واقع شده بود آخر معلوم شد
که من در خواندن خط کرده بودم عبارت شماست که می نوشته و این خطی که از آنرا آقا و آقا و از بزرگات بنویسند که
حق اینست که هر چه از آنرا بشیر خط خوب به بال باشد بعد از این خطا میفرمایند بسیار هم می بیند که نشی بلای یکدیگر و با
خط هم در دست داشته باشد لیکن چون شمار احسانه ملاکی هرگز خطا می بیند که این خطی و خطا می بیند که هم بسیار
مضا یقین ندارد و در آنکه همه را به سبب خود بسیار بسیار از نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه
بسیار است و چهار به ساجی را اگر هر یک را از آن وقت هرگز نیست که به نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه
رقعه ۱۷ در و در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه
شمارش این در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه
و در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه
و در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه و در یکا که در نامه

لیکن رفتن بر برفتن می چربد اگر ملاقات شد خوبست و الا سیر نیست و بهتر نیست که یک روزه کوچکی بدین مضمون بر سر
خانصاحب نوشته و ملفوف نموده وقت سوار شدن همراه برید مضمونش آنکه داعی نیازد کیش بر امتیاز عید حاضر شده بود
اگر چه دولت ملازمت نصیب نشد لیکن با فرشتان بدر دولت هم باعث نواز سر درست حق تعالی ابرو عید و نواز عید دیگر مبارک
اگر ضابطه بر آنجا یافتند رفته را بنام رسیده مخلص پاره خواهم کرد و اگر نیافتید جو اگر صاحب ایمنان بخیر است نام آدم
کرده برگردید و آقا صاحبان هرگاه بخانه باشند خبر یافته باز رفت و دیگر نصیب نبرد قیام و کعبه و عوسا و خج از طرف مبارک عید
باید و در قفسه ازین بندگان که بر شش نفی نوشته ام بیغالی بود که قافیه آن خروشان و فروشانست در دیوان بنویسید بعد از آن
نظمهای این بنام را ملا حظ کنید بعضی غزلها سه نو نوشته شده است و بعضی از سبب بهمن تمام مانده چنانچه برای بهمن باقی
گذاشته ام این چهار میباید که بهمن غزلهای نام تمام در دیوان برآورده اشعار غزلهای بندر آبان مقابل بکنید چه چیز
باشد از روی دیوان برکات و دیگر فغان آرد و صحیح حاصل رفته مع بند بفرستید این قدر محنت نیست و در هر
غزل ازین نمی دانست و چنین نمی دانست و یک مصرع از زمین دل خود را شناخت بسمل خود را شناخت باید نوشت
و در غزل ازین نمیدانست مصرع او آن یک شرا را تفسیر داده ام تا بهمین حد نیست و حیثیت با ظاهر نیست عنداللقاب معلوم خواهد
شد ۱۱۹ خواهی صاحب من ظاهر الا آن یک را شمار بطرف کرده اند پس از حالات نام برده خبر ندارم چرا که احوال آدم غافل
مسلطه میشود و یاد سفر شهابی در آنکه مدتی در سفر و حقه پیش از آن بود و به الله تعالی که کرده باشد که نویسد این چهار
بمعقیده من ارجح و تکراری بوده باشد لیکن چنانچه در ذریعت مردی است متدین بدخواه آقا هم نیست اگر اندکی بهین قدر گناه
بمحت و فکر او میکند جواب داده اید و اگر این قدر را بگذارد میرد تقصیری نیست و از اینها نام تا بعد ازین همچو گوی نخورد و اگر
سودای این مقصود است که از دل دورست بهر چه بدترش آید بسیار انداخته ام و او را ریش سیاه باید کرد و دیگر
سجای باید گذاشت و اگر چنین نهیت تقصیرش معاف باید نمود که آدم قدیم است و راز و تیر خواهد میگردد که مراد تو
داده انگیزم تو خطا میگوئی من هرگز باور ندارم که فلانی بی سبب کسی را تقصیر قرار داده و بهر شخص ارجح احوال را بگوید که
رقعت ۱۲۰ خواهی ای سلام الله تعالی چون بخورد متصل برای دفع جرب عرق لیو بدین جذب شد و نیش آب از بخار را
عیادت حاضر بود لیکن فضل آنی شامل نال شده امروز در غنای بهتر خواهم کرد و در شخصی چند تا دلی بسیار از نظر حق
پیش من آورده بود وقت مدری برای صاحب هم فرستاده شد چرا که مالی فتوح تنها نباید غور

رقعه ۱۱۱ خواجه امامی صاحب سلمکم اندک تعالی لاله دیی پرشاد رفیق و گماشته میا چند که عرضی شان بخط قاضی
 برای حضور پرنور و قلندر ان شاست نزد شاهی آیند و ابلا و ملازمت جناب قبله و کعبه دارند ملازم که باین شانستة فقر
 بوده جناب والار بران آگاه سازند که نذر لاله نامبرده قبول فرمایند و این قدر هم عرض شود که ما و مقدمه بابو میا
 بدل سی خواهم کرد دیگر این که مشارالیه بگوید که در مذہب بنویس این ایام سمیت ندارد و روز دیگر در رسانیدن نمی نرو
 مرشد زاده توقف مناسب است و بی پرشاد هر روز بخدمت حاضر خواهد شد هرگاه که نخست ایام نعال خواهد بود
 خود برای بدن عرضی عرض خواهد کرد **رقعه ۱۲۲** پیر روز و پیر روز بنی انشاء الله خالص حساب بر دم ام روز بار بحضور
 آمده ام و روز دیگر اینجا توقف است باز ما هم و لکن خواهی لال پیر را پیر روز و روز دیگر راه داده میانداخته نمیشد
 و خط هم برای و کس نفیسانده است لیکن هیچ نخواهد شد باید دید چه میشود و چهار روز نشانی است مالیده بودم ام روز
 در ای دیگر شرف شده این ایام هر روز دیگر دایم از می الم اگر فاند کرد و نیزه و ابهر چه بدید چرب علی شای خواهم کرد
رقعه ۱۲۳ از خبر دوران سن سواد فقیر که صاحب بخط خود نوشته اند برادر و نزد خود بگذارد و باقی را حواله
 بچو کنید و میرا محبتی از خانه نشان طلبیده باید گفت که فردا روز جمعه است بخدمت آقا صاحب عرض کرده
 سواری بدر دولت سلطانی باید فرستاد تا دوپه خوب خواهد گذشت **رقعه ۱۲۴** خواجه امامی صاحب
 سلمکم اندک تعالی فیل برای سواری میرسد شما و خواجه حاجی و خواجه عجب اند سواری سرشته همین وقت
 بیاید لیکن بشارت می منیه همراه باید آورد اگر چه اینجا احتیاج آدم نیست لیکن باز هم بچیم بگیا را در جلو
 باید گرفت شب همین با بر باید رفت و باقی هم همراه شما بخاس سوار خواهم شد **رقعه ۱۲۵** ویروز
 که دو روز هم شحال روز بخشنید و ترجمه یک لفظ شکوه آبا در آورد بعد مطالعه عرض را مسترد کردم و خط ای
 خود را بگایه آشتیم فرایش کتابهای امامیه مثل حق الیقین ترجمه شرائع سرانجام پذیرفتن انکی دشوار
 زیرا که این گونه نسخ در همین زمانه عزیز نشده است بیشتر کسی نمی رسد و حالاکه بر کس خریدار این چیز است
 اول کیاب دوم اینکه اگر این ترجمه است می آید مثل مشنوی ملای روم که در بلاد ایران عصر دولت صفوی
 بدولت طایر کاغذ ساده بخط رسمی قلمش شصت و هفتاد و هشتاد و در وقت شاه سلطان حسین نشین
 حکم سالین صفوی است بهشت آن هم کسی نمی خرید و بیک رویه گران میدانستند قدر هر چیز موقوف بر اول است

شنیده باشند که پهلوان پادشاه چون بعد از نیت خوردن از شیر شاه افغان دو پاره در آید و چلو پس
 بر تخت سلطنت تکرر و اوقاف و عده نظام ستار که وقتی پادشاه را از قلاطیم در میانجیات داده بود نصف روز پادشاه
 داد و جمیع امر و اهلکاران را تابع فرمانش کرد نظام برای اینکه یادگاری در جهان بگذارد همین حکم کرد که روپیه
 و اشرفی از چرم ساخته بیاورند و قتی که ساخته شد وضع بشرف آنرا در بازار برده بمصرف در آورند و اهل بازار
 بلا تکرار بقیمت اجناس گرفتهند خلاصه اینکه این کتابها مثل کتب دیگر در بازار بدست نمی آید مگر کسی بطور خود از
 ناداری یا از راه طبع بشرفطیکه نوشته پیش خود داشته باشد بفروشد و هر فروشنده نسخه ساده بر کاغذ
 که می آرد بستم روپیه یا سی روپیه قیمت آن میکند و میگوید که این نسخه خیلی صحیح و محشی و از نظر مرزا کاظم
 شاه گرد مولوی دلدار علی صاحب کتب نوشته است حال قیمت این طرف ثانی بنگی یا نوزده روپیه رستاده نسخهای
 نوزده راسل گلستان و بوستان و سکندر نامه و یوسف زلیخا خیالی کرده فرض کردم که پول دیگر هم خواهد بود
 این با فعل ازین مقدار قلیل چه کار بر می آید بکریف مرزا روزیکه شما نوشته اید چند کس گفته اند که ازین نسخها
 که بهم رسد باید آورده شخصی از بزرگان این قرار نموده بود که نسخه صحیح محشی از نظر خود می دیگر بزرگان گذشته را می
 این قدر گفته سکوت و زید است هرگاه مکر میگویم داشتیا قشتری بر او ظاهر می شود و سی روپیه یا چهل
 آن نخواهد کرد چون دلال و تابع هر دو صادق و از بزرگان این اند و دیگر از قیمت تکذیب شان لازم می آید پس
 صیبا بدید که بلا حاجت هر چه طلب نمایند بدین قیمت آن کم میتوانم کرد و نه واپس میتوانم داد زیرا که در هر دو
 خود من لیل و لی اعتبار میشود درین صورت چه باید کرد سخت مشکل است و خاصی صاحب هم مجبورند پیش
 ایشان بیکد و فکر که از شهر برای درس می آیند آنها با کتب معرفتی ندارند لیکن بطرف ثانی هیچ نباید گفت
 بزرگان نسخه بقیمت مناسب بدست خواهند آمد اطلاع کرده خواهند شد از زر قلیل فرستادن خریدار دل نمی
 که مباد کتابی به پانزده روپیه بگیری و در نظرش مال چار روپیه باشد و هیچ دیوان انشا و الله خان با فعل
 بدست محتاج ازین سبب که کاتب ما نسخه نوشته است با اصل مقابل است و دیوانی که نزد مصنف
 دیوانی بدین دیوان است مگر تصحیح آن در حالی صورت امکان دارد که مسوده غلط است و مرزا احمد از
 این غلطی که در این مسوده است بیرون آید و مرزای فرور ببال چه دران نماید و این هم عیب نیست زیرا که

بجز احمد از خانه خان موصوف بعد المشرقین دارند گایتمی آید و زیاده از دو روز نمی ماند و سوازی این است
که چند روز در نفث الدم که در سر و خون بر می آید داشت پر خیف و نفعیه شده است و از باعث نزله شدید
اطباء هم او را از تحریر و مطالعه شدید مانع میشوند و قیج کتب فی تعین نظر صورت نمی بند و پس بمجوری دیوان
بعد درستی جدول بطوریکه میست بخد مت خواهد رسید و ازین حرکت که شما بجای خود چهار شربت را می بینید
دل بسیار خوش شد اگر امری از امور ضروری سرکار یا مهمی از مهمات دنیا داری و پیش باشد الوقت البتة
مانع این عمل میشود و در عالم بیکاری از خوردن و خوابیدن نیز در وجه همین بهتر است چون مطالعه تعلق بشوق
دارد بقبول استاد که میگوید مصرع شوق در هر دل که باشد رهنبری در کار نیست با حاجت باشد نیست
هر چه هست خود بخود بر شما منکشف خواهد شد و در عالم بی شوقی اگر چه بار پیش من رسیدید باز هم فائده
نمیداشت بالجملة ایطای جلی همانست که سوازی روی در آن تکرار حرف زانده باشد اگر بعد در گردان
آن حرف روی هر ثانی همان باشد که در مصرع اول است قافیه ازین عجیب پاک است مثل شقیان رفیقان
والا ایطای جلی دارد چون عزیزان رفیقان چه بعد دور گردان الف و نون جمع عزیز و رفیق که باقی میماند
روی موافقت ندارد و همچنین خندان نالان ازین سبب که در اینجا الف و نون است فاعلیت است هر گاه
دور کرده شد خذ و نال با هم قافیه نمیشود و خندان پنهان رفیقان پنهان خندان رفیقان جمع یک از آنها
ایطای جلی ندارد زیرا که پنهان یک لفظ است الف و نون آن زائد نیست و در خندان الف و نون برآید
فاعل و در رفیقان برای جمع است پس هر دو با هم متحد نیستند از هم متغایر اند لیکن اینجا دو نسبت است
بعضی بر آنکه خندان رفیقان نیز ایطای جلی دارد و گویند که حرف زائد اگر چه در هر دو مصرع جدا جدا
لیکن چون زائد افتاده است بعد دور گردان حرف زانده از هر دو مصرع هر دو روی با هم جدا نمیشود
دری صورت ازین هم اجتناب ضرورت و پاره بران رفته اند که زائد در هر دو مصرع جدا جدا در کار نیست
اگر با هم متحد اند البتة ایطای جلی نامیده میشود و اگر با هم متغایرند هرگز ایطای نیست و شما نگاه کنید
که مستطیر ایطای جلی باشد تمام شدن حکایت هم آقا صاحبان که هم سلام و شوق و غیره مانند اینها
از چاره زود بگویند و شربت آید در بار حکیم محمد علی خان میکنند شما به ایشان فائده

یک قسط بیشتر داده بودند که در قرض امیر صاحب رفعت و دو قسط دیگر که از باعث نبودن شان در شهر تاجا لک است
 نیامده بعد سه چهار روز هر دو یکجا گرفته میشود بعد از آن ما سیم و ولایت علیخان و خان مومعه و چون درین روزها
 پنج هزار و از قدیم یاد دست و سختی است از شرم جواب خط شما نمی نویسد لیکن بد معامله و سنگدل مال مردم
 نیست خط اسمی مرزا ابوالحسن خان فرستاده جواب آن در لطف خط خود باید فرستاد
 رفته امخانی همانکه بر پروردگار صلح ز جبهه روز یکشنبه بود خط شما که مرقوم هست و سوم شهر مذکور بود رسید
 و پسندوی ده روپیہ دیروز که غره شعبان بود بمعرض حصول در آمد پریشب میرزا علی بهم که خدا شد هر دو میل
 و پنج اسپه گیسو پامیان تلنگا و ساز غری در روشن چوکی از اینجا بخانه میر میرصوفی فرستاده بود تا او را از اینجا بیاورند
 که خدایان آراسته از راه نخاس بچها و بی آلودیم خواجه عبد الله از باعث بیزگی مزاج سوار نشند و ای میان
 و کرونگار ام بیک فیل دنبال اسپ نوشته بودیم دیروز از حضور بی خلعت با و محبت شد تمام شد این حال حالا کجا
 و گیر این است که چون جدا محمد شمارا با اطفال محبت بسیار است و تمامی بچها با خواجه وزیر صاحب النس کنین ماند
 ایشان از سبب تشنه یف داشتن جناب والد ماجد شان بچها و بی اتفاق افتاده اینجا همه اطفال در آرام دور
 یاد ایشان بودند اینجا این صاحبان از ندیدن آنها حالت مرغی معلوم اشتیاق ناچار بنابرین گذاشته شد
 که محسن و محتشم طال عمر بهار همین جا بیاورید چون ممکن نبود که سن بی مادر خود بیامد و درش را نیز آوردند و هم
 نیز که میسکین بی مادر است و زنی که در پرورش او میباشه همان بچهای دایه و عاشق اوست باز نکرده و نه چنان
 آوردند چون نظامی او بچاقی بهم در پی اداری شریک محتشم اند آنها نیز باز نهائیکه در کنار شان بزرگ شده اند از شهر
 بچها و بی نقل کردند حالا از اطفال سوای محمد یک که بعد بریات و درستی مکانات او نیز همین جا خواهد آمد در خوابی بچها
 کسی نیست زوجه میر عبد الله از روزیکه اینجا برای دیدن والدین خود آمده است و اش رفعت نمیدهد که در شهر بیاورند
 هر دو دختر عموی او وسط شما نیز در شهر اند یک روز اینجا هم آمده بودند آنچه از احوال محسن پرسیده بودید و اخفای محبت
 خود با کرده ای یعنی چه آیا در دنیا کسی هست که محبت با فرزند خود نداشته باشد بر انسان چه موقوفست که حیوان
 با وجودی نصیب دل و عقل فرشته خود میباشد بالجملة محسن و احسن هر دو برادر بخیریت هستند و دیگر اطفال هم
 شما گذاشته رفته اند یکیک بعضی الی در زیر سایه عاطفت جدا محمد شما شب بروزمی آرند خاطر شریف ازین ربکند

مستور است از این روز چهارم برسان

جمع باید داشت و بشکوه آباد موقوف نیست اگر آقا کمال بغیرت باید رفت ز محبت خدا و خصله محبت شما کار درم
چون کس عیال و عادت عادت بغیر نداشت که بی هیچ و محبت نان بزرگان خورده و یک کمان می کوزند باشد که اگر سوار فی
از بغیرتی بدست آید صد بار پیاده راه رفتن به از انست نقشه زمین مکان نو بایستد ترست که از دروازه اول تا
در دروازه دوم یک قطعه زمین است که وسعت آن یک و نیم پیرا یک در چینه حسن بیرونی حویلی ششاسن یک یا دو
دران طیار میتوان شد چون در خانه زنهار از خواب جان بر و سگیزند شاید بی خوابی و صوفت بهانهای که گیر کرده اند
و از دروازه دوم تا کنار چاه قطعه زمین صد ذراع در طول و هفتاد ذراع در عرض خواهد بود و عمارت باید از این زمین
ساخته خواهد شد و اگر کنار چاه تا دیوار احاطه تمام زمین یک قطعه زمین است ماکل به شیب بلند پنج رسته طول آن
از صد ذراع بیشتر و عرض پنجاه ذراع بوده باشد این قطعه ششاسن باغچه است و باغبان هم برای کسب می آن بود
شده اند بالفعل این صد درخت گلاب رسته شده درخت بیل و موتیا در آن موجود است و انگور و اقاقیه و شمشیر
و غیره و بیست و نه درخت پسته و پنجاه مویسری و دیگر نهالهای بی ه سالانته اند و سوازی این است
بقول و بریا همین زمین بسیار خالیست تمام شد طول و عرض زمین مگر که پانصد در سیه پردیوارهای احاطه
آن صرف شده و چو سوازی غیر نهالهای پیرا یک برای پرده محال است ساخته اند کافی ندارد و بعد از این
مکانهای متعدد و تنوع خواهد یافت خدا کند که روانگی شما به پیوند صورت بندد و کمالات ما را مستجاب فرماید
و تا سیه ترست هر چه مرضی صاحب والا چاه پاشه بعمل باید آورد تا حال اینچه شما باد و اما ایشان که قبلاً
کرده اند همه معقول و بر موطر بوده است آینده هم خدا فضل خواهد کرد و یکم و بیش ششاسن هیچ و موقوف است
تا قوت در بدست نوری باید کرد که نان بر و بار و عجب لذتی دارد و فی الواقع الواسع خان مرد خوبی دادیم
سیر چشم صاحب فیتیست دوستی با و ضائع نخواهد شد رفقه بنام مرزاسی موصوف در پیر خ خط موقوف است
باید دیگر خلاصه است که بحضوری آیند خدا کند که زود برسند تا مقدسه شما کیسه شود و خدا که این استلال شما را که در این
رفقه ۱۲ انجاری یکی فکر و براعت و قهرمان ملک لذاعت سلیم الله تعالی سلام شوق سوخته اند و ارضی با و
رقیة الوداد و محرابی به قدیم شهر حال در این فنیقه انقیه مخدوم مخم خواجه محمد این اجرای النسب ستمقندی الوطن که نشود
ایشان باز خاک معنا است متفکر صحت و عافیت جمیع صاحبان در جواب بطور مرقه به بغیر نهالهای کاکل و صلاح

آورده چشم نگران را مایه دار روشنی گردانید پیران اندک شایسته فارسی را پوشاک آلی ستالی الفاظ ترکیب سیرتین
 طوطی کار نیست اللهم زد و از جایاکی طبیعت شهاب یا خوشتر شد و تمام خط هیچ با غلط نبوده است الا دو جا
 این غلط را غلط نگویند بلکه خطا با اعتبار کثرت و شرف نیست و کمال نیست که شما از شنیدن این بلویس را که دو حکیم بزرگ
 بوده اند مثل جالبیوس و بقراط و ابوعلی و اندک عالم را با آنها منسوب خسته بود و هر چند این هر دو کس در طب هم مهارت
 داشته اند لیکن از کثرت فراغت در فنون یا منی میشوند و منی بیای قی شده اند و اقلیدس نیز همین حال دارد آینه
 احتراز ضرورت است این سقم سقم عبارت نیست بلکه غلط و تحقیق احوال واقع شده با جمله درین روزها اکثر پادشاهان درج
 و بیلیدری و خصمیر برینو از طرف جناب عالی می آید و گویا بوزنه آب پنجه که خورده میشود وادی آید و جای شما سیر و سیر
 و شما شایسته لطیف و دیگر دارد و مرگ خودم که این گونه کیفیت گاهگاهی بعد سالها و شهر نصیب می میشود بعد مسافت
 روزگوشن زیاده ازین نیست که از غولی شما تا بسورج گذر رفتن و آمدن و اگر زیاده ازین اتفاق افتد از خانه خود برون
 رفتن و آمدن بقصور نمایند و محقر اطیس علیه السلام آدمی است اصفی و بیشتر مثل شیخ محی الدین بی عالی رحمه الله
 قزاس و کاردار در رنج سفر را طبع راحت طلبش بر نمی تابید بجای خود نهشته از سطوی زمانه است هر روز تنه بزرگ
 می پاشد لیکن گاهی نوبت بدروغ میرسد خلاصه آدم بجای نیست احتیاط خوبی دارد و دیگر اینکه بریزنیک خطا دیگر
 عمومی شایسته در دو اک رسانیده ام یقین که رسانیده باشد یا برسد در همان خطا سطر چند برای شما هم نیست
 ملا خطا خواهد کرد و حالا از طرف عبارت شما خاطر فقیه جمع است لیکن آنکه خط پیدا یا بیکرد و برپای تحصیل بهین
 وقتیکه خط پیدا شد خط کجا و بداند که بهترین علوم عالم تحصیل معاش و بهم رسانیدن ترفع و امثال و اقوال است و با
 جنت فرزند می که بزور باذن حق و والدین او نمایند از اطوار شامی بار که چیزی خواهند شد بهر حال از فارسی حرف
 نیست بر سر آید و داشت که این دولت نصیب بهر کس نمیشود و دیگر نیز از کتاب حاصل میتوان کرد و این جهت
 و وقت میدهد هر چند شکل مست برای شما آسان است زیرا که تسویدات شما هم مطابق روز و مه است آنچه در
 خطوط می نویسد بهین در حرف زدن بجا و بدید حالا بهم فارسی شما قابل خدمت نیست این قدر نیست
 که کم حرف میزنید و در اثنای حرف زدن دم بدمی شوید و این خوب نیست و روائی از همه چیز
 بجهت است افزون در اینجا مقام بود و منبر و اما سبب هم و کوچ بیشتر زیاده خیر است

مسیحی ضامین هرده و شنگفت آو طبائع افندره حمیری قدرت عزیزی با غنت سلمه الله تعالی
 بر سلام و اشتیاق فارغ از حد و نهایت واضح باد که قریب به بیست و ششمین شهر حال معضن دعوت و دعوت
 میان دیوانگی و هنرزه چنانگی شخص معلوم مشتعل بر عبارت ترکیه ملقه ملوک کمر وصول گردیده خاطر مشتاق را
 ماطی که طول آن کشت مطلق تنهایی انبعاذ باشد از زانی داشت او تعالی ماین یاد آورید و طایب اوقات نصیب کند
 رفیق اول کیشی بگویند لارده تلبه بولوب و زهر نه کیم قیلور از همیشه سیوفیلور بر کون بولایش لا جواب ایق و حق چشما
 سیدی بولجای لاریکا کیم که کیشی بولکیشی دین کوپ نفور ایر و رو قهار است شما بر این ترکا همه خوب و بد چشما
 لار و جبالیکر چون هنوز مشق آن چنانکه باید ندارد در پیشه هیغه غلط واقع شده بود و این مضایقه ندادی
 گرفته صاف تر خواهد شد حالا هم از میز اسفل بهتر بود و بنام عرق ریژی عمومی شما را که چه قدر زودتر شما را
 از زبان آشنائی و ادبیتا که ریب اینها از تاثیر باطن اشتراق موطن آن خواص و انامی عرفان است و الا
 هم استخوان درین راه شکسته اند و سر منزل مقصود را بله نگردیده اند با بجهله امروز که بستی و سوم ماه است بملایق
 میداریم و فرار بر سر پیرامه میسیم و خطه شما بر روز پوزانور نام مکانی رسید و بعد از آن روز و منزل شریکیم
 که ازین هم نخواهد بود و شیر اگر بر آید نیم تعجب نیست لیکن نجوم غور و فی از قسم آمد و با طر به کجا شاید بیلد جی ای
 است آید دیگر آنکه بخت و والد ما خود از طرف من بعد سلام باید گفت که زودتر در قانع بخت خان
 نیکار برده قطعاً بجهانگیری که هر صبح او لش اینست هر صبحه ایوای چون کنم که انیسری شده مطلقا و قاضیه
 اب و کتاب در دلیت کرد و واقع شده بر آورده بر کاغذی بخط نستعلیق قطع نظر از شستی و زیانی آن بگویند
 را و خط خود پیچیده زودتر بکاک رساند که در لشکر بمن بر پیشتر خط بند است ایشان این قاضیه جواب
 من پسین طلب نیست اتم تل که رسیده باشد و ایشان هم جواب آن بقلیم بده پاشیه آرزو که این بر بوی
 شیر دیگر در میان مرزا محمد یعلیخان صاحبزاده و صفر علیخان نوه جناب عالی ننهادید تا نازگار که آن
 بستی و نه شد تمام بلکه می آیم بجهای شیر در پختنای چون میخوشند یک بچه اجناب عالی بجهت دعا
 کرده اند بلکه میسرند میسرند ایشان در مکتب آن بخت که نزد حضرت خاتون آیه در آن زمان
 ن خطی نامی بر میدوای جناب عالی از شکار مراد میبرد کرد و آنکه شکار را با این

این خطی نامی بر میدوای جناب عالی از شکار مراد میبرد کرد و آنکه شکار را با این
 این خطی نامی بر میدوای جناب عالی از شکار مراد میبرد کرد و آنکه شکار را با این
 این خطی نامی بر میدوای جناب عالی از شکار مراد میبرد کرد و آنکه شکار را با این
 این خطی نامی بر میدوای جناب عالی از شکار مراد میبرد کرد و آنکه شکار را با این

انچه بدلم نمیکند در می میدانم چون همدردی نیست این احوال را بگویم پس بریزد عجب دزدی بود که با هم میباریم و میگویم
 لیکن باز بهوش آمدند و سوز نفس همه بر طرف گردید و انشب یاده از انشب بود و امروز از طرف شامبندگی که گفته استم
 پرسیدند که کیستند و خود بخود گفتند که مرزا ابائی پسر خواجه قاضی خانست و باز گفتند که پیشتر خود بسیار اینجام بود
 حالا شاید درین شهر نبوده باشند پریش (روحانی) آمده بود لیکن حالا نیاید این قدر که من گفته ام در جا و گه می
 تمام کرده بودند و آواز ایشان با وجود بردن گوش مقابل این شان بگوش من نمی آمد از ده سخن یک سخن بدیده ام
 گاهش می رسید و بدیده ام همیشه عطر طاهر از ایشان حکیم تجویز کرده بود قبول نکرد و لیکن در دست آمد و خود
 در عالم غشی آمد تا امروز همان باعث زندگی شد برادر خدا گفته که این مرد زودتر چاق شود مرا اینجا بیاورد دیدم که چاق
 که ناگفته بگویند چه باید کرد که این امر با اختیار کسی نیست امروز روز سهیل ایشانست و دو آدم نشانیده برای ضرورتی
 در حضور آمده ام اگر عمل میکند و چند دست اجابت میشود امید صحت است از لاغری و نقابست چه بگویم
 که هرگز شناخته نمی شوند خطی درین مقدمه زودتر برای قباله الحوائج حاجت که از فرط محبت زیاده از ایشان در گذارند
 باید نوشت احوال امروزه بلکه اینوقت که هنوز دوپس زده اند نیست بعد ازین هر چه صورت می بندد نوشته خواهد شد
 امیر صاحب هم ازین سبب بسیار مغوم اند بریزد امیر صاحب دیر وقت قاضی صاحب هم آمده بودند امیر صاحب را گمان
 که امروز هم برینند در تمام شهر مردم تب کرده اند لیکن تب ایشان عجیبی بود باعث اینهمه فساد و هرج و مرج است که ایشان
 محض واقع شده اند این پوست را غریب باید کرد که چار چار روز در بیت الحائزین و ندما از همین سبب میم که مبادا فتنه
 خدا چنین نکند دیگر حالات که در عالم کرب عاینه کرده ام چه نویسم که تفصیل آن در طواریا گنجایش نیست
 رفته است اخفی نماید که خطا و سبقت منظر قوم ذی قعده از شکوه آباد ملغوف عرض رسیده مسرور ساخت آنچه از
 عدم قبول تذرات و نگویند دیگر عملی که چیری و اخلاق شخص معلوم نوشته بودید باعث اطمینان گردید گرفتن خبرها
 مزید اعتبار و ترقی دولت خواهد شد و شخص منوی بقرینه معلوم میشود که باشند شاه جهان آباد است و از انجایی
 دیگر است در آدمیان بزرگ شده باشد چون او بمیان افه تمام شمارا کسی جاد او و خودش بر موندند بهشت مضایقه
 نداد و لیکن هر چه صورتیکه زیاده از یک کسی و یک موندند در امکان نبوده باشد اگر دو موندند به هم در انجا بود از هم جدا
 که در دو موندند بهشت لیکن ظن غالب همین است که آنوقت زیاده از یک موندند نخواهد بود و الا شمارا کسی نمی نشیند

به حال اگر طرف ثانی برضاد و قریبت خاطر کسی را بر سر خود هم نباشد باید که غدر بکند از خود ترغیب بر آید صاحبیت منع
 به موجب است هرگاه طرف ثانی مجبور شود چه ضایقه از رفتن شمار اینچا بسیار خوش شدیم در خانه سه ای خوردن
 و خوابیدن حاصلی نیست لیکن برای دیدن شامی خواهد و هنوز شاید بطور این مدتی نقاب خفا برود و از دیر که تازه
 به برگشته رسیده آید و تا رسیدن کلمه نور در وقت و فتق آنجا بماند باید بود و بعد از حصول طمانتت ازین امور چیز
 دیگر هم آنجا بسبب باید بر تا ایام فرصت در رسد و شما رخصت گرفته اینجا بماند دیگر اینکه که نور تر تن سنگه سپر با لکرا
 بامنشی معلوم که در سر کار صاحب اختیار کلی داشت برادرانه مربوط بودند اگر در آن ضلع میر رسیدند عرق بسیاری
 در مقدمه شما میخفتند لیکن از انقلاب فکلی آن بساط پر چیده شد یعنی شغی مزبور استحقاق داده بودین لطف خود شک
 یگانا نیست و از آن شد بهر چند حکم صاحبان بود و به صاحب کلک طریقه فیضیون سیده که ظانی بر این وجه استحقاق داشته است لیکن از آن
 از هر که فائده کرد یعنی تا رسیدن حکم نافذ طرف ثانی به بنارس سید بود من و کلک که شتمینا در کنوچی تو شتم با اعتماد و پیشانی مزبور بود
 تمام شد این لفظ غیب مخدومی آقا محمد صادق خافه حبس لا ابعادیت شانی مطبق چاق و قدر دست اند اطلاعاً بقسم آمده
 رقع **اسلام** پوشیده نماند که در جواب خط شما که چند روز پیش ازین آمده اند و ظن غالب رسیده باشد جواب بعضی سوار
 از خاطر فراموش شده بود حالا مینویسم اینست که قافیه معمول را چون بعمل و صنعت حاصل میشود است و آن قدیم
 معیوب شمرند و حالا در متاخرین داخل صنعت گردیده و قدغن نموده اند که در غزل زیاده از دو قافیه معمول در
 قصیده زیاده از چهار نباید آورد لیکن کسی بر این عمل نمیکند در غزل زیاده از پنج دیده میشود و در قصیده زیاده از یک
 البتة حاصل قافیه معمول به ترکیب دو لفظ یا بدو جزو لفظ حاصل میشود و آنرا معمول ترکیبی نامند اما آنچه بدو لفظ
 مستقل بهر شدتش درین شعر موجود است شعر گردیو سخر تو گردیو زین بر دو وجه حاصل تو گردیو چون درین
 مصرع لفظ گردیو بطریق تبیین قافیه شده و گردیو در مصرع اول به ترکیب دو لفظ حاصل شده و در مصرع ثانی به ترکیب
 است مانند معمول ترکیبی اند و شک نیست که در دو مصرع اول هر کلمه دو لفظ کامل است زیرا که بعضی از حروف شریک است و لفظ مستقل
 یعنی بهایم و سباع چون این شمشیر لفظ کامل و آنچه به ترکیب بدو حاصل شود شمشیر نیست شمشیر یکی در میان یکی گشتن یافت برون
 ازین درجانش نیافت ظاهر است که شمشیر جزو لفظ حیاش نیست براساس لفظی نیست که معنی داشته باشد و چون ملاحظه کردیم که از قافیه
 گرفته شد آن نیز لفظ مستقل نیست که جدا گانه نباید بلکه جزو این چهار لفظ است که اینها بابت خود مستقل لفظ کامل اند و گاهی آن

صاحبان عالیشان از فارسی عربی رواج پذیرفته است در خاطر آنها همین منقوش شده در بعضی صورت کسی اگر
 خلاف آن یعنی صحیح بنویسد بخیر محض میدانند مجبور اطاعت قوم باید کرد و هرگاه رنگ تحریری برای صاحب
 فهم و ذکا و آشنایان کتاب صاحب قدرتان بر تحریر و محققان بخیه شود از الفاظ غلط و مشکوک و سقیم احتراز
 ضرورت تمام شد این مطلب حالا بشنود که علم هر کس که حاصل شده است از فیض مطالعه کتب است و در
 و در سه آنچه خوانده میشود و قطع نظر از اینکه یاد بماند بفهم کسی درست نمی آید پس صاحب شوق را لازم است که
 عند الفصول باستان نظر کتاب را ملاحظه نماید البته بعد مشاق فائده دست میدارد پس نیست که در وقت فراغت
 از بعضی مستند نفیهای و از آن بگنجی و از اساطیرت براعت و حجاب سلک اند تغالی بعد از این صفی قشون
 عبارات بدو قرابت شایسته الفاظ رنگین قیاس پوش منی اشتیاق تازه و آرزوهای بی اندازه در میدان قیاس
 تفسیرش عاراج از نگاه افراس فرج دریا سوچ بیان میسازم که دیروز که است و بهفتم شهر حال و از چهار فرسین
 آفتاب سعادت یعنی فردگاه لشکر ظفر منظر خنای عالی و ام اقبال ارض ثیاره بود و امروز هم دایره دولت بهین جان
 افزای قریب و جوار است فردا باید دید که کیرنی به یاری مقام است غیرت بیاض فرزدق و حسان و رشک است
 معلقه شعری با لغت نشان که توب محبت با اسلوب از اول تا آخر مرغوب جاذب القلوب گان کل سطر
 و معنی عجیب قلوب انشتاقین بعد نصف النهار که چارشت که ده دراز کشیده بودم تو سلا چیرندی یعنی
 هرگاه داک رسیده اوقات را خوش ساخت مصهر همی وقت تو خوش که وقت ما خوش کردی و چهار
 این صحنه لیاقت تحسین آفرین داشت چنانکه انشائی الله ازین خبر و خطوط دیگر که در آن پیچیده بودید هم دیده
 جواب خط و الد و عمومی شهادت روز بهر روز و جواب خواجه حاجب موقوف بر امروز بود ازین جهت که یکی از دوستان
 صدرالدین محمد خان آشنای والد شما میخواست که خطی از طرف خود اسی خان مشا الله نوشته بمن ببرد باین
 توقع که راقم حروف آزادانه خط خودم روانه سازم با اینکه از صبح تا این وقت که دوپرازدند انتظارش بدم
 چون دیدم که بنیاد مجبور ارسال آن خط را به روز دیگر حواله نمودم دیگر احوال برین منوال است که امروز هم خمیه طیاره
 و دوسه در حرکت بخالی نمی آید تا ویر زنه شیر محسوب شده بود و امروزه تا شده صبحی که جناب عالی سوار شد
 بچنگل تشریف بردند قریب لشکر شیر ابل گرفته دو چار شد و بگله رفتن بنین غلطیده چگونه زنده بماند که مقدار

در بعضی
 روایت
 مکرر است

بجای
 سوار شدن
 سوار شد
 سوار شد
 سوار شد

گاهیم قریب بنیم پادشاه است یکمتر ازین باشد خدا داند و میفرماید علی السلام را تبایز رفتن باز داشته بود و چون
 رفته باشد آنچه نوشته بودم که همیشه فارسی حرف بنید غرض این بود که هرگاه صحبت با عمو صاحب خودتان
 خواجه امیرخان درست و در آنوقت هر قدر که بگویند فارسی بگویند که در تمام روز یک ساعت بیرون بیایید و بنام
 روز در خانه باشند و برخواجده امیر صاحب چه و قوفست با جد امجد خود عمو صاحب کلان هم بنشیند و داشته باشد
 و پدر شما این نیست که از راه قفقذ باشا حرف نمیزند بلکه شرم بسیاری که دارد مانع اوست آدمیم بطلب دیگر زمین بشاید
 که از پیچ و خم گاه حضور بر نورست عجب صحرائی طرفه آب روانی دارد که و صفش بزبان ادا نمیتوان کرد وانی قلمی باید که
 نکشد حضرت صاحب عالم بهار دام قباله بفرمایش جناب عالی نقشه این زمین با سواری نواب صاحب جرح بر روی کشیده اند
 لیکن پیوسته در دست و گمان و ورق دیگر درست نموده پیش طرف ثانی و ثانی فرستاد و دیگر خبر نیست
 رقع۱۳۴۳ شمع شبستان روشن پیاپی و درسی سهای نکته دانی انعم الله علیکم و علی اهل بیت علیهم السلام
 مسنون و اشتیاق روز از روز و واضح و لایح باد که فقیه یاد ندارم که هیچ خطی از شما درین سفر رسید و جواب
 آن تفویض قدیم گشته از خط امروزه شما که مرقوم هست و دوم شرح حال بود شرح می نمود که جواب خطی که از طرفه
 کلک بلاغت سلک شما تباریخ چهاردهم ماه مذکور اسمی فقیه شرم بود و صاحب سیده عزیز تر از جان من حضرت
 اینست که تباریخ هفدهم و قتی که خط اسمی خواجه امیر خان صاحب تمام کردم و از لاف و فراغت شد آدم از
 برادر رسید که پیوسته از خوانی نشسته منتظر شما هستم زود تر بیایید گفتیم خوب است عرض میکنم فلانی برای
 استنباط رفته است حاضر میشود آنوقت سوا سی این چاره ندیدم که قدری کاغذ از تخته بریده و بسته بطوری
 حاوی جواب جواب خواشما باشد نوشته توی لفافه و داخل خودم که اسمی غریب شما بود که ششم تا یکم برزخانی باشد و الله
 صاحب راه که کرده نور چشم من بدین چه موقوف است اگر من ده بار خط بنویسم و شما از شکی و صحت جواب آن خبر
 من است از تشریح بنخواجهم داشت و همین توقع از شما دارم که اگر من جواب خط با همال که دارم باید که شما بشوید
 تحریر را از دست ندید و یک خط دیروز برای شما که نسبت سوم و روز شنبه بود نوشته و از ارسال پذیرفت
 لیکن بر بنامه از سهو هر چه نسبت و دوم نوشته شده بعد فرستادن خط در داک یا در این خط جواب خط
 بر پیروز کشما بود و هست و عمووی شما خوب شد که از شما چشم ترسیده و جواب خوان و وقتن خط شما یا غلط و الله

باز آنجا بجهت خواهم رفت و از محمدی بخیر آباد رفتم از راه سندیکه بکشتی میروند و بعضی
 بزمین که تاشاه آباد خواهند رفت و نزد بعضی چنین است شده که از شهادت برگشته به پیرایه خواهند رفت خلاصه
 اگر به پیرایه میروند سیخو بهیست دوبار پیشتر هم رفته ام بنیاهم و بوجب فراموشی دالدا به شما آتجا بهم میتوانند
 میریوسف علی در خریدن مینا خلی اهتمام دارد لیکن چنانکه زمین خسته آسمان در تنها چطور یزد دیگر اینکه غرضه
 ملازمت اب محمد سعید خانبان در ملقوف این خط میرسد بخشش علی نماید و اگر رسانیده بیاید بلکه جواب این خط در جواب
 خط فقیر از مرزا محمد صادق خان هم طلبیده در خط خود ملقوف باید ساخت و احوال میرعلیه صاحب اگر پیش عمر صاحب
 یا والد شما بیاید پرسیده باید نوشت که بطرفی میروند و زاده سرانجام یافت بالا تمام شد بخیر تحت و دولت بهمانجا
 رفته **رقعه ۱۳۵** خواجهدامی صاحب کلم الله تعالی بعد اشتیاقا مضمی نهان که در روز که غرضه ربع الاول **۲۵** است
 دو قطعه مکتوب شما یکی در داک جناب عالی و درین مکتوب خط غلام حسین خانبان صاحب دست آدم تاج الله تعالی
 بابر در ورقه فقیر که در آن ملقوف بود رسید لیکن خط میان جنب و در آن بوده است معلوم شد که گذشتن آن در افغانه
 از خاطر فراموشی شده حال اگر خط مذکور پیش شما باشد در خط دیگری پیچیده نزد غلام حسین خانبان صاحب بفرستید و اگر نشود
 خواجهدامی صاحب بگویند که کجی کامل خان بگویند که خط اول صاحب در راه تلف شد خط دیگر بهمان خانبان منتظر نوشته بفرستید
 دست آدم معتبر روانه کرده شود هرگاه بیارند در خانه پیچیده نزد خانبان صاحب بفرستید و اگر بفرستد تمام شد این
 از اینجا میگویم که در خط شما لفظ چه یعنی قاصد و هرگاه بود پیچیده نماید که چه شخصی را میگویند که بفرستد و احکام باید
 برای امرای برود و جایی که القاب باشد خواه و نام ظلمت خواه و نام ظلمت بر چه بنویسد درست است و در
 این راسته شش خط مطالب دام شکم و براسه غائب دام ظلمت هم می نوشته باشند
رقعه ۱۳۶ از آنجی نهان که در روز که سیزدهم جمادی الاول روز چارشنبه بود قاضی صاحب لفاظه
 خواجهدامی ساکن بارس نزد من فرستادند در لفاظه مذکوره عرضه بنام خواجهدامی پادشاه خانبان خط
 نامزد این تفریر و در خط دیگر اسمی آقا صاحبان محمد و مرافقت نشان و اگر گنگارام دین بدینا فرستاده
 خط خود را بملفوظات خود میبرد و بکتابت ابیه جدا جدا و در رسانیده شد جواب از همه بزرگان ملقوف
 این کافه است و اینها از یافت احوال مرزا تنگ صاحب سخت المی بدل رسید لیکن چون مراد است

مشکل او در و تر آسان بخت ابدش زیرا که اکثر اوقات دیده میشود که آدمی بخواهد مرد با فلاسفه سیده است و دفعه
 بیرون از دهم در دهم در دهم برای او چنان و امی شود که صید از زمانه او زله را با می کنند صاحب هم محبت
 با و در دهم برای او کرده باشد یا خواهد کرد و نیز از حصول علم به حقیقت حال قضی القضاة قاضی شمس الدین علی خا
 دل بدر آمد حق اینست که اینگونه آدمی محبت سیرت کجا پیدا میشود نقل دیوانه را بشمار انداخته اند که نزد و انداخت
 هنوز در مقابل بصورت رسیده مصنف آن روزی برای دیدن بر روی دیوانه چنانچه بعضی بخواهند جدا می شده آمده بود
 و از عصر تا سه پیشان نشست مرغی قاضی صاحب گفتیم که برای چه روز دیوانه بدید که با نقل آن مقابل که گفت
 چه فائده که این دیوانه که من پیش خود دارم غلط تر از دوست و دشمن این نسخه موقوف بر محبت و سعی در ظاهر و نشان
 تمام شد این گفتگو احوال خان فریور اینست که از دو ماه پراخت شده و سبحان قلبی بیگ را غلبه شای چل ساله اش
 بود و او در تمام شهر رسوا نموده یعنی چند جوی را بشیر گفته که با بی نقل آن برده شده و او سوا این کار دیگر این
 که جوی بعضی اعزّه شهر گفته نزد خان موصوف فرستاد و این عزیز بی تامل آن جوی را از طرف ثانیها باین خیال فرستاد
 که گوینده را شلاق بکشد آنها چون برین معنی مطلع شدند بجان قاضی را به اطمینان سپیدند که ای عزیز تو خود را
 چه فهمیده بودی که این راه رفتی حالا با تو چه سلوک نور چشم سبحان قلبی بیگ گفت که میان من و صاحب کرام
 معامله دنیا بود که بر سر آن جوی کردم اینقدر گفته قرآن را بر سر گذاشت که اگر من یکایک هر صبح و شب صاحب گفته باشم
 قرآن مجید که مرا بزند چون بن درین روزها بخواست و دست خان کرده ام و او نمی تواند که بشنم مرا بکشد لهذا از راه
 این بهنا را گذاشته است که جوی اعزّه خود گفته تخلص من داخل نموده است تا بزرگان و بزرگ زادگان در پی آن
 شوند چون خان موصوف بجوی بعضی بیگینان گوشه نشین و دیگر اجله و امانی کرده بود همه را گفته سبحان قلبی
 چنین حاصل شد که این جوی گفته خان فریور است و دفعه مستعد آن شدند که بالای بر سر خان موصوف نازک
 این مردانین خبر دست و پاچه شده داماد و پسرخود و دیگر آشنایان خود را از طرف ثانیها فرستاده با جماع
 هزاره پیش آمده بایان مکره و احلاف و عرضیه ازین بلیه محفوظ ماند اگر دور آصف الدوله می بود که با کمک
 نزد و در آنوقت جناب عالی داماد اقباله احدی مجال آن ندارد که بخاند کسی آدمی فرستاده او را بفرست بکند آدم
 بر نقل کتابهای فرمایشی باشد که چند کس گفته ام ای ای من اینرا احدی نیاورد است روزی شخصی حق الیقین بنام

آفروده بود سی رویه قیمت میکرد نهایت بدست و پنج مینف و شش پون ما برودم را ششای قشیش بخت
و شش در نظر است و این را هم گران میدانیم زیرا که اگر پنج یا شش بدست آید از انبساط و سپس
اگر دهم و دیگره نیست و ضعیف و شریف در جوی صا صاحب خوشش و خرم لبسری بر بند خاطر و جوار
و شش از نقاب کنوز بر اعش و حاضر آبار لذت است که الله تعالی بخواهد و شش محبت طراز فرقه هم با نهم
شهر حال در لاف نیکه انیکه ممتاز نوع بشر مدرس رفاقم سسته شش بناب نواجیه محمد امین اجاری داماد
ستغفر جنت و افضیت جمیع بزرگ و کوچک و غذای که در خفا ابو یوسف و تبارخ پیوسته هم ماه فروردین
بوقت سه پیر برقع خفا از عذار انبای و صول مسرت شمول یکشاد و مطالعه آن غنچه دار را سرای شکیباز
دکنار نهادی ناکه رسیه با گویم که عبارت مشتبه روزم که شامینو یغیر به می چربد با بجله بندر که در خصوص
نوع غلط از تحریر پذیرفته بود و مجموع و منبواست چون داعی را آگاه کردن شما از نحوه تقسم الفاظ و عبارات
که از ظاهر است و در هر چند اصلاح برده چنانکه اندامینو یس که در آخر خط امروزه هم دو غلط بود عبارت مذکور
اینست لب باقی اینکه باعث ذلت پاز یاده ازین سبب است که قلم برداشته مینویسم مخفی نه اندک غلط و
در املا واقع شده و آن تحریر لفظ ذلت با بدل معجز است که با زامی مجرمت دارد این لفظ را باین صورت
نوشته باشند این غلط مخصوص شیمانیست شعرا ایران و علمای پورب هم شریک حال صاحب اندک
آنرا معلوم اند و شما پاک از لوم هستید زیرا که اگر بنیاد در چاه افتد علوم است و نایب اخیر اگر شما غلطی سرزنش معاف
ندارد از علماء و شعرا و قوی چنین خطای فاحش خیلی مستبعد می نماید و غلط دیگر این است که باعث ذلت پاز یاده
سبب است ظاهر است که لفظ باعث درین مقام گنجایش ندارد همین قدر کافی است که ذلت پاز یاده ازین سبب است و لفظ
باعث داخل عبارت باشد آخر عبارت چنین خوب است که باعث ذلت پاز یاده اینست این غلط غلط است
که این را صاحب طبعان فصیح بیان می نمند کار بر جلنبر بر زده چنانست زیاد نیست اما بیکر یعنی عیوش
عبارت سلام گویند که در روز که منهدم بود خطی متضمن احوال شکر که کیشی اسمی آن صاحب در داک روانه نموده شد
و بعد از آن در خواسته قنقد و نگاه افصح الفصحی و ابلاغ البلاغ سلک الله تعالی بعد اشتیاق خالی باد که قیمه
بلاغت طرز مثنوی از فصاحت و عافیت و لاف خفا امیر صاحب در اندیشه ای و شش اشتیاق گردیده بود

خیلی منطوق ساخت آفرین صد آفرین بر پرور یک خط دیگر اسمی شما نوشته روانه نموده شد خواهد رسید انچه از ان
 و یقیناً طبع حکیم مرقوم بود مقرون بصدق است بیچاره چه کند اختیاری ندارد بن نیز مجبورم لیکن بهر صورت شوق
 او مناسب است اگر اینجا خواهد ماند تابه تر خواهد شد عموئ شما که خورشید سلامت دارد در خط خودش که اسمی را تم بود و
 که خطی متضمن بهارش این دو نام مرا مغل نوشته خواهم داد و خدایش خیر دهد که رحم بسیاری بر ما کسیر دارد این بار
 در خط شما لفظ میم بود شاید از و یقیناً طبع یا برگرفته اید و قافایان این درین مقام ملت و دستک و لاشه و شیر از زبان
 بیاج استحال میکنند میم هم بد نیست آخر زبان اهل خراسان است زبان توران نیست و احوال لشکر همین قدرت
 که در خط فیکه که اسمی والد شماست تحریر پذیرفته است دوباره در خط صاحب عاده آن نمودن تحصیل حاصل نیست نبود
 از همان خط دریافت خواهید کرد و این که اکثر اوقات فارسی حرف میزنید خوب میکنید فارسی روزمره عجیب و غریب است
 مردم در هند وستان استخوانها شکسته اند و کوچی مقصود را بلد نگزیده اند هنوز شما از خانه بر نیامده اید و فیکه خوبتر
 خواهید زد و فارسی یاران خواهید شنید قدر این نعمت خواهید شناخت یقین بدانید که شاعر یا منشی شدن امکان دارد
 لیکن فارسی حرف زدن خیلی مشکل است اگر نه از خط را ملا حظ خواهد کرد این عبارت که شما می نویسید و در هیچ خط
 نخواهید یافت بخدا که این الفاظ گوش زد کسی نیست زیاده خیریت اگر رسیدی علیخان برای درس گرفتن بجد
 والد شما بیایند از طرف من بعد سلام شوق باید گفت که پیشتر خطی برای سیدی حسین خان موقوف خطای
 حکیم شیخ الدین احمد خان فرستاده بودم تمایل که رسیده باشد در همان خط سلام داشت تیاق بخیریت شما بود
 و این خطی که برای استاد شما رسد شما همه را برای خود بدانیید و بالا لاله امرت لال بسیار در اشتهار
 راه اتفاق بر خورد افتاده روزی میگفتند که فرد من برای دستخط بحضور رفته است حالا معلوم نیست که دستخط باشد
 رفته بود روزی که سیزدهم شعبان روز یکشنبه بود خط مسرت منط مع عرضه که اسمی جدا میزند و نوشته بود
 بار چند که جدا جدا بنام دوستان بود بمطالع در آمد حالا غزلی که من طلبیده بوده ام نباید فرستاد و انشاء الله
 روزیکه می آید همراه خواهد آورد لیکن یک کاغذ را تلفت نباید ساخت و بنحو اتم که نقل غزلهای عالی با سر و در
 دیوان خط بر او شما ننویسید انیده شود تا شما در محنت نیفتید و غزلهای مشاعره عالی هم بوالا جدا جدا رسانیده
 جناب محرم در حاشیه دیوان نوشته باشند نزد شما فرستادن ضرورت نیست زیرا که اگر دیوان آنجای بود

بهضایقه نداشت حالا چه فائده این باز صحبت مشاعره از ضیق فرصت صاحب مشاعره منعقد نشد
 و بعد از آن هم نخواهد شد و من هم درین روزها آنچه میگفتم برای مشاعره می گفتم و رفتن و مشاعره بیاس
 صاحب مشاعره بود حالا اگر ذوالقرنین هم مشاعره بکنند اراده ندارم که بروم آنهم بر احوال دیگر بداند
 که سعادت علیخان در عتوق پیرا و پدر خود می چربند بلکه سواهی نظام الملک احدی جاہ احدی از امر
 عصر خجسته هم در شعور با نسبت نداشت لیکن حالا این یو اب خیلی عنایت سنت روزیکه بر نشست
 از بس هم بعد دو روز آن پیاده های نا که را حکم کرد که بر خیزند کس از زن مرد و بزرگ که خواهد بود و هر چه افقه
 و جنس بر و بر کسی فراموش نشده باشد و سواهی اهل معامله مردم بسیاری از قیدیان نیز باشند و جدا جدا
 هم خلعت کشش پارچه کار چوبی مع سپر و جعبه و مالای حر و اید یافتند و هر روز بر بار میروند و باریاب یوان
 خاص میشوند و از قرآن و آثار چنین معلوم میشود که مشایره برای وزیر صاحب امیر صاحب قاضی صاحب
 هم معین شود درین عرض مدت که هنوز یکماه نگشیده یو اب حال هزار خلعت مردم خشیده باشد و نقل
 چهار روز است یا بیشتر که بدرگاه حضرت عباس سواری جناب عالی باین جبروت رفته بود که تمام بازار را
 رنگین کرده بطور ازین بندی آجاس فافره در هر دکان پهن شده بود و چند جا در راه بالای بام نوبت
 میزدند و بر سر بام لوپهار قص میگردند و سامان سواری چه بگویم که در تقریری آید از بودج زرین جواهر گار
 و زینهای مرصع کار و دیگر چشم و خدم که چشم فلک ندیده است همراه بود و از کثرت خلق دو قدم راه طی کرد
 برابر و کرده مسافت بود مردم بسیاری در کوچه بازین غلطیدند و ضربا خوردند و حاصل جناب عالی در تمام
 زرفند و دوست بر لولیان فقر اعیانداختند و بدرگاه رسید و یک اشرفی و یک نان طلا که با و بالا
 یک سیر در وزن بوده است نذر کردند بعد مراجعت هم تا شام انبوه مردم کم نبود آمد بر احوال مرزا حاجی صاحب
 ایشان علاقه که خود در سرکار بیلی صاحب داشتند خلعت آن بنشین می رسید و خودشان در حضور جناب
 می باشند جناب عالی را بر ایشان خیلی نظر عنایت است چنانچه خلعت هفت پارچه و سپر و مالای می و از
 و پاکلی جبار داران ایشان محبت شده شمارا درین عرصه دوسه بار پرسیدند و رفته که شما نوشتید این حالا ایشان
 نمودن بناسبت نیست بطور دیگر از طرف شما نوشته خوانم و بر رفته چه موقوفیست من برابر بر رفته

روزگار شما درین سرکار معرفت مرزای موصوف مرکوز خاطر دارم طبعی بایستید و نظر لطیفه بفرمایید
 رفته بود پویشیده نماند که پریروز که چارشنبه و پنجشنبه و جمادی الاولی بود خا نصاحب کرم تاج انگلیسین خا نصاحب
 داخل شهر شدند و بایا صی صاحب کلان در مکانی از عمارات انگلیزی نزدیک مکتبی صاحب مدبر و منسود آمدند
 منشی امیر حیدر بچم صاحب بهادر موصوف هماننداری و دیگر مهمات سبت لیکن مصروف طعام از سرکار منشی موصوف
 خواهر رسید و پریروز که غره جمادی الآخره بود در عیالی و لوی حسین علی خا نصاحب با فقیر هم ملاقات شد تا بر
 گفتگو ماند طعام سیم یکجا خوردیم شاید طعمه در پریروز از طرف مولوی صاحب باشد جدا می رشتا اراده کرده بودند که
 طعامی برخی خا نصاحب بفرستند من منع کردم برای اینکه زیاده از سه روز نهایت چار روز نکشد نمی توانست کرد
 و سواي طعام صاحب کلان از چایای دیگر هم طعام می آید در صورت ارسال طعمه بر بادی زر خود دست فائده
 طعام آنست که همان از ان لذتی بردارند اینک نصیب اعدا شود هرگاه باراده اقامت چند روزه اینجا خواهد آمد
 بمنا ایقه ندارد و سواي این میانه شما و خا نصاحب سیم تکلف در کار نیست اگر از اول معمول مرسوم شده بود
 که هر وقت خا نصاحب وارد شهر شوند طعام برای ایشان باید فرستاد و حالا هم مناسب بود چون پیش ازین در محرم
 اتفاق نیفتاده بود حالا بی جهت غیر از تکلف محض صورتی نداشت نقل امروزه این سبت که از صبح باران شدید
 باریدن گرفت تمام راهها خصوصاً راه کوچه ها گل شد خا نصاحب همین علت و نیز از جهت رفیق بملاقات بعض
 اجنبای آرزو مند که دود و بار برای دیدن ایشان آمدند و در خانه نیافته بایوس برگشته بخانه مولوی حسین علی خا نصاحب
 نتوانستند رسید تا صاحبان چندوم برای باز دید که دیروز خا نصاحب نزد ایشان رفته بودند بخانه مولوی حسین علی خا نصاحب
 آمده سه ساعت کامل که یکپاس بند و ستانی باشد نشستند چون دیدند که خا نصاحب نمی آیند و خبر هم نخوانده بود
 مخص شدند حالا وقت عصر اگر خا نصاحب اینجا وارد شده اند مشارالیهما خا نصاحب دیده نزد میان فرین خواهند
 یا فردا صبح آمده رخصت خواهند کرد خبر و انگلی خا نصاحب فردا گرم است لیکن باید دید شش غالب است
 که فردا روانه شوند چون خا نصاحب سر پا با غنایت عطیست و جبروت شما که درین روز نام خدا بهر ساد آید
 و کیفیت جیم شدن مردم ذی اعتبار در خیمه شما و دیگر جاک و چانه بیان کردند من هم از راه خوشامد فرماد
 که شاید درین روز بیرون بیایند و درین باب که نیم استار و کسری باشد در یک فرخنده برای شما فرستاده ام

مناسب آن بود که در میان بفرستم چون دیدم که چو شما سوچی و گویا که برای دیوان صاحب طلبیده اند و لیکن میگوید
 بهر چند قسم رسمی برای شما فرستاده اند بعدین بپسته گفتا کردم جلوانی سوان خوب بود لیکن باین خیال که سواد را
 سنگینی داشته باشد از آن هم دست بردار شدیم تحفه محقری که برای اعیان قبول باید فرمود با تزیینات را در آنجا
 بجای خود از طرف من باید فرستادیم که شمار را کم بیاورد و آینه اسید را اضافه بایشه صاحب الا انما قسب حق است
 لسی بر باد نغیر مایند و زبانی خان صاحب است که صاحب الاجاه و حاجه امامی را بفرج آباد طلبیده اند و در عهده منشیگری
 و لژ و بنام ایشان مقرر خواهد شد تمام شد تقریر خان صاحب حال پیشونید که هر چه میشود تعلیق بخت و اتفاق را از
 لحد نشد که آقای شما و جمله کچری چپیک از شما ناخوش نیستند با هفتل که به ماه آقام در همین ملک خشت بعد از آن
 هر چه خواهد شد خواهد شد آنچه نوشته ام در دل نگاه دارید و خوب کردیم که کاران باز گذارند اشتیاق مال عاریت جا
 باز نگذاری نیست خدا شمار الا انی آن بکنه که دوستان که کثرت و اسب بلکه فیل از شما بعاریت برده باشند و گاه
 مازه سوای خیریت و ضعیف و شرافت نبوده است که تحریر در آید پس فردا مشاعره است غزلهای تازه بعد از این که
 من هم از دیروز بنحاس آمده ام دیگر اینکه دیروز دید شما بگوئی نو تعمیر میرفتند در آشنای راه با خان صاحب ملاقات
 لیکن این ملاقات داخل ملاقات نیست اگر فرصت می شود خان صاحب نزد جد شما می آیند زیاد خیریت
 قه ۱۲۱ محقق نمائید که خط شما مرقوم دوازدهم صفر ۱۲۲۶ هجری رسیده مسرور ساخت روز سه شنبه
 بعد هم شهر صدر بود در چند خط رفته اسمی آقا صاحبان و اگر نگذارد که اله بقم نگذارد اید این قدر تساهل بهم نیست
 جد یکدیگر و خط چیری نمینوشتند یا شاید و بسیار خوب شد بهندوی صدر و سپهر ستا دید اینصورت موجب برکتی در
 رزق و سبب خشنودی خداست فرستادن این بهندوی در عین ضرورت اتفاق افتاد من امروز در عین
 نده والد و عموی شما را همین جا طلبیده گرم احتلاط بودیم که هر کاره داک این خط را آورد و اینوقت که در پی نرفته
 موی شما کاغذ بهندوی گرفته بنابر ضرورت آتش دادن و دای کیما مخص شده بنحاس نرفته اند از نرفته کاغذ نرفته
 میون داده مبلغ از حاجن طلب خواهند کرد و از کسانیکه بهندوی بنام آنهاست یکیک یا و سپهره کونی یا شش
 روض این مغفوه خواهند گرفت این زر را که شما می فرستید همه بشاد میشوند از اینجا معلوم شد که در دنیا هر چه
 برست و پانی برده ال کسی که زر را بکمالات روی زمین اگر کسی جمع باشد در دنیا هیچ عزت ندارد و زر نرفته

محقق
 در آشنای راه
 ملاقات

و مادر و برادر همه شخص سخنی و صاحب مال زیاد دوست میدارند از محتاری مرزا ابو الحسن خان و پسران و بسیار خوشش
چون مرد سینه صاف و خوش همت و دوست است هر قدر که ترقی برای او صورت بندد و دلش شاد میشود و لیکن از
باعث برخاستگی خاطر خانصاحب که مفر تا جالده خجسته خان دل بر آتش غم و غصه کباب گردیده باید دید که
ایشان بر برگشته باشد یا استغفار داخل سرکار میکند بر کسوف اگر ایشان بمانند شما هم بمانید والا بنوعیکه صورت
بند و حیل پیش کرده ترک نوکری نموده اینجاسیامید خدا را تاق است آدم سخن مردانه و اراد از دست ندید لیکن اول
بخانصاحب موصوف باید نوشت که من در ترک علاقه رفاقت جناب از دست نخواهم داد برین نوکری چه نوشت
اگر داخل خبر از تصور یا شد یک ساعت آب در اینجا نمیخیزم گیاهانی این زمین مثل عقرب میگرد بعد از آن با ابو الحسن خان
دیوان بماند و یکمیش آورده ترک علاقه باید کرد والا آئین نگه زنی نیست که کسی بیاس خاطر کسی ترک نوکری نماید
بلکه یا خود میشود و ضرورت تحریر خط برای خانصاحب ازین سبب است که مبادا شما در دست ایشان نوکری بگذارد
و مردم گمان برند که از بیم صاحب کلک نوکری را گذاشتند یا صاحب موصوف خودش ایشان را طفل و نارسا دانسته
جواب داد بر خید مرزا ابو الحسن خان زیاده از خانصاحب باشد از نبل محبت و شفقت خواهند کرد و ترقی بهم بسجی خان
مغری الیه تصور لیکن حق احسان خانصاحب که مفر از زیاده از نیست امور دنیا اتفاق است و بران نازا نماند
همیشه تمام دران باید کرد که زبان مردم نشود از زبان مردم باید ترسید و دیگر آنکه در القاب کنایه درین خود بزرگوار
یا بجهت و شفقت پیش بیاید لفظ شفق نباید نوشت قبله شسته منج غایت احسان میخیزم و امیدوارم باید نوشت زیاده از
رقعه ۱۴۲ رفته شریف در لاف عرضی اسمی جناب قبله که از لشکر ظفر از مرقوم در هر پنج الاول شسته ۱۲ هجری در
از منته تباریخ چهاردهم تقویمی و سیزدهم ربویتی بر روز شنبه که عبارت از دیر روز باشد رسید و سه در ساخت حتی تعالی
در همه اوقات درین سفر همراه باد از خط دیر و چنین شرح می نماید که هنوز دوسه ماه تشریف داشت ملازمت ایام
والا مناصب عالی شان همین ضلع اتفاق افتاد که در همین لیالی و ایام پوی بدست شما باید تا آنکه یکدفعه
بصرف می آید ایمن شوید و آنچه باقی مانده اینجا بفرستید و دلما را و انده می دست دین درین مقام جلیل و
ندارم لیکن شما نام خدا حال اهل زبانه را خوب میدانید و در فرستادن با درچی چند چیز مانع شد یکی بدست آوردن
با درچی جوان خوش ظاهر و خسته کار در صاعقه بلخ شما هم بجای خود انصاف بکنید که شخص صاحب این جامه کجا پیدا

پیش شود و اگر هم مستلزم بود یا پانزده کی میگذارد و دوم قضیه است بزرگ است که لازم نیست که بخواهد
یا این عظیم الشانی سوای آنجا بود و چنانکه بارها بطریق معرفت خود بسیار و این امور را بنظر دارد و بخواهد باید که
زیرا که بیشتر این گونه آدمیان متوهم و متلون الطبع و طفل مزاج واقع میشوند و رفقای شان دشمن یکدیگرند و با هم
بعد طعنان خوردن و حتی در مجده پیدا شد و تهنه یا میخند رود و خوردن بهمان مرتضی جان را و دیوانچی و در پیشگاه
بزم نام یا مقید شدند یا بعضی تلف در اندک لیکن این اندیشه را چنانی بزرگ مثل جناب عالی داماد قبل از این که
بیطبع متوهم است صاحب و الامتاقب شهادت بزرگ و دانا و ذوق عالیشان نیز بیکه خصال اما اگر چه چنانچه
باشد پس باید که در دنیا کسی سبب نگرانی کسی نشود و برادر چو چه موقوف است خدمتگار چشم بخواهد که آقا
هلاک کند همیشه دوستان برای دوستان و ایالات عظیم صلوایه و غیر آن میفرستند اگر چه این سووید آنرا
داشته باشد ممکن نیست که کسی چیزی از دست کسی یا فرستد کسی چیزی را لیکن با این حال این را خواهد بود
اعظم امر که بر کشتن و مقید نمودن آدمی قادر باشد و برادر چو نماینده و در پی کشش از خود و نه از اینها
و برای همین در دعوت چنین کسان زر نقد برای مصروفه یا در چینه مقر است که بهمانجا بچند شوند و اینها
این میفرستیم که جوان خوش ظاهر و صاحب از کجا باید اگر باشد بهر بهانه رو به الله اکبر و اینها
و سوای این طبایخی و خدمتکاری و وعده کی بزرگ و دیو و جادو و در دست که بهر سخن نام و اینها
زیاده از بست و پنج نباشد و صورتش هم صورت آدمی است پیشین این امر در توکاری صاحب الامتاق
آمده بود و من هم راضی شده بودم می خواستم که او را بهفت روپیه خرسند ساخته بهر دستم چون در میان این
خط شامه من کوچ صاحب خالیه با هر رسید این اندیشه هم نمی طرازا یافت که بسا و اینهم چند نفیقه
اگر باز هم زری داده فرخص نمایند مضایقه نداد و الا سخت خرابی است اگر چه پیشه بیکی و آدمی که از است
پولی یافته برگشته اند دل اجازت نداد برای اینکه بسا و اینها طوطی بنی بزرگ و این در آن زمانه که برای کاره را
زنی بستند و در قیامی گیر کردند حرفه روانه اینطرف میکند با هم اگر چه اینها پیشه سخن گویند و اینها را
رقعت ۱۴۴۱ مخفی نمایند که تبارخ چه هم رجب خرفت نمایان سید و مطالبی قومه الفهم در آنجا نوشته بود که
شاید جواب بعضی سوالاتی از اینها در وقت تحریر خط و خطها نشانده باشد و اینها نیست که در اینجا

جواب خط شما را و چون آن خط را برای همین مسلم گذاشته بودم که آنچه استفسار نموده اید با حسن توجه خاطر نشان
 شما سازم لیکن چه بگویم که وقت تحریر جواب چنین خیال رسمید که آن خط را پاره کرده ام زیرا که معمول و معروف است
 که هر خطی که از طرف شما میسر بعد مطالعه برای منیت پاره میکنم تا زود زود بسیار از خطی که مستضمن مطالبی می باشد
 از این بعد تحریر جواب درین بلا گرفتار میسازم چنانچه این خط را هم چون مشتعل بر سوالی چند بود نگاه داشتم بودم از
 اتفاقات آن وقت چنین در دل گذشت که شاید حواله بقوت دستنی کرده ام از این سبب بعضی سوالات را جواب
 نوشته شده و بعضی را ملغی ماند بعد روانگی جواب روزی خط مذکور جاینگی گذاشته بودم آنرا بخاطر شد و آنرا
 دیده خیلی متأسف شدم من بعد قلم را برده شتم و جواب سوالات را در آن درج نموده حواله کردم که بزرگ بر شما
 چون رسیدن خط در آن انگلیزی انقیضا است لهذا این وقت اعاده آن میکنم اگر بعد ازین خط صاحب آمد
 و اشاره خط من که سوای لفافه خانگی شماست خواهد بود تذکر آن چیز ناخواسته کرد و الا انتیست بیجا چه ضرر و زیان
 توقع آن دارم که اگر آن خط رسیده باشد خیر و الا باز در خط خود اعاده آن سوالات نمایند زیرا که بعد تحریر این خط
 بنیط شمارا محض ساختم و تمامی سوالات را بخاطر ننانده است لیکن در آن خط هم ذکر لفظ اسامی همچون که در
 زیر که تدریغ احوال لفظ دیده نشود خاطر جمع نمیکرد و در صراح احوال لغت بکمال اختصار مینویسد و این
 در احوال دیگر لا در قافوس ازین جهت چند روز صبر کردم تا قافوس از نماند آشنائی طلبیده دیدم لفظ اشامی با
 ثانی شلخته باین صورت اشامی چچ چا بر نیاید و غلط محض است لفظی است که مقصد بیان ساخته اند و اسامی
 با همین بی نقطه و فتح الف بی وزن جمع الجمع اسم است لیکن در فارسی بر یک کس هم اطلاق آن جائز است
 و توقف دوسه روزه در جواب خط ازین جهت بعمل آمد که تاج الدین حسین خان صاحب را در سر قدیم غرض بود
 خط جناب مدح هم ملغی این خط است ملاحظه باید نمود این بار در خط من بندگی بمرزا حاجی صاحب
 که اگر اوقات از دست غفلت شما میباشند دیگر وضع و شریف خانه بعافیت هستند درین زیر برای دیدن شما
 چهارشنبه روز پنجشنبه بودم اگرچه شما اینک آنجا خوب در روزانه نظر را از دیدن بجز در قافوس صحت میکنم چچ و پشیر که زیاده
 رقه ۱۲۴۲ لودعی المی من مسلم الله تعالی بعد اشتیاق زیاده از تحریر و تقریر واضح باد که دیدم که در این هم
 سببه اسیری بود و مکتوب انوار در لف غایت نامه عمومی والا قدر شما که مرقوم شمر نموده است و اسعد الله

خط شما را
 و چون آن خط را
 برای همین مسلم
 گذاشته بودم

نیزه طراز رخسار و صول مسرت شمول و مضربش ز تن نشین گردید روانی عبارتش بتامه کمال
بود لیکن بعد ازین دو لفظ که در مکاشف یا راغب مستعمل است و شما از عدم تنوع لغت مجبور از ضرورت
یکی اینکه نوشته بودید که سرفراز نامه محمول از اخبار انجیل صاحب سخی اخبار جمع خیرست بتشدید یاد این لفظ صفت
ذوی العقول است نه صفت غیر ذوی العقول و خبر مرکز داخل ذوی العقول بنقل شد دوم اینکه مقارن بودن عبارت کمال
سلک شما ترشح نموده بود که شرف صند خشیده ریش افکار دل را آشنای مرییم لطیفان گردانید این فقره لا ینفک
و آفرین است لیکر همین لفظ افکار که صفت ریش واقع شده خبرانی گرد پوشیده نماند که ریش دوم معنی دارد
یکی زخم دوم صاحب زخم را گویند در ریش معنی دل زخم دار است دل موصوف و ریش صفت آن ریش دل
معنی زخم دل می آید و ریش افکار هیچ معنی ندارد ظاهر است که اگر ریشی را مضایف و افکار را مضایف است
قرار در مرییم مفید معنی نمی آید و اگر افکار را صفت ریش بنامیم باز هم همین حال دارد این قاطعاً مخصوص شما
اکثری از فضیلتان صاحب دعوی درین مقام لغزش با همینانند خصوصاً در لفظ اخبار اخبار که در مقام کمال
دیده میشد که بغیر وجه دانی جانشینی فرعون و عمرو در اسرار اند لیکن چون شما ذهن خوبی دارید و مشتاق
صحت الفاظ میباشد و بدینسان یکی ملک تحقیق است حد و این غلط را مثل شما قنند و سنگاه
نزول از نام اعتبار است و دیگر آنکه سوای خط میان کشیر و سید محمد خان که جواب بهر دو فرستاده شد خطی
مافوق خط صاحب نبود که جواب آن از بیرون نرسید امیر صاحب نوشته اند که جواب خط غلام علیخان
افترست امید خدا شایسته است که نه خط میر سعد الله خان بمن رسید و نه خط غلام علیخان شاید از سهو در خط
نمی پیچیده باشند بالجمله باین قصص کجا رسد لا سر رشته بطلب دیگر بدست می آید نیست که از او خبر کجا
و احوال قبایل این بود که از تپراسی که نام دهی است برکنار هر چو کاسوای تپراسه مشهور که معجزه آگوست بلکه بگویند
لیکن با طر حواسین هم موافق عرض حکیم حمدی علیخان بسبع مبارک رسید که در جنگ سرشته که در فرجه
خیام دولت شد شیر بسیار است چون خود بدولت عاشق شیر و شیر اند باید نظارت بگشتند ازین جهت در
مراجعت قبولی موافق شد بی اغراق و غلو میگویم که دیشب شب ماه درین میدان لطیفی داشت که کیفیت
آن امر نیست و جدائی تجرید و تقدیر ادا نمیتوان کرد جای شما پیدا تمام صحت افزش نمود داشت و بر و هم

و گویا که در دنیا ای که بیشتر حال را بکلی توحید باشد چندان روزی نمی ماند است بعد از این باید دید چه خواست که برای کار اقبال
 اگر که امر عمو غواهند که لیکن بی نیازی در زیاده نیست رفته ۱۷۵ میان احمی و سلیکم البته بقاعده شوق واضح باشد که در پیوسته
 که چهارم بر پنج اول است که در آنجا به هر یک کوچ سه کرده چار کرده بکنار نه گشتی رسیدیم اینجا چه چیز نامه جانور که چنانکه در پیش
 کیساعت آدم را فانی می سازد و علامتش واری پر در ارج سیاه نیست باین طریق که آنرا بر سر قلیان گذارند داشته
 قلیان را بقوت تمام بکشند تا زهر آن از بدن بیرون آید بسیار است لیکن الحجه شد که یک کس اینها را نگذارد قاعده
 ایشان سپردست که خود بخورد و نیش نیز نهد تا وقتی که زهر دست کسی نیاید خلاصه مرور در اینجا مقام است و فردا هم بقیه
 مقام در اینست میشود در روز مزاج دشمنان جناب عالی دام اقباله قدری حرارت بهم رسانیده بود ازین جهت تمام
 از این پاک داخل سردی داشت گردیدند لیکن امروز فضل الهی است هیچ سوار شده در وازده گله تفنگ
 انداختن دوازده سلیک رچی شکار کردند پریر و حضرت صاحب عالم بهادر چند دویساره و بهر تیر باد بخان کور بسته
 و جلوی خوابانی خفته برای جناب عالی فرستاده بودند امروز پنج اشرفی نذر الموش در سواری گذارند خفاصه
 صحبت بسیار خوب است اگر آسمان چشم نکند امید هست دیگر آنکه شارا و دارا جود و عوی شمار درین سفر بسیار
 میکنم فی شانکه اغراق میکنم که این سفر سفر نیست عجب بیست که روح را تازه میکند خدا نواب در این عالم
 بهادر رازنده دارد که روادار آن کسی نمیشوند شصت عرض کرده بود که امروز نیمه بفلان طرف روان باید که در ارشاد
 اگر آنجا آب بسیار کم است طرف ثانی باز بعض رسیند که سقاخانه آبیاری آنرا در شاد شد که من برای این خود
 نمیخواهم که خلق خدا متصدع شود و الله بآلش که این رعیت پروری که در مزاج جناب عالی یافته میشود شاید در امر
 سلف باشد والا امرای اینوقت را هیچ نسبت با ایشان نیست و نبوده و از عنایت جناب مرشد زاده چه عرض
 نمایم که بستم را سواری رتبه عنایت می شود و نه چو در گاڑی می آید برای فقیر خود چو پاله معین است و سه روز
 پیش ازین هم که خیمه بکنار آب اتفاق می افتاد جای شما خالی کیفیت داشت آنروی آب چه قلمهای خوب است بهر جا
 بود لیکن کم بود و بسیار و سوای این ما مردم را با خطاطی چه سروکار و قلم خوب است خوشنویس باید ما را خطی که
 خوانده شود سروکار است با جمله این قلمه زمین چار طرف راه است از آنجا بای میگویند پیروز بقول پاره از عوام چه بجهت هم میگویند
 زیرا که خطی نام منوچی بسیار از فقیر خند حاجت نفوس بخش علی باید گفت که بر سر پل خیمه که در کنار قصا بان در این است

بنحیاس وقت سه پسر خواهند رفت بهمین حساب در روز عرضه شما آخر روز رسید رحیم بیگ که گفته اند که با
این وقت که دو پسر هنوز نرفته اند آورد عرضه و خط آسمی خود را بطلالعه در آوردم رفتن شما بمیله بیست و شش روز شما
در خیال من بود این پسرانند همان پسرانند که میفرماید پیش از آمدن سید اذ و گنگو گرام جی در نقل طالعیه
این پسر خوش احوال نام او می برند آنچه از حالات منشی نوشته بودید معلوم شد هرگاه صاحب اینجامی آید او استعفا
نوشته است فمید و میشود و بقول شما بر صورت آدمی را تابع نجات و اتفاق باید بود اصل این است که آدمی
دنیوی همه تعلق اتفاق است عقل و تدبیر و این مقام خل ندارد و لیکن عقل هم چیز نیست که آدمی را مطعون
یعنی دانایان باید که کاری نکنند که عقلا او را ذلیل دانند با عوام سروکار نداشته باشد بزرگوار میگویم که شما اینجا
نمی آید اگر بطریق نخصت بعد چندی اتفاق افتد مضایقه نیست والا بر کی و میشی علاقه نظر انداخته نباید که
همین کم و زیاده میشود و فی الواقع دانایان بنسب را هیچ دانسته اند و میدانند درین عرضه سوای این عباد
که منافع آنها تعلق از این دارد غلطی نبود زیرا که تعلق بان دارد میبایست حال احسن و افضل آتی جاق
خاطر شریف جمیع باشد عند الفرصت کامیابی رسم تحریر با آقا صاحبان مخدوم هم جاری باید داشت اگر
ایشان در بند رسمیات نیستند لیکن باز به تقاضای محبت بهمین اینخواهد و گنگو گرام جی خود را فدای شما
می دانند آقا صاحب کلان نام خدا را الله است و دست و از پیر پیکاره گزین اند از قسم طعم و شیرینی و میوه فصل
هر چه بود است آید میخورد دیگر خیریت رفته شام دیر زده رحیم بیگ سه کمیس در نقل خط میر نصیر الدین
در دست همراه بهلبانیکه زر نقد و ما جهان از بیلی آورده بود اینجا آه من چون سر نامه بخواندم و نگاه بر خیم
کردم و دیشتم که شاید میر موصوف این ثوب را برای من فرستاده از بخاطر این بود که همراه بهمین بهلبان است و
سازم زیرا که من غایبی این چیز را نیستیم لیکن چون خوابم طالع در آوردم معلوم شد که دو جفت کمیس که چهار عدد باشد
بزمای نامبرند که فرستاده اند آنوقت خود جای گفتگو باقی نماند چون از بهلبان پرسیدم که این خود دست راست است
گنجاست گفت بعد از محمول بر پشت که در عمل انگه زیاده بود چار نیست بر کناره دریای گنگو بر جمدی گمان آنوقت
سه روپیه پند کرد و برگردن ز کور رفته آنرا بهم بیارم فقیر یا فاضل صاحب گفتم ملازمان آقا صاحب بزرگوار یاد داده کمیسها
از و گرفتند معلوم شد که کمیسها را در روپیه نگذاشته بود که جایجاد ادا شده بنوعیکه تخیر شستن دغاوی

دور حدیث اندیشه پس همین قرینه معلوم شد که میرزا صوفی لایحه ها بمهاجرت داده باشد و آن مهاجرت در بنی خود
 گذارشته است و اینجاست که در این خدیه پیش کرد و بازاری بدست آید و الا محمول چهار کتبیست و نوشته
 حتی تواند شد خوب از ما چه میرود و با بطرف ثانی این احوال را خواهیم نوشت امروزه اینگونه استیم آمده اند هر سه
 کمین تفویض ایشان نموده شد هر وقت که کهیس چهارم می آید آن هم سپرد ایشان است و هر یک در این گونه را آورد
 تا فدا صاحب میداند که این را بگنید و در و پیچ باقی از خانه خواهیم فرستاد و آقا صاحب نگرفتند بجان شما
 که نام هر سنگی که در و طبع غنیمت گاهی اشاره درین باب بطرف ثانی نموده بلکه این قدر بی پرواست که خط هم
 ننویسد میر صاحب از طرف خود تعلیم آید خلاصه خط میر صاحب برای ملاحظه میرسد بعد مطالع باره
 باید کرد و از خط مولوی میر علی نقل نشود در و انگشتان نوشته حواله کردم بکنید و اگر نوشته گذارشته باشد
 دوباره چنان بنویسد من باید دارم که شمار پیر و نوشته بودید **رقعه ۱۷۹** بر صغیر خورشید نظیر غنی شما
 که درین رومال که بچونجا دست می آرد هشت ورق که یکم خرد کامل باشد بر از اشعار منشی محمد صادق است
 و شش ورق دیگر از اشعارات شیخ احمد علی هر دو را بخوبی نگاه باید داشت و یک بند کاغذ چهار غزل تازه
 و پنج بیت دیگر دارد همه را در دین و در حاشیه دیوان باید نوشت من این وقت بیایم هر از حاجی میرزا
 شام که بر میگردد و من خود شما میرسم این اشعار باین صورت اتفاق افتاد که پس پرورد غزل اول گفته بودم
 و پرورد غزل که بعد از غزل اول نوشته شده و غزل ردیف ندانست و پنج شعر در ردیف بسی دور
 هر دو پرورد اتفاق افتاد از باعث بعضی موانع از انجمله رفتن بخانه میان آفرین و اختلاط آن سید که فرمایش
 منسخه نموده بود این غزل تمام نشده شما همین پنج اشعار بنویسد من ابیات باقی گفته خواهم نویسم امیدوارم
 دیگر دست میدهند آن هم نوشته خواهد شد **رقعه ۱۸۰** منشی طلیق اللسان خواجہ امام الدین سمرقندی
 که رشک صفایانان در محاوره زبان اند دریافت نمایند که خطی بنام مرزا صادق خان صفایانی در لفظ خود
 که اسبی والد ماجد شماست فرستاده ام لازم که بخش علی را طلبیده بگوئید که این خط را متصل چو لی
 چنانیکه یکروز مرزا تقی را طلبیده بودند رسانیده بیا بلکه نام مرزا صادق هم نشان باید داد و اگر حسب اتفاق
 جایی رفته باشد بگوید گفت که خط را حواله سپردی که با بنام دارد و در دم در و از صاحب خانه نمی باشد

بگوید که این خط خط مرز اقبال است هرگاه آغا صاحب بیایند خواهی داد دیگر آنکه پیروز جناب عالی میفرمایند
سیرت شرف علیخان را که لباس انگیزی میپوشد برای دریافت خبر خراج بجهت حضرت صاحب عالم فرستاده بود
این ادل روز اتفاق افتاد و آخر روز مرز الشرف علی در او نغمه دیوانخانه که نائب رضا نعلیان الشکاک
با دوازده گلزاری از گل گلاب و چنبیلی دود بزود و چکر کا آرد و دالهایش و پنج کوزه روغن لطیف و خوشبو و پنج
سبوی رسا و فرستاده بودند خلعت بشمار الیه میدادند از ترس حضور بگریخت و خلعتی نصبت که امام علی
را بجا این ضلع پنج چکره غله و پنجاه بز و بست و پنج کوزه روغن همین قدر رسا و ده گاو و پانزنج ضلع
بجسور جناب عالی آورده بود جناب عالی اینقدر اینها فرستادند لیکن دو گاو و پنج بز فروختن کرده بودم
اینهم آمده بود و همین قدر برای صاحب کلان آمده بود و در و نیم که سواری از پیش سر ادق دولت حضرت
بر شد زاده گذشته بود آداب بدست خواص عرض کرده بودند لیکن هنوز ملاقات نشده در سکار خواهد شد
ر **ق ۱۵۱** **خواجه امامی** صاحب سلک المهدی عالی در و نیم باس خاطر شما در مقدمه شیخ محمد حسین بن بجای معلوم
فرستاده بودم آنچه دستخط شده است را رقم را از اول همین گمان بود لیکن باس خاطر شما نوشته شد نوکری در
سکار ایشان خیلی شکل است که سانیکه این سکار را ندیده بسوس دارند و آنرا که نوکر اند در فکر یک بسیر میزند لیکن
که در ترک نوکری رو سید از سبب نیامدن نخواه هست در انتظار بآید آنخواه اول نخواه دیگر جمع میشود
بجای را اینقدر پول بجانند که از نخواه دست بردارند **ر ق ۱۵۲** **خواجه امامی** صاحب سلک المهدی عالی
افسانه ترکی را که خود بنفس نفیس تحریر فرموده اید میر نصیر الدین برای مطالعه بدید جناب مدوچ درین روز ملاقات
چار شربت را بنصح رسانیده یا و بیکرند و عبارت هم کم بطور خود مینویسند میخواهند که از تصنیف صاحب هم
حفظی بردارند لیکن اگر آدم جناب مدوچ بیاید آدم خود همراه آن آدم کرده باید فرستاد این را برای آنست که شما آدم ایشان
نویسمی نشناسید و الا اینقدر سعی صرف نداشت و این بقیه هم برای همین نوشته شد و الا اگر جناب مدوچ خود و چا
نشد و بیلبلیدند حاجت بقیه نمود زیاده خیریت **ر ق ۱۵۳** **خواجه امام الدین** سمرقندی اصل سلک المهدی عالی
مسوده افسانه تازه رسید دل بسیار خوش شد صد آفرین بلکه هزار مر جا بخشی و کویش بخشی یاز و تنیک در بعضی مقام
پاچا نامه ای نوشته است اینهم از سبب هم مواظبت است اینقدر بخاطر داشته باشی که تو را چه کسی که در کتاب و

تا آن شخص بعد فقرات مستحایم روح او ذکر میکند اگر چه مطلب تقدیر نام او نیز حاصل میشود لیکن پسندیده تر است
 که چشم خود بعد فقرات روح مذکور نماید این چیزها داخل غلط نیست بلکه از عدم معرفت توحید و سبب سببها
 رفته بمیان امامی بعد سلام شوق و تمنی با که خواستار قهرم چهاردهم شهر حال امروز که هفدهم ماه مذکور
 رسیده بسرور ساختن هیأت خط قابل تحسین و آفرین بود الا در دو لفظ غلط واقع بشده یکی قان تو قان
 بعضی خون ریختن بجای قان تو کماق هر چند در ترکی قاف و کاف یک است لیکن توفیق بعضی را نشد
 و تو کماق بعضی ریختن و دروم در مع امیر صاحب این فقره و احوال نمیکشید شست آید امیر صاحب حرکتی که
 هم که خدا خاک ایشان را بر روی رحم بر حال غریبان سرشته است واحد و متشع و اندوختن می بایست که خدا
 خاک ایشان را بآب رحم بر حال غریبان سرشته است و آنچه از کسی مرد و معلوم می شود که آید که ایشان را نشد
 بدختم من بازده رویه برای خرج راه با داده بود شش یکبار و پنج یکبار لیکن چون شیوه فقیر و اجابت حال
 بنی آدم است حرانده باشد یا حلال زاده احوال او را نیز خواه راست خواه دروغ شنیده و رحم می کرد هم طریق
 مردم صد اگر گفته اند هیچ یکی از اینها آشنای من نبوده است لیکن چیزی شولان ازین حسن سلوک میداند که
 فلاخی از راه دوستی با سلوک می در زدونی دانند که من آشنای صاحب غیرم در دین گرد امیاشتم **قصه**
 هر دو کاغذ مزاجی صاحب توفیق ستم خان باید نمودن و ما بر سنگ بعد چاشت آنجا اقامت آخر روز شنبه
 همراه گرفته باز اینجا می آیم که کاغذی غیر از کاغذ مزاجی صاحب است آن در جزه دان شما گذارشته ام خود
 آمده دریافت میکنم **قصه** پوشیده همانند که میر عبد الله چهارده تباریج نسبت و هم حادوی **قصه**
 روز دوشنبه در جوی نوافیه عرض سل و دوق بر حمت آبی پوست از نه ماه این عارضه داشت و نیز پسر دیگر
 لیکن خوب کرد اگر پسریم میگوید پیشد با اتفاق اطبا کسی ازین بیماری جان نبرده است خلاصه از دو ماه در
 نوبت سیر و میگفت که آب و هوای اینجا بسیار با مزاج من موافقت کرده روز یکشنبه در آن یکپاس شب با
 سرشته نفس گم کرده بود و فواق شروع شد یک و نیم پاس روز بایمانه جان بجان آفرین سپرد
 پیش روی در دوازه همین جوی تکیه فقیر سه از چهل سال فقیر مذکور درین تکیه میبود سال گذشته قضا کرد
 حالا کوکب ابدال او مالک است پنج و نیمه با داده آن مرحوم را بر روی قوس دیکته که در دوازه آنجا

او نظر بجای او همه را بخون رساخته لیکن مادرش تا دیر بعد مردن با او چسبیده و ریش می بوسید و خود را اندر پای
 که خود یک قالب بر یک شده بود طبیعت محسن هم چند روز ناساز بود و شفا یافت لیکن بانده خداجیزی بدین چرخ
 و بسیاری خود نمود و حالا فضل آبی است معالجه تمام خانه بدست مزار فتنه علی برادرزاده حکیم شفا یافت خواست این بود
 احوال تازه که نوشته شد من هم درین طرف مدت سوای درویشان رنجا کشیدم لیکن از یک هفته صحت کلی حاصل
 خریزه هم که خودم بخوبی فهم شدم از بعضی چیزها هنوز پیر میگویم مثل باد بخاک و شنبلیل و دال اربر و دال مرجع انشا الله
 بعد چندی این راه هم بخورم حالا عمارات چادری هم قابل دیدنست صبح و شام اگر کسی بالای یام خانه که مشرف بر آن
 عمارات باشد نگاه آتاجار استاده شود مرقع مانی و نگارستان چین در نظر بخواهد میدید با وجود عدم رضا
 مردم باز آبادی و ریخا بسیار شده است روزی حضرت صاحب عالم بهادر بایامی جناب عالی دوباره بتماشای کوی
 و گشتارفته بودند من هم در رکاب بودم بعد مراجعت باشا به حضور پر نور چند فقره در وصف آن تجرید را نقل
 پیش و الله شماس حق تعالی شمار ابکام دل رسانیده اینجا بیاورد در خانه همه آدمها چاق اندر قفسه انبیا
 نوبه از انشا پر داری و عند ایست خسار بنده طرازی حفظکم الله تعالی یقین کلی است که بعد آمدن فقیر باین طرف
 بهم شغل فارسی بطور خود با محوی شفیق داشته باشید من هم در دوسه روز می رسم لیکن خدا کند که باران بایستد
 گرد و غبار سهل است و الا در کوی چای گشته راه رفتن خیلی دشوار خواهد بود آدم می طلب چهار تا از یک ناشاق و یک
 و چند دانه انگور و چند تا خویانی و قدری سیته و گشتمش انصوری من آمده بود چشمت ز دشمنان ستاده شد باید که بطور
 میانه خود را حصه کرده بگذرید زیاده خیریت مگر آنکه بعد تمام نمودن رقه یک رکابی که یک سینه کباب دارد هم خدایت
 این هم میرسد رقه ۵۹ **خواجه امامی** صاحب طلال عمر کم امروز که سبت و یکم شهر حال روز شنبه سبت بر من مشهور
 بیکانه و گاه نا بگویم که در پی از منزل دیروز رسیدیم بر روز پنجشنبه تا جمعه که زود تری آید داخل شهر می شویم اگر چه
 هم این حال نگارش پذیرفته و سوای این مراجعت لشکر چیزی نیست که بر سر خطا نشود لیکن بر کس آن حال خود
 خوشتر خبر میدهم زیاده خیریت رقه ۵۹ **خواجه امامی** صاحب الله تعالی اشتیاق سونکرا معلوم نویسون کنیم
خواجه رحمت الله خان منی سنگ یازپ ایدی گیم ایندی فرج آبادیانی روانه بونو و من لیکن حال بود گیم سواری
 بونو و زاکر آن در رفت یا اون پیش آتچیشن منی بسیار سنگ کوی بخشی یاز غلامه مولوق ایامی **خواجه صاحب**

بالا که دیسی پریشان چارده روپینه محمد مت شریف خواهند رسانید انصاحب از ایشان گرفته بخواجه صاحب
 میرضوف بدیندر رسید مبلغ روز دوم حال که دیسی پریشان نمایند و حال لشکر است که در روز که نشستیم
 صف بود از فیض آباد شکر که ده اینطرف رسیدیم امروز مقام است فردا داخل فیض آباد میشویم باید دید چقدر
 در اینجا میشود دیگر خیریت رفته ۱۶ شخصی این کتاب برای فروختن آورده بود لکن قیمت زیاده از حد بود
 پناه رویه میخواستند بگویند که فردا کاتب فی جزی پیچیده داد و دادیم حالا انصاف بدقت شماست هر چه شما بگویند
 قبول میکنم خداوند طرف ثانی چه فهمیده است که این خط از ششت را خط آقا رشید و میرعماد دانسته بخواجه
 قیمت کتاب بر زبان دارد اگر پند صاحب باشد بگنیز مضائقه ندارد میان علی حسین امیر و روانه بخواجه
 شدند سلام بخد مت شریف گفته عذر حاضر نشدن از کم فرصتیا کیده اند و روز و روز که حاضری در دست بود
 سه غزل تازه گفته شده شما همین وقت نقل آن گرفته همین کاغذ را که غزلها بر نوشته شده از رقص برده برستم
 خواهد داد که نزد آقا صاحبان خواهد برد و من امروز از دو مالیدن فارغ شدم فردا بعدی را با بیاید و سترافتم
 رفته ۱۷ خواجہ امامی صاحب ملک الله تعالی خط امی والد شما میرسد بعد مطالعہ اگر حکم شود چنان لغافه را قدر
 تراش داده و بهمن بسته ملفوف عرضه خود روانه سازید و خط قاضی صاحب که امی آقا صاحبان است رستم امروز
 میرسد و اگر پیش از عصر آدم جوابشان رسانید آنرا هم ملفوف باید نمود و الا خطوط امروزه و در آنکس بفرستید خط
 آقا صاحبان در خط دیگر خواهید فرستاد و در خط مردم معلوم رسیدم که بلبیر سدا که می چند خورده است چنانکه
 میراث الله فاضل صاحب خط مذکور را باین علت که غزلهای هندی نوشته بود و روانه والا بلامنته شما میرسد
 رفته ۱۸ خواجہ امامی دنا صاحب ملک الله تعالی بعد استیاق مخفی نامه که از دیروز در محبت کیتانی افتاده ایم که
 هیچ میرسد امروز مقام است فردا که لیکن مقام امروزه درین ارض ذات الرمال پر منج ما که است و بنی بار
 برآه و بود و یاد داشت دیگر آنکه پیچیده است چنان آدم میرسد گرفته پیش خود نگاه دارد و بنگاه من معلوم نمایند
 باید داد که بچاره به صرف خود دارد رفته ۱۹ خواجہ صاحب من خط محمد شفیع که امی فقیه آید بود مرا
 مطالعہ میرسد و رفته دیگر که بنام پیر اوست نیز فرستاده است بعد مطالعه نطش رفته را بستم باید داد که بخواجه
 بهمان آقا صاحبان محمد دم وقت شام آدم خود را نزد من فرستاده بود و چون من غایت ندادم که درین چیز ما

نام خود داخل گنجم یا نوشته پیش خود بگذارم از رسیدن رفته بسیار خجالت کشیدم که این بطور خود ابیات نکرده
 یا میگویم اگر یادمی آید فهو المطلوب الامام روز بطور دیگر دست میگیرم **رقعه ۱۶۴** خواجۀ الامی صاحب سلمه الله تعالی
 را قلم داعی تا این وقت همان مرزا حاجی صاحب بود حال آنکه ای آقا صاحبان تملط نشان رسیده چون خبر
 تشریف آوری این صاحبان تا شام گریست اندام موافق وعده دیشبی امشب نمیتوانم رسید فردا بعد بیشت
 بتفاق میر صاحب از بن مخدومان فرخ فرمایند **رقعه ۱۶۵** خواجۀ الامی صاحب سلمه الله تعالی هرگاه خط
 بوالد خود بنویسد برای ملاحظه داعی هم خواهد فرستاد من یاد دارم که نقل آن تاریخ پیش شما هم بود شاید از خط
 شریف رفته تحت و میر صاحب علی هم نقل آن برداشته بودند من هرگز بخاطر ندانم دیشب یک ماده بدست آمده بود
 و قطعه آن نیز دست شد لیکن چون بعد مصرع بشمار آوردم ده عدد کم بود مجبور متوجه ماده دیگر شدم بعد زمانی
 این ماده بدست آمد قطعه ز نقره ساخت بی شاه دین بچند وقتی در زیر اعظم سهند آن میر سپهر جلال و دبیر
 خان بتیم یافتی ازین تاریخ نشان مجد و کمال و سعادت و اقبال و دیگر آنکه امروز یا فردا عالم فرصت این چهار
 غزل تازه فقیر را بر کاغذی نقل کرده بدست آدم خود نزد آقا صاحبان خدمت بای فرستاد و از آنجا که نزار حاجی
 صاحب یک ملا میروم و از آنجا باز حضور می آیم زیاده خیریت **رقعه ۱۶۶** خواجۀ الامی صاحب دریافت نمائید که
 منوم نیست که دیر یا امروز مرزا چوپان یک پهلوان دکان مرد جوگندم پیش که دقت آمدن این جانشمارا بالای با
 دلیله سفارش او کرده بودم آمده بودند یا خیر و صاحب در مقدمه هر دو کس بطوریکه گفته بودم بجناب قبله
 عرض کردید یا وقت مناسب نبود بهر حال اگر گفته باشی مفصل بنویسد والا بگوئید و فردا جواب بنویسد **رقعه ۱۶۷**
 خواجۀ الامی صاحب سلمه الله تعالی بجزوبیه بدست رستم خان فرستاده شد یا دیگر گرفت و نزد والدۀ میان که
 رفته بای گفت که مرزا قیاس بیشتر که دوستاش تحصیل در پرگنات در ملک انگریز بودند سفارش اکثر مردم با آنها
 نمیشد و همه بقدر مقصود خود کامیاب میشدند و رینوالا که آشنایانش همه بجزول شده اند سفارش میکرد و به
 بانهار و انمیدارد و سابق هم خط نوشته بابل حاجت میداد این نیست که زر برای کسی بطلبید که دو سه بار از
 بعضی دوستان را سخ این هم بچل آورده بود و گاهی که کسی همین جا داده از پیش خود داده است این قدر گفته
 باز گویند که این بجزوبیه گفت شما از پیش خود بچل آن زن که فرستاده اند یا بدیند زیاده خیریت **رقعه ۱۶۸**

مخفی نماند که عرضی شما اسمی جناب خا نصاحب قبله و کعبه پرتیز که پنجم ماه مبارک بود رسید چون من اینجا بودم
 و شما هم از باغچه صوم فرستادن آن نزد من فراموش نماند و در آن زمان که از خانه آقا صاحبان اینجا آمدیم بمطالع
 در آمد تحصیل داری و هر چه غیر از این داخل شما صیغ غرض در سر کار گیتی اگر میزاید است همه او بستانه لطیف و عنایت
 آقای عالیجناب است اگر چه جهان بود و این توجیز را پس ندیدند بسم الله تحصیل داری شما از زانی والا جانند نیست
 خدا آثار سلامت دارد اگر او را پرداخت شما منظور است بطریق دیگر کامیاب خواهیم شد نزد من اینهمه در اصل از
 صحرانی اوست که بنظر او افرایشی و خدمت شما باعث آن باشد در مینو آتشانی ازین پوری خطی بمن نوشته بود
 خط مذکور معرفت آقا صاحب مختار بمن رسید شخص مذکور نوشته بود که چهار غل برای پرکن ت حضور میل تجویز
 رپوٹ شما ان بفرماید یا در فتنه است یا نزد صاحبان بود و هر جا که باشد در دست بنظر بنده است و صاحب
 والا مقصد بنده نظر جواب چه گاه این التماس پذیر خواهد شد عمال مذکور که یکی از آن شما باشد بهر گزین نخواهند شد
 تمام شده مضمون خواه آشنای مذکور بنیچاره چنین فراموش بود اگر فضل الکی شامل حال شما شود این شخص را رفیق خود
 خواهیم کرد مسکین در اینجا حالی ندارد بعد مدتی ده روپی که برای اسپر خود فرستاده بود بخانه او رسانیده شد و سید
 حسن خان خطی: برادر خود میان سیدی علی نوشته بودند که تحصیل داری بنام خواجہ امامی صاحب مقر شد چون
 هندوستانیان از طریق انگلستان بکلی خبر ندارند وضع و شریف اینجا المان برودند که ازین پوری است با این
 ندانسته که در کار انگیز ازین توجیز پیش از آنکه شیخ بر کاری منصوب نموده آید با اینجا توجیز تهر تهر میگردد و آنرا
 خدمت بفرمانی قرار یافت بهر حال خال نیک اثری دارد و آنچه در افواه و اشتهای آفتاب است در زمین
 بطور حری آید لیکن او عا گویان را در وقت ترقی باز باید دانسته اند تا اینچنین افعی: و ازین کوچکی که اسمی من
 خدمت بود بمطالع آرد من بعد خطی اسمی آقا صاحبان مخدوم بنده ازان فرستادم و چون که باب میر میر خود نگاه
 در خط و دیگر ماند که اگر خواهم فرستاد و آنچه در خط سابق نوشته بودم که دو بار در خط شما عالمی دیده شد نصیحت
 که این تحریر در عالم جیل تردد خاطر تغییر نیست شما هم میدانید که نحو با حاجی خطی نوشته میشود محل بالایی بنویسند
 لیکن از سبب چهرت یا متعاقب بودن خاطر کار دیگر با لکاس از قلم ما ترشح نمود انشاء الله العزیز و توفیق بر مطلوب
 میابید و اطمینان بهم میرسد آنوقت بر مان قاطع و دیگر بکمال آب نخت نزد صاحب فرستاده خواهد شد صاحب

من این خوشی ندارم که شما بر علی سینه بنویسید و از دست بکشید من ترقی شما در دنیا میخواهم اگر خدا علم و دولت
 هر دو بدید سبحان الله که چه میخواهد و چشم بینا و اگر علم بقدر ضرورت عطا فرماید و دولت زیاده از حد لکن بعرض شما
 نه بذلت زنی طالع و خنی جنایت خداوندی این بار خطی بر روی نامه بنویسید که بنویسید چون او بذات خود مشتاق خبر فرستادن
 شماست و میدانید که محبت او در دل شماست از راه اختلاط کلمه بر زبان می آید که یکبار اول نیست اگر جواب صد خط
 نخواهید نوشت او فقط صد و یکم خواهد نوشت امروز که از دیر اینجا و از دست شما خواهد رفت خطش بنویسید
 و دو کاغذ دیگر یکی جنایت نامه حاجی اسماعیل نامی دوم کاغذ غزلهای مشاعره حال رقع ۱۶۹ سلمک الله تعالی
 پوشیده نمایند که لفافه اسمی آغا صاحب قنار و خنجر پیر و نور قومه نیست و یکم شهر حال بن رسید و احدی بلای طالع
 صورت حال نیست که من بریزم که نیست و سوم شهر حال بود خبر و انگلی امیر صاحب بتاریخ نیست و ششم ششیده بر
 قریب از زمان جناب محمد و پنجاس آدم و رفتن ایشان بر هجدهم حال شروع ایام ششگال روانه خواهند شد
 و دیر که نیست و چهارم در روز شنبه بود آدم آقا صاحب امجد آن لفافه را مخفی آورده استم را بیرون دروازه برد
 و با سپرده در دست استم نیز با خفای تمام من رسانید خط مرزا ابوالحسن خان دیوان هم در لاف آن بود همه بخوبی دانسته
 و کسی ندانست چون من در اینجا هستم و آغا صاحب اینجا جواب از طرف ایشان بعد از این خواهد رسید و بر جواب
 موقوف است ایشان شب و روز در یاد شما هستند تحریر خط در مقام داعی شدن ضرورت احوال تازه میشوند و باقی
 همین یک خط را می فرستاد و دست آن کفایت میکند صد آفرین بر شما که بر سر نامه نام آغا صاحب نوشته بودید و الا احتمال
 آن بود که چه بداند و پیاد و بهر کاره واک میگفتند که مرا قیاس پنجاس نمیه است و بهر کاره بجز دریافت حال اینجا
 می آید اگر من تنها اینجا خط را میگرفتم باز هم قیاسی نداشتم و اگر جایی میفرستم صاحبان خانه خط را گرفته از راه بی میفرستادند
 میخواندند لکن این احتمال من نیل ضعیف است زیرا که من وقت آمدن خود بهر که در راه را چه چو بدو پیاده طلبیده
 نقد کرده بودم که هر گاه خطی بنام من آید شما آن خط و بهر کاره را پیش آغا صاحب بیاورید هر گاه پنجاس یا جایی
 نخواهید فرستاد اگر خلاص این عمل آمد و دیدار کوکری بطرف خواستید آغا صاحب هم قانع گردند و تقدیر
 در صورت آمدن خط پنجاس احتمالی نداشتم لکن بسیار به انانی کار کردید محبت خدا بر شما و میرود وقت شام
 در خطوط خانگی خطی بنام صاحب بزرگ فرستاده شد در خط مذکور چند لفظ تعزیت حادثه جا نگذاشته است

اعاده آن چه ضرور حالا بعد ازین که عرضه برای جدا نمودن خود بنویسد آمدن مولوی کلیم الدین مفتی عدالت دیر
 بپای غرت و متاسف شدن صاحب والا قدر از دریافت این نسخه حواله بقیام بای خود تا در نظر این مردم غرت
 جاگیرد و در وقت مبصر که در مقدمه رد انگلی خا نصاحب از لکنو بنویسد بنویسد بسیار باشد زیرا که نمودن رتبه وقت است
 صاحب والا جاه از احوال خالصه حب و بیابان و از طرف خود چه تکلفی داشت صاحب من بعد از این نسخه بنویسد
 حکم قطعی ندانید مشوره خیال بکنید هر چه مناسب وقت و در رای شما پسندیده نماید بجل آورده باشید تا
 رای شما صاحب و نزد من پسندیده است رفته است **خواجه صاحب عالی قدر** علیه السلام تعالی پروردگار بخت
 رسید موجب مسرت فراوان گردید نوشته بودید که تاج الدین حسین خان بارتقید از روی پیوسته نامور شد
 لیکن این لفظ را معذورترین جمله نوشته بودید پوشیده نهانند که موصوفه مفضل از امر نامر آه نهست و درین
 مقام بهرین انسب مینماید و معمور یعنی آبادان تخریف شمرست درینجا چه گنجایش دارد و معنی این شعر مرزا شیخ
 شعر به واجب کفر ثابت بی سیه خای مسلمانان نه چو طوطی شیخ سی زار تبسیم سلیمان نه آتش که غایبانی
 و رشت مفتوح و میم ساکن یعنی نزدیکه گذر بانان و راهداران حکم از آنجا و دیگر رانگه زان گیرند این تیغ
 لغویست و در استیصال یعنی سود و دفع است و سلیمانی شکی است برنگه که دو در میان آن رگ سفیدی است
 که از ازار میگردد غرض شاعر این است که کفر و اسلام هر دو در اصل یک است و فرق ظاهر بی نزدیکی اهل تحقیق
 نامعقب برگاه کفر ثابت شد همان ثبوت کفر و سود مسلمان نیست اینی اسلام عیبی که کفر و کفر عیبی که اسلام است هر دو
 از هم جدا نمیشوند بنوعیکه زار از راز تبسیم سلیمانی متفکک نمیتواند شد همین هر رتبه کفر از اسلام و اسلام از کفر جدا
 نمیکرد شیخ با این جمله تندی نمواند که زار از راز تبسیم سلیمانی بداند و تمام شد در این دیگران که حال سخن
 بفضل شرافت مطلق از سابق بهتر است اگر چه هنوز به حالت استیلا و غلبه و نه در یکبار که کم بود بهر از آنکه بگویند
 و این دلیل تام بر صحت است او سیاده راه نمیتواند رفته اگر که میل طبع بایست که گویند و با فخر است و سبک بگویند
 خود میگوید که از پیش و زانو صاحب بر میان قتی که می آید سوالی هر دو چیز است که در استیلا و غلبه
 چون طلبیب از پیشترین خود را نه فرج کرده است بطوریکه میشود و این را که از گاهی اتفاق میشود و دیدنی است
 با و سپید بنماید و این را که از زانو و یکبار از هم مصر است به قدریکه بنماید و با و این را که از گاهی اتفاق میشود

قبله که بعد از این بر آن عمل نمایند نیک و بد را تا انجام کار در نظر داشته باشند و در روز ششم بود از این
 آمدن بعضی اصحاب و خایه‌داری آنها و در روز ششم از راه دیگر بهادر زیاده از پنج غزل هر غزل هفت بیت می‌نویسید
 نشد در خط آینده فرستاده خواهد شد و از این گیشا براده روز پنجم شبیه بست و چهارم محرم داخل لک نشویند و جابجا
 با چشم تمام که شاید آصف الدوله باین صورت استقبالی از جوان بخت شاهزاده نگه دارد باشد پذیرفته شود
 شاهزاده به صورت باوصف غرور و سلطنت و بد مزاجی و تنبلی عالی را در یک هودج پیروی خود نشانید شاهزاده خوش
 رخت انگیزی میپوشد و بر جانوری از خوانی رنگ بر سر میزند چار کس دیگر از فقیهانش همین بیت دارند فقیران
 یک روز اتفاق صحبت باوش و یکی سلام کرد که کسی طلب کرد و فقیرانشانید و چیز مهم همراه خود خوانید دیگر خبر نیست
 رقع **اصح** اشتیاق واضح باد که دیروز که پانزدهم شهر حال بود و نامه خط و شمار رسید و رقعۀ خوشه که بنام
 بود آن هم بمطالعۀ آمدن حاج الدین حسین خان صاحب به پیوند رسیده که کاغذ دیگر برای کاتب خوانند فرستاد و امروز
 آقا عیاضان خط دیگر که برای من در پان ار دو نوشته بودند فرستادند و احوال دریافت کردند و خط پیشتر هم نزد صاحب
 فرستاده شد یکی حسین بیگ خواهد آورد و یکی بهادر خود در واک انگیزی مرسل است بعد از این اگر خط قابل انتخاب باشد
 درین افاده فرستادن صحت نیست بدرد دولت حضرت صاحب عالم فرستادن مناسب است من با خاص صاحب مختار
 فمانیده ام که اگر بعد از این خط خواهد اما می‌باید اگر آن وقت من اینجا باشم بهتر و الا پیش خود نگاه داشته بوسه آید و خود
 در گوش من اطلاع کنید بهر حال که مناسب خواهد بود و خواهم طلبید یا نه خود نگاه باید داشت آدم مرا حال دیر و زود را بعد
 بعد مطالعۀ خط خلیلی بی‌واس شد و امروز رقعۀ من نوشته که خواهد اما می‌رفت از دست رفت خداوند ملا در خط
 گرفتار خواهد شد ملا می‌باید این نیست که خواهد قاضی آنجا رفته او را همراه خود بیاورد و حاج الدین حسین خان صاحب
 مریدان و شایسته‌ها و من نوشته که شاهان صاحب قریه عرض کنید که خطی بنام من متضمن نفی خود
 از کائنات که آید و احوال عاقل آنها و شایسته خواهد اما می‌باید کار باید لطیف و خفایت صاحب انجانب پاس کنم
 و در روز بیستم و بیست و یکم باشد که بر خود دار یا فعل از حکم قاضی خود خواهد نذر و لیکن آئینه وقت
 در آنکه در آن نیکو شان از آنجا خوشم گذشت و در صد از تقضیات خداوندانه آنهم که در وقت بر او انگی یاد و نشانی
 تمام و منتهی است و از آنجا خوشم گذشت و در صد از تقضیات خداوندانه آنهم که در وقت بر او انگی یاد و نشانی

فرموده قاضی صاحب برنجی نویسنده این رقعہ قبلہ و کتبہ بنام خلفه صاحب قلم است یہ بیستم چہ جواب می آرد بر چہ
 قرار می باید در خط فرما اگر موقوف خطوط خانگی خواهد بود نوشته خواهد شد و خاندان صاحب ہم فرود تر میرساند اگر
 حضور از روانگی ایشان بپرسند شما ہمین قدر عرض کنید کہ برو پنج شنبہ یا نزدہم شہر حال اہلین کی رولہ
 شدہ اند من بنابر احتیاط رقعہ دیگرہ را لغتہ اسمی شما بن خط پیچیدہ ام ایضا اگر صاحب الاما قبا
 بہ پرسد کہ خط مرا قتل متضمن این مضمون پیش شما کیا بحث باید کہ ہمین رقعہ را بنامیدہ دیگر خیریت
 رقعہ ۱۲۱ خطوط مرقومہ بہت و دوم چہ حال رسیدہ و وضعہ طلب کردہ یا نہ از احوال ہمیشہ زادہ
 دیوان ابو الحسن خان نوشتہ اید دریافت شد معلوم نیست کہ این روز غیر فیروز میر باقر علی مرحوم است یا کہیر
 کس دیگر اگر میر باقر علی است پس دوست قدیم این است پدرش با من محبت بسیار داشت پیش
 از کہ خدا شدن در لشکر نواب نجف خان مرحوم سی و چار سال یا پنج سال پیش ازین بودن میر مرحوم
 خیمہ سیدی مرجان اتفاق می افتاد من ہم در همان ایام از شاہ بہمان آباد دارو شکایت دوم و سیدی موصوف
 از بہمان من بود و اکثر اوقات از اوقات خود برخاستہ در اوقات او میفرستم میر باقر ہم آنجا می دیدم گاہی از
 صبح تا وقت چاشت و گاہی از شہر شام تا نصف شب با ہم اختلاف میکردیم در میان روز با ہفت روز
 نسخہ بدیع المیزان کہ در علم منطق است پیش من میدید چون از ثورہ کوچ پیشتر شد من بنمبر فروردین
 با کبر آباد روانہ شام بعد از آنکہ باز بشکر رسیدم شنیدم کہ میر نور بشاہ بہمان آباد روانہ شد خاندان
 ایشان خیلی بزرگ است ایشان در کشمیر ملقب بسادات مدنی اند میر تقی نامی فاضل زبردست
 صاحب اجہاد در مذہب امامیہ گذارشتہ اند کہ خواجہ محمد علی بابا اینکہ کمال شاگرد ایشان بود میر موصوف
 عموی میر باقر علی میشوند میر باقر مرحوم را بپسری بود در کمال قواوت و اہلیت و وجاہت و تقوی در
 شا زده سالگی قطعی یا مبتدی مینواند بیچارہ مدقوق شدہ زندگی را خیر باد کہ شاید برادر کلان میر چنان
 شما باشد من نقل طرہ نقلی است کہ میر باقر بعضی اجناس را از قسم کتاب غیرہ پیش اگر ام الدخان فروختہ
 چون دوسنہ بار خان موصوف بروعدہ وفا کرد میر نور زبردست تقاضای شدہ نمود خان موصوف گفت
 کہ خدا بیچ آدم شریف را بخالیہ کشمیری نصیب کند کہ عجیب فرد ہم بیجای دہن دریدہ میباشد میر باقر گفت

که شما هم نه استیسی یعنی کشمیری تمام شد این داستان و آنچه از احوال آن کوت بر کوچی حواله قلم کرده ایم
 افتاده است و در این قدر اخفا منظور نیست سبب اینست که چون شایسته خیارین قوم باقی نمانده و
 داناترین خلایق بیگانه این عمل را بر عزم خود بدیدند و علاوه آن دیوانی را داخل عیش میشمارند یعنی زن
 خود را و بر دوسه خود بگمانیدن میدهند و همچنین خواهر و دختر را نیز بر خیزد و جنب زن که بر دست خودست خواهر
 و دختر کیستند چون زن کوت بر کوچی را دیگران می گانند او را و شایسته مشکوک است درین صورت نه آن زن را و
 نه دختر را و این قدر که از آن عمل بدین میزد اگر کسی بگوید که شکوت بر کوچی میسازد بر غنبت است این نیست
 که در نظر مردم صاحب این عمل دلیل و حارست و هنوز ایشان درین حدیث بر تبه کمال رسیده اند و بر بند شخص
 ظاهری یعنی در بار داری تحمل ظاهری هستند اگر این قید در میان نباشد زشت زنان می پوشند در میان نه
 و این قوم چه فرق سبب ایشان هم با طبع راغب باین میباشند که لباس ناسی پوشند و چه عجب که در خلوت
 چنین عمل را میکردند باشند لکن این مرد کوت بر کوچی نسبت به خیلی تمایز و دست جو هم دارد و تحمل حرف نام
 بنم ندارد و از همین جهت غرضش باقیست لکن لغت خدا بر حال شعر چه توان کرد مردمان این اند که با این
 مردمان بیاید ساخت و از کیسه خود چه می رود کسی که مواضع پیش آید با و ملاقات باید داشت میر نصیر الدین
 در بنارس مولوی منیر علی در مرشد آباد اند اکثر خطای این صاحبان می آید میروند و در هر خط مستفسر احوال
 و متاسف بر کسی مشاوه میدهند من هم خیلی خون جگر میخورم لکن امور اختیاری نیست اتفاق است بسبب
 بهیچ نیست میر نصیر الدین صدر و سپه از مال بد خود می یابند بر روی خود چیزی پیدا کرده اند آن ملکی بچه از بدنی
 پیش هم می بود و ناگفته می خورد حالا در سرشته شده است به نیابت شخصی لوکر بچه و سپه شده است لکن این را یاد داشته
 که این لوکر زیاد از دونه نیست چون منشی دوسه بار بگوشه که آمد خدا داد بگوشه تقریبی در دیوانخانه عیش فرود آمده
 بهمان تعارف این مرد که و بال گردن او شده بود برای رفع بدنامی این قدر عمل آورده است والا او را با شنی قطعا
 خدا و سنت بر خیزد تشیع این مرد که هم مثل عوام است بلکه مثل بازاریان تمام بزرگانش خاجی بوده اند و اندر
 از وجود آدم فهم و عقیل جای شده است والا انکاس آدم بود که باین گونه گرما حرف بزند این ملکی بچه سخت خست برادر
 که کیش در وقت هزار بار زدی چید خرنیت مر که این است که بزم آن دوست شاه پیر حاج میر گویا از گوشه

خود که پیش مردم اظهار کند خود را بمن میکند و بزم خود میدهد آنکه من از این عای او بسند تو خوش بگویم شد و جای خود در
من میکند خط و مرسله جای بجا رسانیده شد که کار آمد و در جواب نوشته موقوف بهین حکم کرده اند و نزد آقا صاحب
هنوز نرفته اند اما آدمی بر دو جواب ایجاب این خواهد رسید **رقعه** بر چند ذریه است باحتیاطی که براس
نویسند که مقابله شخص مساوی و بزرگ و خرد در کار باشد بزرگ و خرد شده لیکن آنچه خبری که فاعل بر تریه
دارد که عند التقیر التخییر بکار آید و در کتاب کور سیرایه تحریر شده و نیز در اینجا نوشته می آید و اینها را طرق و معنی آداب
که بعضی از اینها مساوی قلم و زبان فاعل بخارج نیز دارند یعنی با عنائی بدنی انسانی تحفه نماند و در مقابل شخص مساوی
خود را بنده و مقابل خود را قبله و قبله حاجات هم گفتن درست آمد صاحب قبله و قبله و کعبه نیز استاد و مرشد را
باید گفت و بیدار زن نیز مضایقه ندارد بشیر طلیکه آقا باشد لیکن بیدار نباید گفت و لفظ پیر و مرشد مساوی استاد
و مرشد بگری نباید گفت لیکن استاد یک علم کتابی بیدار این کس بداند استاد و در فنون دیگر مثل گشتی و غیره مضایقه
کم تر به درین مقام دادن را عنایت کردن نامند و بیدار مساوی بدیهه عنایت نباید گفت و در خطاب آنجناب
باید گفت یا جناب والا یا جناب و حضرت هم مضایقه نیست لیکن مثل او را نهما حضرت بعضی بزرگ استعمال نباید کرد و در
عائیه پیر و والد یا فیلد کاهی باید گفت اگر چه این خاص مقابل باشد و بروی آقا هیچ و پسر خود را در مقابل این صاحب
مساوی شخص مساوی غلام زاده گفتن مضایقه ندارد و در بروی شخص مساوی صاحب شخص بنده زاده و گفت
رو بروی پیر نام او یا بیدار و پنجین رو بروی بزرگانی که از پیر در مرتبه زیاده باشند مثل عم بزرگ و خال بزرگ
لیکن اینجا غلام زاده گفتن نیز درست باشد چرا که مساوی شخص مساوی که آنجا خود را بنده گفتن بزرگوار است و در خود را
بنده زاده در مقابل اینها خود را غلام فردوی باید گفت و بزرگ پیر و بروی بزرگان لفظ صاحب اضافی نباید کرد
یعنی اگر کسی از بزرگان سوال کند که پیر شما چه نام دارد باید گفت که زید یا عمر و زید صاحب و عمر صاحب نباید گفت
و در بروی این همه صاحبان پیر و بزرگان را استاد شده سلام باید کرد و در کلتو یک برای بزرگی بنویسد و بزرگ
بر خود را فقط یا بر خود را کاسگار نباید نوشت غلام زاده زید یا عمر و یا فردوی زاده و برای آشنای همسر بنده زاده
باید نوشت ابدم بر آداب آقا آقا بر چند قسم میباشد یکی آنکه انگیس از سبب او کامیاب طلب گردیده یا اینکه
از پیش خود مناک می و در نزد لیکن او را تیر قانی است مثل رساله دار یا حامل برگنه یا دیوان اینها نیز چنین آقا بر می

و محسن و نوکر از رفیق و یار و همدم و متخاصم و خصم درین مقام غنایت کردن بجای دادن و پذیر خود را و بروی پیشگاه
 و قبله گاهی صاحب و اگر گفتن مضائقه ندارد و سلام بهم بر بزرگ خود باید کرد و او را قبله و کعبه و قبله حاجات بگفت
 و در عالم اختلاط خود نموده گفتن مضائقه ندارد و تعظیم دوستان بهم باید کرد و تشییع بیارید و چه میفرمایید بهم
 بیدوستان و بزرگان گفتن معیوب نیست اما برای او عرضی باید نوشت برای بعضی بی مدد برای بعضی باید و پسرا
 او را نام بکمال عزت باید برد و در بروی او تعظیم هر یکی باید کرد آدم بر آقای ذی جبروت مالک الملک که در ملک است
 و گیر می کشد نباید باشد آوازش آری است که در بروی او خود را اعلام و پسرخود را حاضر داد باید گفت غلام زاده بنیاد
 و پدر خود را بنیز غلام و برادر کلان را بنیاد باید کرد و بی افتخار نمود و با حجب و ادب او را رحمت کردن یا دادن
 باید گفت غنایت کردن بنیاد گفت و در بروی او تعظیم هیچ بزرگی نباید کرد و عند الذکر هم الفاظ بزرگ امیر و حق
 کسی بزرگان نباید آورد او را بدربار جناب عالی یا حضور باید گفت و عند الخطاب پیرو مرشد خداوند و اولادش را
 مرشد زاده و در بروی او لفظ بهادر پیرو الشش زاده باید کرد و آمدن آنها تشییع آوردن نباید گفت الا بزرگان
 و این را در حضور و بزرگی تمام نام باید برد و بزرگان او را بنیز یعنی پیشش را حضرت جناب آرا نگاه باید گفت و پدر
 کلانش را جناب آرا نگاه کلان و تا خود پیوسته یعنی آغاز نباید کرد و اگر مطلبی ضروری آید که باشد دست جور کرده او باید
 و اگر بخواهی در رفتن چگونگی تسلیم کرده باید رفت و وقت باز آمدن و او اگر درین مطلب نیز تسلیم باید کرد و وقت مقابل او
 یک سلام و بعد از آن تسلیم کرده استاده باید شد یا باید نشست و اگر در دروسه بار بلکه ده بار و بروی رفتن اتفاق
 افتد در هر مقابل سلام و تسلیم باید کرد و شایسته را پیرو مرشد نباید گفت و عند الخطاب لفظ کلمات بزرگان آورد
 عرض مطلب باید کرد و بندگان عالی و جناب عالی شایسته آنها را نباید گفت بلکه صاحب عالم اولی بود و قریب
 پوشیده نهان که طبیعت قوی است خالی از شعور که در سنگ و درخت و حیوان و آدمی امانت نهاده دست تقدیر
 بشناسد سنگ را که از پائین به بالا می اندازند مجبور است که از بالا پائین آید اگر مانعی نباشد مثل سقف یا درخت یا چیز دیگر
 پس حرکت سنگ را که از پائین به بالا رفته قسری نامند یعنی یا اختیار آدمی است یا اختیار سنگ نیست و از بالا پائین
 آمدن را حرکت طبعی نامند یعنی طبع سنگ چنین اقتضا نموده که از بالا پائین آید و این هم قضا طبعی است
 و بالیدن در خان و سبزه شدن برگ نیز یک ریزش باران و وزیدن باد مراد نیز خصوصیت طبیعت و همچنین حرکت

بر آنکه که ظاهر نیست که اگر گرگ را نیز بخیر است مقابل آن بر زمین یا استاده کند از بیم خواب گرخت یا خوابیده خوابد
 پس قیود آن اگر گرگ امر به تبلی یعنی در اهل حاجت اگر گرگ میترسد و میل نمودن اطفال شیرخوار بر آن بطرف مادران
 و زنان پرورنده و ترسیدن جوانی پیر در مکان تنها وقت شب یا در جنگ نیز امر است طبیعی پس آنچه امر میست بزرگ
 زوال پذیر نیست و ترک آن مجال وقت و گیر است که در جنگ و درخت نباشد خصوصیت حیوان آدمی دارد که آنرا نباشد
 مانند و این قوی بود که از تعلیم و فیض صحبت دیگری حاصل میشود مثل کبوتر لایبی که چون در ابتدا با کبوتران بزرگ
 شود محکم کبوتری نکند یا فیل که تا دوسه یا آردم را کشته باشد چندی آردی نکند یا بوزینه که کس او را بچوب یا چیز دیگر
 ازین قبیل بترساند سلام بگوید و عادت آدمی از قبیل و طایفه بسیار و عبادات و مثل زنان حرف زدن و قصه
 و خورازان و نشستن و قمار باختن و شراب خوردن بسیار باشد و این امور طبیعی نیست اگر صحبت قمار بازان بهم نرسد
 هرگز قمار بازان نخواهد شد همچنین صحبت بی میزان لکن بعضی کسان که صاحب قوت قدسیه اند حسن قبح هر چیزی را دریا
 مینمایند و صحبت اصحاب زوایات را ترک کنند و ترک عادت هم چون ترک طبیعت آب یا خشک است لیکن ممکن
 که بعد مرور ترک عادت صورت بند و بخلاف ترک طبیعت که مستنوع باشد و موجودات دو گونه بود یا آنچه بقدرت
 آتی از وقتیکه در جو گذشته بحال خودست مثال عقول و اخلاک ماه و مهر دیگر ستارگان یا آنکه یکی بصورت دیگری نشود
 چون آب و آتش و باد و خاک یعنی باد بصورت آتش و آتش بصورت باد و همچنین خاک آب و آب خاک نشود و یافتن
 شود بر چرخ و در خانه میوه دار و بی میوه مثل رخت آرد و سه و یاز و دتر چون در شان غلامی که ایام خود و کسان
 بسال از زمین سر بر کشند و فایده است که بیهوشی چیز متغیر شود و این نیز مختص است مانند گندم شدن خود یا
 بعکس یا طالع شدن کس که از زمین بیرون بیرون آید اما طبیعت است بی سعی آدمی بقدرت آتی خود بخود
 چون بعضی جانوران را که کوچک است بعضی جانوران را بصورت خود سازند اگر شش کمال باطن قلب است چیزی نباید
 اگر چه دانیار آید و اندک بزرگ است و فایده خلقت خدا این است که این حرکت اگر از پیغمبری بطور آید از امور خفیه
 است اگر از علی که از اشیاء و از آنرا ساقی هر کار از کار راست راجع گویند چون خرق یعنی در بدن است
 عادت یعنی نوعی عادت را نیز خرق عادت نامند این جهت که انیکس عادت خود را پاره کرد یعنی از عادت پیشین
 بیرون آمده این کار که به شاید عادت درین مقام بعضی عادت بشری باشد و لفظ عادت در اصل علی حدیث بوده

لیکن در فایده علیحدہ نوشتہ می شود در عربی علی حد و فرق در عقل و عادت این است کہ این عبارت کہ فلانی
 این همه صاحب ہمت است کہ گوشت فرزندان خود در وقت ضرورت بہمان بخوراند خلایق عادت باشد ظاہر
 کہ این حرکت خلایق حرکت انسانیست خلایق عقل نیست یعنی ممکن است کہ شخص اندازہ جنون پاکم عقلی در عالم
 فقدان لطمہ فرزندان خود را کشیدہ بہمانان بخوراند و خلایق عقل نیست کہ متمنع باشد مثل بچیدن آسمان را کاغذ
 و طلبیدن آفتاب از آسمان بزمین مثل شستن تبریز برای بچستن گوشت کہ در عوام مشہور است این خلایق عقل
 قلب ہایت ہم ازین قبیل است **رقعہ** خواجہ اما می سلیم اللہ تعالی رقعہ آقا صاحبان متضمن طلب امیرضا
 مجلس دعوت کہ فردا قرار دادہ اند بخیر است ملازمان معروض رقعہ بود و معلوم شد کہ شما انجا نبودہ اید والا چند سطر
 اسمی شما بخط من بودہ است خلاہ ما نیکہ امیر صاحب بن محقولی تجرید را آوردند و سوا می این فی الواقع مناسب
 بود کہ طعانی برای این صاحبان نگذاشتہ اند از ان طرف میر سید ہر گاہ در عدم ارسال اعلیٰ ضیافت ضیاء
 تحریرت رافع اعتراض باشد آمدن بخانہ ایشان نیز در گروہین عدد است ہر چند این بیچارہ از تکلفات رسمی ہر
 محض اند لیکن چون عیال داران را ضرورت است کہ باید رسمیات باشند عذر امیر صاحب مستغفروں شد
 آتمم بر احوال شما دیروز خود در عالم پیگیری وعدہ کردہ بودند امر در از رقعہ امیر صاحب یاد من شما نیز ترشح نمودہ
 بہر حال از جناب قبلہ و کعبہ پی رسید اگر آمدن شما قیاسی نداشتہ باشد فردا باتفاق منزلت خدمتہ بیایند
 و اگر از جناب قلم الامتناع شود بہین عذر از طرف صاحب جمع و مقول است لیکن ہر از امیر صاحب باید گفت
 کہ آمدن شما طفیلی نبودہ است داعی خود گفته بود و سوا می این از توکران ہم نیستند کہ در کتاب آقا می آمدید فردا
 ہمراہ آدم من بیایند رقعہ صاحب بطرف نمایندہ ام در مغلیہ رد دعوت معیوب بہ زیادہ خیریت رقعہ
 واضح باد کہ انشای دیروزہ شما را دیدم خوب نوشتہ اید لیکن غرض من ازین فرمایش چیز دیگر است و آن این است
 کہ از اول در بر اہت استعمال مناسبات باغ و چاہ و برج و حمام و نہر را بیان بکنید ذکر موسم ضرورت و از انجا
 تصریح این چیز خارج نواب نصیر الدولہ فارس الملک محمد علیخان بہار سپہدار جنگ پسر جناب عالی ضرورت زیرا کہ بانی این
 چیز را ایشانند تمام شد این ہم دیگر باید شنید کہ این وقت نزد جناب قبلہ و کعبہ رقعہ تحقیق باید کرد کہ دختر محسن الدولہ
 کہ قضا کردہ است چند سالہ عمر داشت حضرت امیر و شنیدند چون بی اجازت جناب عالی جامعہ غیر و در فرجہ بانی شد

بار آورده دارند که فردا میر کبر علی را نزد جناب عالی بفرستند و عود و شنبه خود نزد طرف ثانی بروند و زیارت نماز که
 به روز نانشا موزون کرده اند و دو نقطه غلط بود یکی طبع و دیگر مرج که هر دو بر وزن عقل اند به سكون حرف دوم و شمار روز
 کرم که بمن بخشش است بحکمت حرف دوم آورده اند و خود در یک مصرع طبع صحیح بسته اند مصرع مذکور هم در همین قطعه است
 اگر اینجا صحیح است آنجا نباید اگر گفته اند و لکن آنجا صحت دارد اینجا چرا غلط بقیه خیال این غلطها و ضرورت از دست
 خورده گیر باید ترسیلش این است که هر چه مسوده بگوید آنرا خوب ملا خطه نموده صاف بکند بعد صاف کردن با
 یکبار غلط را بیند که در معنی چه طور است و وزنش چیست و اندایش چه صورت دارد هر چند بداند و لفظ فارس باشد
 حقیقت آن در بریان قاطع دریافت میشود و اگر لفظ عربی باشد و شما از حقیقت آن آگاه نباشید و شعر موزون
 نکنید در نشر ضایقه دارد و در حاشیه مسوده بنویسید که من از حقیقت باین لفظ آگاه نیستم و قضاوت در این
 مصفا ثانی من سلمه الله تعالی امر و نهی آنجا خلاصا حسب بیروم فردا آنجا مرا راستید و صاحب از آنجا عزم و بخت آنجا
 شما دارم بهتر این است که امر و نهی لال بیگ بیکان کولی رفته خبر بسیار که برنی شیر کو یکجا کوچک ورق نقبه بر
 پیچیده طیار است یا کهنه شده از مره افتاده اگر نوساخته باشد فردا چهار تنگ را برنی و سه فلوس را شیرینی بیضا
 و یک فلوس را لال و دو تنگ بسیار دال و دی موتی چو بسیار د خدا کند که برنی تازه بدست آید به نگاه احوال برنی
 تحقیق شود فردا طلبید و منتظر من بایدد و امر و نهی وقت سه پر بعد گشتن لال بیگ از بازار خبر برنی کهنه و نو بایزد
 شیرینی بیضا و چیز دیگر اگر کهنه هم باشد بسیار دایشش تنگ را همین برنی بسیار که طفلان بهم خواهند خورد من اگر
 بسیار بخورم بکمی و بلکه کمتر خواهم خورد چاکنه را نیم سیر خواهد داد و ملاک را بسیار اگر در روز هم طیار شده باشد تا فردا
 کهنه نخواهد شد بلکه بچوبی ساخته پر روز هم تا فردا از لذت نمی افتد قربان پر اگر کسی پر روز هم در قضاوت حال
 من روز بروزه الا بترست تازه اینک چون باشم آرد از هر روز و هر ماه مقید افتاد امر و نهی روز یکبار در خطه
 آرد و نکور کرده سر الو العباس را در آن گذاشتم چه یک پاس که به بنیت الحلال فرستم چه می بینم که ویش از سینه
 یک حصه مانده است و در شب بجای برنج یک پهلکه با شور یا چوبه مرغ خورده خواهیم و غذای روزانه
 اناره لایق میباشد وزن بیگانه مع تری سه فلوس بود و نهی دست عمو صاحب کلان خود از طرف من بایزد
 که در یک چاقو شده پر نیز خواهم شکست اول بخورم دست ساهی حاضر شده یک نان آرد و یاروه بخت مسکه بالا

آن خواهم ترخت و قد غوب طلبیده با ما است خواهیم خورد و یک بخوره کلان آب شب مانده بخلق فرو خواهیم ریخت
بیت رقع۱۸۷ آرد و زود و نه بخارست شما حاضر خواهیم شد چای خواهیم خورد آب را گرم نباید کرد و لیکن کمی
نیات کالی بقدر یک پیاله کوفته باید گذاشت که من همراه خود خواهم برد امروزی برقی دکان کولی رفته در یک
پیازه خشک داخل کردم و برای آقا صاحبان مخدوم میفرستم و این در مقدار کم بسته بعد شش چهار روز و غصه
آن بخدمت شریف خواهد رسید رقع۱۸۸ شما از احوال مزاج خود دو کلمه بنویسید یا زانی تفویض سامعه
آدم من بکشید امروزی اول صبح برای دیدن میرزا ابوطالب خان بهادر که از درگاه عتیق بودند رفته بودم از
شفقت ایشان چه بگویم که مرادیده در خونخامش کردند و از دور و دیدند و مولوی حسین علیخان صاحب باز بهین
عارضه گرفتار شده اند و شیب خیزد بارقی کردند امروزی شاید مسلسل گرفته اند خدا جمیع بزرگان و شفیقان را
از آلام جهانی نجات دهد و زیاده خیریت رقع۱۸۹ لال بیگ رقع را در جلی نوقیمین که از دهم روز را
درد و بعضی دوستان بهمانجائی شیم رسانید آن وقت شیخ امام بخش ناسخ و میر سعادت علی رفیق مرزا صاحب
و آقا صاحبان مخدوم شسته بودند و قلم و دوات هم درین حجره قدیم بود جواب نوشته نشد الحال
مینویسم که رفیق نزد شخص معلوم برجا بود بعد یکد و روز باز بروید تا برسیم مرغانی آمده بعد خوب شدند
شمار یکسونماید و بعد صاحب کلان خود از درخت من باید گفت که جلوی محلی بکشد و باید رسانید که این
خصوصیت از دست نرود تا بل و توقف خوب نیست و از امیر صاحب پرسید که خطوط کالی را در این
بانه و دیر زرقه مرعری آمده بود از آن رقع۱۹۰ شسته و لیستی می بارید لیکن چون خودم در قی
آن بچاره بود زیاده خیریت رقع۱۹۱ خواجه حاجی صاحب یافت نمائید که امشب آمدن مخدوم
شما با آدم مرغانه بنویسد اگر کسی از شما احوال پرسید بگوید یا نه میگویم هرگز اینخانه را نشان نباید داد
فرشته هم باشد باید گفت دیگر آنکه بار بپوشی پاک من بر یکس و در صاحب با تویی و الا ان افتاد است و
این آدم باید کرد و فردا شریف خیریت می نویسم
درین زمان بهیئت توانان جویشیزان فصحا چارچوخته محبت صورت شمائی آینه بختان کرد و کوهی
خویشش مجبوری نظیر و حشوقه بی بدلی اعیان منشآت بلاغت آیت مراد محمد قنبل آباد اهل شهر

فایده از شش بند خاکسای طلبه معلوم عید الرحمن خان بن حاجی محمد روشن خان مغفور در شش بند
 پنج معجزه اعلی مستند الفقه الاوسا و ثنا و معارف مولوی ابی بخش بیضا الله علامه ابداسر از نقاب الطبع
 و چون تاریخ وفات مصنف مرحوم که از مقطع عصره ثانیه غزل سدرج در این بستان رسید خالی از
 لطیف نبود اندک از این غزل قسم نمود

غزل ریخته گلک جواهر سلک عهد شاعرین هدیه العبد العلیل مرزا محمد حسن قشقل			
مجموعه پنج توپایانی ندارد	چه در دست اینک درانی ندارد	چون روزگار که سوی بماند	کسی اینجا گریه بانی ندارد
بید و اندر تبه خار و خیلان	سید روزیکه دانه بی ندارد	اثر و بگریه بجهنم میجوید	که لیلی چشم گریانی ندارد
ز نفس کشته ناز تو چیدا	چه حیرت که پایانی ندارد	سوال بود شاید از تو	نیش می بیند و جفا ندارد
سلمانان سلکش گوید		قشقل کافری بانی ندارد	

قطعه تاریخ وفات آن والا صفات که ماده اش از تاریخ افکار سر دفتر مورخان روزگار شاه بیت دیوان
 نکته رانی سراج بیاض بخندانی مولوی کریمت علی المهر سله الله الاکبر از مصرعه ثانیه مقطع غزل مرقوم است
 و مصراع لطافت منابع او به صفت تضمین از مصرعه ثانیه مترشحه قلم جاد و رقم که تاز میدان فصاحت
 نیزه افروز سرکه بلاغت کاشف نکات خفی و جلی استادی میر ناصر علی ادم الله فضاهم

قتیل نکته پرور در افسوس	چه در دست اینک درانی ندارد	در دست با تم و حزنش	کسی اینجا گریه بانی ندارد
نماید و امیر جان برین چاک	سید روزیکه دانه بی ندارد	که گوید در خشم آن قشقل	که لیلی چشم گریانی ندارد
بود آینه از روی هر خلق	چه حیرت که پایانی ندارد	بفکر سال او دیدم خوابش	لش می بیند و جفا ندارد
ندوی کثرت عشق است گویا		قتیل کافری بانی ندارد	

قطعه تاریخ الطبع تراویده خامه گهر را عجب از نگار او ستادی میر ناصر علی مصیر سله الله القدر
 شده ان الفوائد مرزا قشقل طبع
 اثر و بی انبساط دلا سال الطبع
 بشو بگوش به که معین قشقل
 قطعه دیگر از مشفق مهربان خواجه محمد حسن صانه الله عز و جل ادرین

چو مظلوم شد قتل	و دوباره درین مطبوعه بی عدیل	فشرودم تباریخ ادبای جسد
که باشد بقیسین سالش و لیل	درین فکر بودم که تا قف ز غیب	بگفتا بکاتبین مرزا قتل
قطعه دیگر از اقمه عبد الرحمن خان عفی عنه		
ز بی انشاء فصاحت عنوان	طبع شد که گرم رطب حلیل	جسم از چیر خردنار خیش
بسم الله الرحمن الرحیم		

سپاس خاص از دائره مقیاس صانع را از ذکر نقصان بدر و کمال بلال ادنی صغیرت از صنایع کمال او و حمد فراوان
و منت بیکران قادری را سر ذکر در ظهور عجائب قدرتش از برآمدن بلال و گرفته شدن ماه قواعد فلاسفه و ضوابط
ایل تخم او و هنر تر و نور از اصول و تبه تبه زن پیر زال همه مخلوقات بظمتش گواه است و از تمامی مصنوعات
بوجود نیشت اشتباه اگر بلال است آسمان به پیشانی او و زمین به پا او اگر بدست کفن ریب از آئینه دلهای زواید و اگر ماه
بر تهرش دال است و اگر برست اشارت بهجوت و جلال و بخت همچو سرور انبیا علیه الف الف تحیه و ثنا از صنایع
سینعه اوست و در طور معجزه شوق القم از بدائع بدایع او خرق عادات آن باعث خلق مخلوقات در تمام کائنات
مثل ماه چهارده هجری و ایشکار و معجزات آن هر سیر رسالت کالشمس شصت النهار تشریفش بر سر
حکمت است و اقتدایش تباه هدایت و از نیجاست که هرگاه بهنجیر خلاف شریعتش گفتند و بدو بگفت
در دنگونی نقد اعتبار یکدست از دست دادند و حکما چون را بی از خود گفتند و سرنگون بچاه ضلالت افتاد
مومننی که یک لحظه بشریت خدیش رسید و مستحق نعم جنت نعیم گردید و فرخاد صفت مردمانی که با و صفت جز
و اکتساب میاس نعمت یا برکتش بخطاب آسمانی فرید الله لیکد صفت عظمی الرحمن ابل الکبیر و کبریا که کلام
سرفراز گشتند و خوشحال کسانی که با وجود یگانگت و قربت و اتباع کما حق و اوست صحبت بخلعت
اصحابی کالجورم با هم اقتداییم و اشد نعیم مغرور و ممتاز و علما و فقها که باین مایانین مصاحبان سید ختم الان
اتباع و اقتدا کردند و پیشوایان طریقت و ایمانعت گردیدند و رهبر و راه راست بر آورده ایشان را خطری نیست
و حافظ ضوابط منضبطه ایشان را خوبی نه و آنچه قواعد ایل تخم را پس پشت انداخته استیاری نه پرویت بلال
مبنی گردانیدند و دران غرضیت را از قصد مخصوصیت و هزاران نزاع و از زمینند شکار و تعالی نشانه که این سره مستقیم

سر اسطرط و تقصیر متوقع رحمت رب توفیق عبد الرحمن بن محمد روشن همان مهر و نیزه قیامت
 مستند به فقها از یقینیات می شمارد و احکام حکما و نجین مخالفه شریعت را که به اندر آید این ابواب می سپردند
 چه هر چه از اصول ایشان حکیت آن بفهم می آید از آنکه شریعت قطع نظر جزئیت آن بهم نمی برآید بلکه این ضابطه
 دریافت روز سنج که از ۱۲۴۹ یک هزار و دو صد و نخل و نه هجری تا حال ۱۲۶۵ یک هزار و دو صد و شصت و پنج هجری است
 برگاه مراعاتش نموده شده فضا می نماید و اندک اگر برین ضابطه حکم با کثرت نموده شود زیان است و همین جهت این
 ضابطه را ضابطه گفتن رد المیکن مستخرجین را باید که بر حکم خارج این ضابطه اگر چه بر باره ای باشد باقی بقیین نیاز
 بلکه در صورت تطابق از حکم احکام الحاکمین بدارند که قادر مطلق بر غایت عادت هم تواناست و آنچه مطابق عادت
 باشد قدرت بر آن بطریق اولی و تفصیل این اجمال آنکه مثلا ازین ضابطه ۱۱۰ در یافت شد که در نسخ تاریخ نیستیم
 است اگر تاریخ نسخی گردید استبدادی ندارد و همچنین بالعکس در این عادت نیست بلخصه چون
 در صورت مراعات غلظت بنا بر علیه این ضابطه را بنا بر تفریح ناظرین عبارت صاف و سبک تحریر کرده و به ضابطه
 موسوم گردانیده مقدمه این ضابطه را بیست و یک اعداد بعضی حروفی می افتد اندک اولاد را اعداد آن ضرورت و آن بیست

ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	آحاد
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	عشر
۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	سات
۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	الوف

متممیت چنانکه در نسخ نامی از مراعات ضابطه که مرقوم میشود بداند و در وقت حروف سال را مع اعداد آن در میان بدارند

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
یکم	دو	سه	چهار	پنج	شش	هفت	هشت	نُه	ده
۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰

اگر قابل طرح باشد یعنی اگر از هفت زیاد باشد و آن مجموع تا نازده خواهد رسید نه زائد از آن چون از این نیز بهنگام
 طرح ستار مذکور عدد باقی خواهد بود حاصل آنکه بعد طرح در باقی نظر کنند اگر یک باشد بر آن بلال روز یکشنبه خواهد بود
 و اگر دو باشد روز دوشنبه و اگر سه باشد روز سه شنبه و اگر چهار باشد روز چهارشنبه و اگر پنج باشد روز پنجشنبه و اگر شش باشد
 روز جمعه و اگر هفت باشد روز شنبه شمس چون اینهم که روز طلوع بلال محرم ۱۲۶۵ هجری است پس در یافتن ماهیم
 هفت را که عدد حرف معین ماه محرم است یعنی سزا با یک که عدد حرف معین ۱۲۶۵ هجری است یعنی اجمع کنیم
 یک عدد دیگر از جانب خود بر آن نیز اجماع نمودیم که در این هنگام لازم از آن طرح دهیم و از باقی ماندن دو حکم کنیم که
 اگر خواسته ایندست بر روز دوشنبه بر دی بلال ماه محرم ۱۲۶۵ هجری تا ستم داران جهان باشد پس آن را عاقلان
 و دانشاشارتی به غیرت خواهد فرمود و همچنین اگر کسی که در اینهم که روز طلوع بلال صفر باشد که در ماه روست
 باید که دور که عدد حرف شهر صفت است یعنی **ب** با یک که عدد حرف ۱۲۶۵ هجری است یعنی اجمع کنیم و
 حاصل جمع یک عدد از جانب خود بگیریم مجموع چهار شدند و آن قابل طرح نیست گویا همین چهار باقی ماندن
 پس از باقی ماندن چهار حکم کنیم که اگر شصت خالق لیل و نهار و دو گار است بر روز چهارشنبه بر روز بلال صفر خالی
 از خون و خطر خواهد بود و بر همین قیاس است استخراج حکم طلوع بلال با همین آینه و گذشته فائز بر کاف
 که روز پنجشنبه ۱۲۶۷ هجری دریافت کنند باید که سه را که عدد حرف شهر پنج است یعنی **ج** با چهار که عدد
 حرف ۱۲۶۷ هجری است یعنی ده جمع کنند و بر سزا مل اجمع یک عدد از جانب خود بگیرند و ایندست
 شدند بهنگام طرح دهند و از باقی ماندن یک حکم کنند که طلوع بلال ۱۲۶۷ هجری بر روز یکشنبه باشد و چون
 برگاه بدریافت روز بر زید بلال ماه مبارک رمضان ۱۲۶۸ هجری قصد کنند باید که پنج را که عدد حرف شهر
 مودون است یعنی **ه** با چهار که عدد حرف ۱۲۶۸ هجری است یعنی ده جمع کنند و بر حاصل جمع یک
 دیگر بگیرند و از مجموع که ده حاصل شدند بهنگام طرح دهند و از باقی ماندن سه حکم کنند که بر روز سه شنبه بلال
 ماه مبارک رمضان بطریق براعت استعمال بشمارت فتح ابواب بنان کلید صبر صامان اشارت فرمود
 و بر این قیاس است تا آنکه محققان این قدر بعد الیقین فراموش خاطر دارند که طبع صنایع صنایع چون حسب
 قواعد استخراج عقلی مانعی ناقص عقل لازم نیست بلکه اگر حکم ضایع مشهوره سلطانقت بطول بلال بقدرت

891554
CALL No { ق ۳۴۰۷ ACC NO ۳۴۰۷
AUTHOR تہیل، میرزا
TITLE رفعات، میرزا قہیل

--	--	--	--

MAULANA AZAD LIBRARY
ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above
2. A fine of **Re. 1-00** per volume per day shall be charged for text-books and **10 Paise** per volume per day for general books kept over - due.

